

DISSERTATIO IN AUGURALIS
JURIDICA
DE

PRÆROGATIVIS PRINCIPUM S.R.I.

Vulgo
Von dem Vorrecht der Deutschen
Fürsten des Heiligen Römischen Reichs

Quam
Innuente Divini Numinis Gratia, Suffragante
Magnif. JCtorum ordine in Illustri Academia Rostoch.

SVB PRAESIDIO
EXCELLENTISSIMI FAMIGERATISSIMI JCti
DN. JOHANNIS Klein /

J. U. D. AC PANDECT. PROF. PUBL. MERITISSIMI
CONSIST. MEG. h. t. DIRECT. GRAVISSIMI, ET AD HUNC
ACTUM DECANI SPECTATISSIMI

Dn. Praeceptoris, Hospitis, ac Studiorum Promotoris Preiosissimi

PRO LICENTIA
Summos in utroque Jure Honores & Privilegia Indipiscendi
Ad Diem - Mensis April, 1698. Horis pro & Pomeridianis.

IN AUDITORIO MAIORI

Publico Consistorio Substernit

CHRISTIAN. WILHELM.

Höltich / Sax- Laumburg.

Impensis JOH. MICHAEL. RUDIGERI, Anno 1705.

D, SP. XXI.

L. N. D. J. C.

PRÆFAMEN.

A Riculum, De Prærogativa Principum, delicatum & arduum esse evincitur. 1 seqq.

De Contentionibus ratione Solius Præcedentiz inter Gallia & Romanum, itemque Hispania, Anglia, Sueciaque Reges, nec non inter Regem Portugallia, & Polonia, aliasque exteras Majestates, magnis, & interminabilibus, agitur remissive. 2 seqq.

Quanam in Imperio De Præcedentia controversia, communibus, ac frequentibus querelis, illarum intuitu non semel de publica salute susceptas consultationes felici caruisse successu, ansam dederint, itidem

santum per indicem demonstratur. 4. seqq.

Quis verus Autor sub ficto hæretici nomine: Eitel Friderichs von Heetden in Tractatu: Grunde-Fest des Heil. Römischen Reichs, obiter notatur. 12

Argumentum De Præcipuo S. R. L. Principum iure ad solius Imperatoris pertinet decisionem. 14

Scrupulus moveatur, & eximietur simul circa Academicam hujusce articuli translationem. 13 & 14

Pramittitur ipsi Translationi solennis protestatio, cum debita extenuatione Authoris. 16 & 19

Conspectus totius Dissertationis sistitur. 17

- V**ix delicatius aliud, majoribusque in integro iure Publico difficultatibus innexum esse argumentum illo, quod in PRÆROGATIVA, qua non non extra Imperium duntaxat Romanum Reges, ac Principes, sed ipsi etiam Sacri Romani Imperii Præceres, Ecclesiastici pariter, ac Seculares, alii alios superare contendunt, occupatum est, haud inficiabitur, quem de sola Præcedentia inter Romanum, & Gallia, interque Hunc & Hispania, (tam extra Aulam Cæsaream, quam in illa,) Anglia, Sueciaque Reges: Item inter Regem Portugallia, & Polonia, aliasque exteras Majestates acerrimæ, ac interminabiles contentiones non fugiunt, (de quibus consuli plenius possunt, Limæus not. Regn. Franc. L. 2. c. 16. Lit. bbb. ddd. iii. & in Jur. publ. Lib. 4. c. 9. n. 26. Chassanxus in Catal. Glor. Mund. p. 5. Confid. 10. Castel. De stat. publ. Europ. c. 6. p. 153. & 51. & c. 2. p. 37. §. 8 Vasquius. Illust. quest. Lib. 1. in præfat. Schütz. Coll. Jur. publ. Vol. 1. Disp. 8. §. 12. Lit. D. Auberius in Tractat. De Præced. Reg. Gallie Anton Quetta. in Scripto: Serenissimus Rex Romanorum & Christianissimus Francorum. Ut alterum precedat apud Goldast. Relic: Imp. P. XI. fol. 196. Hic.

Hieronymus Bignon. *De l' Excellence des Roys du Royaume de France*, traitant de la preſeance, Premier Rang. & Prerogatives des Roys de France par deſſus les autres & de cauſſes d' celle Claude de Rubis. *Conference des Prerogatives d' Ancienne te & de Nobleſſe de la Monarchia Roys, Royaumes & Maiſon Royale De France avec tout les autres Monarchies, Roys Royaumes, & Maiſons Royales, que ſont en l' eſtendre de noſtre Europe.* Jacobus Valdeſius *De dignitate Regum, Regnorumque Hispania, & Honoratori loco eis, ſeu eorum Legatis à Conciliis à Romana Sede jure debito.* Camillus Borellus. *De Regi Catholici Præſtantia ejusque Regalibus, Juribus & Prærogativis.* Gregorius Lopez Madera. *Excellentias de la Monarchia y Regno de Eſpanna.* Jacobus Hovvel. *in Diſſert. De Præcedentia Regum Gallia, Hispania & Anglia.* Eduardus Chamberlaine *in Notitia Anglie Part. 1. c. 4. juncta continuatione Annalium Camdeni ad Annum 1600. & Chiſlet De Amp. Rem. c. 17. ſeq. quosque ex Cruſio De Præcedentia L. 3. c. 3. & 4. citat. Excell. Becman. in Diſſert. De Prærogativa c. 4. §. 3.)* quique variis Regum publicarum, ac Rerum Germanicarum Scriptorum juſtiſſimis querelis, boni ſc. publici ergo inſtitutas in Comitibus Imperialibus Procerum conſultationes, exortis in er Imperii Status frequentibus ob iſtiusmodi præcedentiam litigiis, plus ſimplici vice interruptas, turbatasque fuiſſe, memorabiles in Eccleſia Goſlarienſi Anno 1663. inter *Abbatem Fuldenſem Wideradum, & Episcopum Hildesheimenſem, Heccelonem* de honoratori loco, ſumma partium contentione, & largiſſima humani ſanguinis, fluminis inſtar per Eccleſiam deſluentis profuſione ventilatas rixas, motasque de Præcedentia inter *Archi-Ducem Austria, & Archi-Episcopum Saliburgenſem* controverſias, hujus proteſtatione Anno 1673. 23. Jan. contra Auſtriacorum Prærogativam interpoſita renovatas; itemque notas ſatis inter *Magiſtrum Ordinis Teutonici, & Episcopum Bambergenſem*, nec non inter *Episcopum Herbipolitanum, & Wormatiensē*, interque *Episcopum Eiſchſtetienſem & Spirenſem* de Seſſionis Præcedentia diſputationes, anſam dedidiſſe, negare non poteſt, quas, aliasque complurimas, etiam inter *ipſos Seculares Principes*, imo & *liberas Imperii Civitates* partim autoritate Imperatoria, ſalutarique Alternationis remedio ſopitas, partim vero adhuc indeciſas, reperire ſunt apud Dn. Lambertum Schaffnaburgenſem Monachum *in Annalib. ad Annum 1663. p. 468. Limnæum J. P. T. II 4. Lib. 4. c. 9. Sprengerum Lucern. Imper. c. 1. p. 20. ſeqq. Excell. Dn. Becmannum d. diſſ. c. 4. §. ſin. Chriſt. Siegfried Fritſchium in Diſſ. De Jur. Alternandi. Dn. Philipp. Jacob Spenerum MS. De Præſentionibus Il-*

lustr. in addit. ad Besold. in Differ. De Præced. & Sessionis Prærogat. toto c. 2. Schwederum introd. ad Jus P. Parr. Spec. Sect. 1. §. 13. c. X. Eitel Fridrich
 12 *von Heerden/ aut qui notante Vincentio Placcio in Catalogo Pseudon p.*
106 exque illo Joachimo Ernesto Crügero in Discursu Jur. Publ. De Ful-
gentissimis Novem-Virorum Juribus. Part. Spec. Membr. 2. Discurs. 2. §. 3. &
Additionatore ad Vitriarii Inst. Jur. Publ. L. 3. T. 8. §. 8. verb. pro Excellen-
 13 *tiis, sub ficto hocce nomine latitat, Johannem Schwarzkopff. Can-*
cellarium Brunsvicensem in Tr. Grundfeste des heil. Römischen Reichs
Deutscher Nation. p. 2. c. 1. p. 64. & c. 2 p. 75. Ut hinc DE PRÆROGATIVIS
PRINCIPUM S. ROMANI IMPERII, deque PRÆCIPUO EORUNDEN, quo præ-
aliis, vel ejusdem, vel diversi Ordinis Statibus fruuntur, ac potiuntur, ju-
 14 *re, hisce Lineis Inauguralibus verba facturus, rem oppido arduam ag-*
gredi, meque temeritatis censuræ, & cujuscunque gravicrisetiam ad-
missi reatui exponere videar, non leve hocce argumentum, a que Scho-
larum Peristylliis omnino alienum, & solius SANCTISSIMI SUMMI IMPÈ-
RII CAPITIS definitioni obnoxium, vid. R. J. d. Ao. 1500. §. Wie den Ir-
rungen der Session. R. J. d. Ao. 1594. §. 122. R. J. d. Ao. 1576. §. 7. arg. L. 43 pr.
ff. De Vulg. & pupill. subst. L. 161. ff. De Reg. Jur. Illustr. Dn. Rhetz in Inst.
Jur. Publ. L. 1. T. 4 §. 63. in fin. Author der Grundfeste. p. 105. seqq. Schvve-
der. ad Jus Publ. Parr. Spec. Sect. 1. c. 10. §. 14 cathedræ Academicæ ad-
aptando, a que Celsissimo Imperatoris Judicio ad privatas Privatorum
 15 *disceptationes ausu vix excusabili trahendo; At vero sine nota me di-*
mitter, spero, ÆQUANIMUS LECTOR, ex perlustratione præsentis Differ-
rationis facillime intellecturus, me id in illa minime gentium egisse,
ut mihi turpi arrogantiâ id sumerem decidendum, quod ad Solium
solius Imperatoris pertinet Celsissimum, sed quod partim publicis Im-
perii Legibus, aut inveterata ejusdem Consuetudine jam tum circa PRÆCI-
PUUM S. R. J. PRINCIPUM Jus decisum, partim à magni commatis Juris
Publici Doctõribus in Scriptis Academicis, aliisque ante me notatum
 16 *est, sub Discursus Academici incudem vocasse, libertate Academicæ,*
aliis concessa, usum. De eo vero in limine starim Academica hujus
Meditationis protestor solennissime, si præter voluntatem meam
quicquam mihi exciderit, quod quomocunq; Eminentia Cujusq;
 17 *Imperii Status adversum videri posset, me illud pro non scripto habe-*
ri velle, imo hoc ipso penitus damnare. Ne tamen operam hanc sine
omni prorsus Ordine suscepisse videar, eandem quinque sequentibus
innectere lubuit Capitibus, quorum PRIMUM Generalia circa Prærogati-

nam Principum S. R. I. præmittet: SECUNDUM vero exhibebit Prærogativam ELECTORUM præ ALIIS S. R. J. STATIBUS: TERTIUM sifitet Prærogativam ELECTORUM inter SE IPSOS: Subjecta CAPITæ QUARTO Prærogativa PRINCIPUM: NON-ELECTORUM præ ALIIS IMPERII STATIBUS: & CAPITæ QUINTO, Sive ULTIMO, Prærogativa PRINCIPUM NON-ELECTORUM inter SE IPSOS. A TE vero ante omnia, ALME DEUS, Sancti Spiritus Tui adfistentiam devota mihi stipulor mente, quo ejus præmunitus præfido, omnis erroris scopulum caute evitare valeam, facilem à BENEVOLO LECTORE mihi veniam pollicitus, si non integrum de PRÆROGATIVA PRINCIPUM S. R. J. Tractatum, sed Dissertationem duntaxat adornaturus, non omnia hic exhibuero, quæ pro amplitudine, proque Majestate, hujusce Argumenti, ab Eruditiori, inque Principum Aulis magis versato dici comptius, ac afferri copiosius potuissent, ulteriorem ejusdem deductionem alii R. C. D. occasione reservaturus,

C A P U T I.

Exhibens

Generalia circa Prærogativas Principum S. R. J. cum Succincta Rubricæ Explicatione.

S U M M A R I A.

Inroitus fit à quaestione præliminari:
An liceat De Prærogativa principum S. R. J. in Academiis disputare. n. 1. seqq.

Rationes pro Negativa exhibet. n. 2. cum seqq.

Rationes decidendi videbuntur. n. 7.

Rationes confutandi exhibet. n. 9. cum seqq.

Unde descendat vox Prærogativæ vide. n. 24

Prærogativam etiam in jure nostro denotare (1) Præferentiam s. Eminentiam, vulgo Einen Vorzug. (2) Jus quoddam specialiter uni præ alio indultum, vulgo. Eine sonderliche Begnadigung probatur. n. 26. seqq.

SSSSS 2

Eodem

- Eodem in sensu etiam in Jure publico
occurrere vocem Prærogativæ,
monstrat. n. 28*
- Quomodo in hac Dissertatione acci-
piatur, docet. n. 29*
- De Variæ vocis: Principum acceptio-
ne agitur remissive. n. 31*
- Vox principis in Imperio nostro etiam
ipsam Celsissimam Imperatoris per-
sonam complectitur. n. 32*
- De Prærogativis Casaræ Majestatis
agitur remissive. n. 34*
- In Recensibus & aliis publicis Imperii
Legibus Vox Principis sæpe Electo-
ribus contradiſtinguitur. n. 36*
- In hac Dissertatione vox Principis
personas denotat Illustres, Impera-
tore Minores, Comitibus vero Ma-
jores. 33. & 38*
- Elogium Sacri, quo tempore, obque
quam rationem Imperio Romano
adjectum sit, de eo agitur remissive.
n. 39*
- Idem elogium in Aurea Bulla, Recensiti-
bus Imperii, Instrumentis pacis &
Capitulationibus Imperatoriis per-
petuo Curia Romana stylo Romano
Imperio tributum esse, & in hodiernum
usque diem constanti retineri
observantia, ostenditur. n. 40*
- Cur in Rubrica adjiciantur verba:
Imperii Romani, & non Roma-
ni Germanici, de illo agitur. n. 41*
- Descriptio Prærogativæ Principum
S. R. J. traditur. n. 42*
- Movetur questio: An principibus S.
R. J. conveniat de Prærogativis
inter se contendere? n. 44*
- Negativæ rationes exhibet. n. 45. seqq.*
- Notabile insignis modestiæ exemplum
in Ulrico, principe Württembergia
refert. n. 46*
- Affirmativæ Rationes videſis. n. 49
seqq.*
- An liceat Prærogativam armis & tur-
batoris internecione tueri, de eo agi-
tur remissive. n. 62. seqq.*
- An juri Prærogativa renunciare liceat?
n. 64*
- Nimia sui abjectio sæpe in injuriam
Status ac Ordinis redundat. n. 66*
- Subjicitur Noſtra Sententia. n. 67*
- Ad solum Imperatorem pertinere co-
gnitionem, & definitionem libijum
super Prærogativis Principum, pro-
batur à n. 68. usque ad 75. inclu-
sive.*
- Potest tamen, sed non tenetur, alio-
rum impartialium Imperii Proce-
rum consilium adhibere. n. 76. seqq.*
- S**criptionis Inauguralis, DE PRÆROGATIVIS. seu PRÆ-
CIPVO PRINCIPVM S R J. JURE initium mihi jam
facturo, vix arreptum excutere calamum videtur illorum
Opinio, qui De Principum juribus eminentioribus privato di-
ſputare in Academiis licere pernegant, ſequentibus moti-
rationibus: (1) Quod, cum horum jurium definitio omnem privato-
rum

rum transcendat facultatem, inutilem non duntaxat operam suscepisse videatur, eadem in dubiam privatæ disputationis aleam temerario admittens ausu, sed (2) Sacrilegii etiam reatum incurfurus sit, quis-
 3 quis audaci molimine de *Principum juribus* disputare conatus fuerit, arg. L. 3. C. De Crim. Sacrileg. (4) Quod impio ausu sibi superiorem in
 4 Principes arrogare censeatur potestatem, qui hos inter, & alios Imperii Status De Prærogativis illorum lites, privato scripto determinare ausit.
 (4) Quod cum maximo Reip. incommodo arcana cujusq; Illustris Do-
 5 mus divulgare videatur, *eminētiōra illustrium Familiarum jura præcipua*
 qui publice recensere non reformidat: At vero, hæc, & id genus alia
 6 animo subjiciens meo, impetrare abs me tamen non potui, ut admo-
 tam semel operi manum timide retraherem, certus, sicuti in genere
Jurispubli notitiam in *Academiis* sibi comparere, non minus Reipublicæ
 7 utile futurum est, ac ejus commodo inservire noscitur privati juris
 exactior in *Academiis* parta cognitio; ita, cum in specie de *Principum*
Prærogativis Academicum movere Discursum, nullibi prohibitum le-
 gatur, ex genere permissivorum omnino sit, hanc Juris Publici particu-
 lam, ea, qua fas est modestia, ac in Superiores pietate, Academicæ
 Disquisitioni destinare. arg. l. 23. X. De Spons. & L. 1. §. 1. ff. De Testib.
 Neque enim, quod in prima objectionis parte est, eo omnis, quæ De
 9 *Prærogativis Principum* in *Academiis* suscipitur disputatio, multo minus
 vero hæc nostra præsens collineat Meditatio, ut, litium, super *Præcipuo*
Principum Jure adhuc pendendum, à privatis, meque, meæ tenuitatis,
 inque hoc studio infantiz mihi oprime conscio, usurperetur decisio, aut
 illarum decidendarum *Summa Potestati* præscribatur modus, quorum
 10 alterum temeritatem sapere insignem, alterum vero reprehensibilis
 omnino audaciz, & gravioris delicti certissimum dare videtur argu-
 mentum; Sed, ut, quod Legibus Imperii publicis, aut non interrupta
 11 ejusdem consuetudine jam tum circa *præcipua Principum jura* determi-
 natum, & ad singulorum notitiam publicis typis exscriptum est, ad
 Academicæ Disputationis revocetur cancellos, eodem prorsus fine, 12
 quo, ut jurium horum eminentium Definitiones typis mandarentur,
 publicis olim placuit suffragiis: Semper enim tenui meo calculo pru-
 13 dens illud D. Gothofredi Fiebigii comprobavi monitum, in *Elect. jur.*
Publ. Semidecad. l. qu. 4 n. 9. Scilicet, ut ut maxime in Academica ver-
 fantibus luce concessum sit, fundamenta juris publici generalia, le-
 gesque & negotia Imperii jam transacta, modeste, & submisce, ad Stu-

- dioforum Juris necessariam in Scholis informationem, Politicæque disciplinæ explanationem profiteri, minime tamen gentium eo ipso simul datam esse ipsis licentiam, negotia inter partes adhuc controversa, definiendi, ac determinandi, jamque decisa denuo in dubium vocandi, aut temere, & audaeter nimis de hisce judicandi. Conf. Philipp. in *Uf. Præst. Inst. Eccl.* 2. L. 1. n. 6. Quæ ratione nil ponderis habere videtur, quod secundo loco ex L. 3. C. De *Crim. Sacril.* contra Dissertationem nostram peti tum est argumentum: Distinguendum enim hic est: inter Disputationem, quæ eo suscipitur animo, ut, quæ circa *Principum Imperii prærogativas* à Summa Majestate juxta Personarum illustrium eminentiam, meritorumque qualitatem, certo ac deliberato consilio pro Reipublicæ utilitate constituta sunt, ex impio contradicendi pruritu, sæpe etiam ex intempestivo partium studio, ac ingenii qualiscunque demonstrandi, vanæque ex odiosa singularitatis affectione, captandæ gloriolæ cupidine, in dubium vocentur, deque eorum justitia remeraria instituantur sæpe cum debita modestiæ, ac observantiæ neglectu privata inquisitio, diversa diversarum Potestatum jura misere confundens: Et inter Disputationem, quæ pro illustrandis Principum Prærogativis cum debita animi submissione ac Veneratione in Academicis adornatur, & ultra Limites juris constituti non progreditur. Et, sicuti priori ratione in Academicis cessare debere omnes privatorum de *præcipuo Principum S. R. I. jure* disputationes, argumento. L. 3. evinciposse, facile largior, ita, cum hæc intentio à me hic plane aliena sit, obicem Meditationi huic Inaugurali ex allegata L. 3. nullum metuo.
- Minus vero adhuc propositum remoratur meum *tertia dubitandi ratio*, cum tenuitatis, ac sortis adeo immemor meæ haud existam, ut in Imperatoris Majestatis reservata, sequestrato omni pudoris sensu, involare ausim, qui potius hoc tenui scriptionis genere nil intendo aliud, quam, quod circa *præcipua Principum Imperii jura* à SANCTISSIMO Imperii CAPITATE, jam constitutum est, compendiose enarrare.
- Id vero pernego, quod pro ratione ultima urgent adversæ sententiæ Patroni, scilicet, publica *prærogativa S. R. I. Principum* Academica recensionem, arcana cujusque Domus Illustris incaute propalari, quæ in vulgi descendere notitiam, non patitur Illustrium Familiarum Salus, Tantum enim abest, ut quæ Publicis Imperii constitutionibus, scriptis, ac decisis, circa *Principum prærogativas* Sacræ Cæsareæ Majestati constituere placuit, pro Secretis ac arcanis cujusque Illustris Domus

am-

amplius haberi possint, ut potius eo ipso, quo publicis typis exscripta, 21
 omnium versari manibus ceperunt, arcana non meliori appellari ju-
 re quiverint, quam, quo alia pro cognoscendi Imperii nostri statu, ju-
 ra, quibus cum *Capite Membra* ejus utuntur, in Aurea Bulla, *Recessi* 22
 bus Imperii, Capitulationibus Cæsareis, Pace Profana, ac Religiosa,
 aliisque actis publicis Imperatoris; ac Statuum autoritate publici
 juris facta, & constituta, inter Imperii arcana referri merentur, in Aca-
 demiis Juris Auditoribus ideo proponenda, ne illorum non probe im-
 buti notitia, adque clavum Rerum publ. olim admoti, cum earum in- 23
 commodo demum tum id discere teneantur, quod pro tuendis illu-
 strium Domuum Prærogativis allegare, commodeque adducere jam
 oportuisset.

Eviçto igitur illo, quod in Academiis *De Prærogativis S. J. R. Prin-* 24
cipum institui cum debita tamen veneratione & decenti modestia pos-
 sit Disputatio, jam sine ulteriori mora ad verborum in *Rubro* præsentis
 Disputationis obviorem explicationem descendendo, circa primam vo-
 cem PRÆROGATIVÆ notans, illam natales suos acceptum ferre,
 Præpositioni: PRÆ, & verbo: ROGARE interq; significatus varios 25
 tum apud *Classicos Auctores*, tum etiam in *jure nostro* vel PRÆFERN-
 TIAM aut EMINENTIAM, vulgo einen Vorzug/ vel JUS QUOD-
 DAM, SPECIALITER UNI PRÆ ALIIS INDULTUM, vulgo ein 26
 Vorrecht/ oder sonderliche Begnadigung. denotare. *Vid. Excell. Dn.*
Becman. in Diff. De Prærogativa. c. 1. §. 1. Schraderus. in Lex. Jurid. hac voc.
Basil. Faber. in Thes. Erud. Scholast. voc. ead. Priori ratione, non dunta- 27
 xat in *Jure Civili privato*, & in specie in (1) *L. 3. C. De Quadriennii*
prescript. ibi: qui enim suis consiliis, suisque laboribus pro toto orbe terra-
 rum die, nocteque laborant, quare non habeant dignam SUA PRÆRO-
 GATIVA fortunam. (2) in *L. 4. §. 5. ff. De Offic. Procons.* ibi: magni
 enim facient provinciales servari sibi consuetudinem istam, & hujusmodi
 PRÆROGATIVAS (3) in *L. 1. ff. De Veteran.* ibi: Veteranorum pri-
 vilegium inter cetera etiam in delictis habet PRÆROGATIVAM, ut se- 28
 parentur à ceteris in pena (4) in *L. 18. §. 25. ff. de Munerib.* ibi: Præte-
 rea habent quædam Civitates hanc PRÆROGATIVAM, ut, qui in ter-
 ritorio earum possident, certis quid frumenti pro mensura agri per singulos
 annos præbeant juncta *L. 6. §. 4. f. cod.* ibi: Munera, quæ patrimonii in-
 junguntur, talia sunt, ut neque ætas ea excuset, neque numerus liberorum,
 neque

- neque alia PRÆROGATIVA. (5) in L. 7. C. De Jurisdic. omnium judic. ibi: *Vel dignitatis PRÆROGATIVAM in hac parte suppetere.* (6) in L. fin. §. 9. C. De Jur. Deliber. ibi: *Temporum tamen PRÆROGATIVA*
- 28 *inter Creditores servanda est; sed in Jure etiam publico acceptam vocem PRÆROGATIVÆ occurrere, inter alia ex §. 5. Capitulat. Leopoldinæ, verbis: Auch sollen und wollen wir im übrigen die Vernehmung thun/ daß denen Ehr. Fürsten selbst / Ihr von Alters hergebrachte und sonst gebührende Würde und PRÆROGATIVA erhalten: juncta Capitulatione Josephina eod. art. verb. Würden und Prærogativen. Item ex cap. 6. Aureæ Bullæ, ibi: quacunque etiam singulari Dignitate PRÆ-*
- 29 *ROGATIVA fulgentem &c. apicari autumo. Posteriori vero in sensu legitur vox PRÆROGATIVÆ in L. 3. C. De Prescript. quadrien. ibi: Eodem modo, & si à Serenissima Augusta aliquid alienetur, quare non eadem utatur PRÆROGATIVA, alibique.*
- 30 *Vocem Prærogativa in Rubrica excipit vox PRINCIPUM varias admittens significationes, quas hic cumulasse omnes, ab instituti ratione alienum est; videri interim magna cum industria collectæ*
- 31 *possunt ap. Exc. Dn. Becmannum. In Syntagm. Illustr. Dignit. Diss. XI. c. 1. §. 1. Reinkingk. De R. S. & E. L. 1. Class. 4. c. 8. Carl. du Fresne in glossario ad Scriptor. med. & infim. latin. voc. Princeps. Burgold. Diss. XX. Membr. 2. num. 27. Illustr. Dn. de Rhetz. in Instit. Jur. publ. L. 1. Tit. 17. §. 10. Schütz.*
- 32 *Vol. 1. Exerc. 8. tb. 1. pag. 600. aliosque. Nobis sufficiat hic notare: Licet (1) in nostro Imperio vox Principis tam late pateat, ut ipsam etiam Imperatoris Illustrissimam Personam, ceu omnium Illustrum Dignitatum in Imperio Unicum Fontem eminenter complectatur, sicuti advertere est ex R. J. zu Eßlin. de Anno 1512. Ordnung der Notarien §. 3 ubi Titulo des Obersten Fürsten insignitur Sanctissimus Imperator. Lauterbach. in Comm. ff. ad Tit. De Constit. Principum. §. 3. Paurmeist. De*
- 33 *Jurisdic. Lib. 2. c. 9. Limnæus De I. P. Lib. 4. c. 2. n. 5. quod & titulatura Imperatoris: Der Allers-Durchläuchtigste/ Großmächtigste und unüberwindlichste Fürst und Herr / satis comprobatur; Vitriar. in I. P. L. 1. T. 15. §. 1. in hac tamen Dissertatione eandem denotare illu-*
- 34 *stram dignitatem Imperatoria minorem; Neque enim de Prærogativis Cæsarea Majestatis hisce agere pagellis animus est, de quibus tamen*
- 35 *consuli possunt Petrus de Andlo. De Imperio Rom. Libr. 2. c. 8. C. Freherus in not. ad eund. b. l. Limnæus in I. P. Lib. 2. c. 7. Reinkingk. De R. S. & E.*

S. & E. Lib. 1. Class. 2. c. 7. Sprenger. Jus. Publ. Lib. 1. cap. 4. Lancel-
 iortus Conradus. Templo omn. jud. L. 1. cap. 1. & Stephan. De Jurisdic.
 L. 2. cap. 1. aliique passim. Et quanquam (2) in Recessibus Imperii, 36
 aliisque publicis Imperii Legibus passim Principes ipsis Electoribus
 contradistinguantur, Vid. R. I. De Anno 152. §. 7. Es sollen durch
 die Churfürsten / Fürsten / und Ständte. R. J. De Anno 1521. §. 12. Wir
 Churfürsten / Fürsten / Prälaten. R. A. 1541. §. 46. Und die weil Chur-
 fürsten / Fürsten / und gemeine Stände. 10. R. A. De An. 1559. §. 1. ibi:
 So hat uns auch Churfürsten / und Stände. R. A. De Ao. 1654. §. 11.
 15. 199. 200. Capitul. Joseph. §. 2. 7. 10. 11. 14. &c. Vid. Schweder. in
 Introd. J. P. Part. Spec. Sess. 2. c. 4. n. 1. Borgold. P. 1. Diss. 20. Membr.
 2. n. 77. in hac tamen Dissertatione Principum nomine Illustres ve- 37
 niunt Personæ Ecclesiasticæ æque, ac Seculares, ab Electoribus usque
 ad Comites exclusive, modo jus suffragii ferendi in Comitii in Personis suis 38
 habeant, exclusis illis qui Landes-Fürsten appellantur, & opponun-
 tur denen Reichs-Fürsten Vid. Vitriar. in Inst. Jur. pub. Lib. 1. Tit. 15.
 §. 1. ibique Additionat.

Sequitur jam Tertia vox, nempe SACRI. Non diffuam hic, 39
 neque inquiram operosius, undenam hoc elogium, obque quam
 rationem, & quo tempore primum adjectum sit Imperio Romano
 Germanico, cum hanc operam jam ante me alii, interque illos Ex-
 cellentissimus Bœclerus in Eleganti ac erudita Dissertatione De Sacro
 Romano Imperio præoccupaverint, qui instar omnium excellenter,
 commendari meretur, quin id potius nullus dissimulo, cum non
 duntaxat in Aureæ Bullæ Proœmio: ibi: inter septem Electores SACRI 40
 IMPERII, §. 2. ibi: Et mandamus universis aliis Principibus, fœda à
 SACRO IMPERIO ROMANO tenentibus: Item & gratiis à SACRO
 obientis IMPERIO. Item: Cum contra Remp. ac SACRI statum IMPE-
 RII &c. juncto §. 10. 13. 14. c. 3. §. 2. &c. Imperii variis Constitutionibus &
 Recessibus passim, Vid. Reformatio Francof. Imp. Frid. III. de An-
 no 1442. pr. ubi: Heil. Römischen Reichs Churfürsten &c. Item un-
 sern und des Heil. Reichs Unterthanen. Item: damit man in dem
 Heil. Reich Fried empfinde. Item: So haben wir uns von der Bürde
 wegen unser Königl. Amts / die wir Gott zu Lobe / dem Heil. Reich zu
 Ehren / und um Gemeines Nuzes willen über uns genommen haben.
 R. A. De Anno 1555. §. 3. ibi, in allen Obliegen und Beschwerungen des
 Heil.

Heil Reichs Teutscher Nation. Item §. 4. 5. 7. §. 9. 12. 15. &c. Instrumento Pacis Cæsareo - Svecico. pr. & art. 1. inque Novissimo Imperii Recessu passim, & in Capitulatione Leopoldina. pr. ibi: des Heil. Römischen Reichs. Item aller des Heil. Reichs durch Germanien etc. Item Churfürsten und Ständen des Heil. Römischen Reichs *juncto* §. 2. 3. &c. nec non Josephina. §. 2. 3. ibi: Und wollen wir in alle Wege die Teutsche Nation, das Heil. Römische Reich, und die Churfürsten als dessen fodersten Glieder und des Heil. Römischen Reichs Grunde Seulen etc. perpetuo Curiz Romano - Germanicæ stylo publico authenticum id Decus elogii solennis inter publicas formulas jam tum à Friderici I tempore usurpatum, & à Successoribus Augustissimis continua consuetudine in hæc usque tempora reservatum, immo non domi tantum inter solennia, sed ab Exteris, & æmulis, etiam in litteris, Legationibus, actuque & scriptura formali attributum sit, me Curiz styllum hac in parte eo lubentius secutum esse in Inscriptione Disputationis, ne ob imperitiam styli Curiz ex judicio Exc. Bæcleri d. Dissert. me aliis merito notandum præberem, tam auspiciatam, & sanctam vocem solenni formulæ Imperii Romani abesse passus.

- 41 Eadem motus ratione, in Rubrica ultimo loco adjeci verba: ROMANI IMPERII, des Römischen Reichs / Non, ac si parum arxerit vox, etiam in publicis Imperii legibus adjici solita: Romano GERMANICI, sed, quod solam illam vocem stylo Curiz apprime convenire, & inter decora Imperii nostri pertinere, ac sine istiusmodi adjecctione sufficere judicaverim, per ea, quæ fufius exposuit Vir ad miraculum doctus, & incomparabilis Bæclerus d. Dissert. cui *jungi potest* Doctissimus Conringius in Libro, quem in hoc argumento excellenter laudas proximo allegatus Bæclerus d. l. De Germanorum Imperio c. 18. & in Opere De Finib. Imperii. c. 9. seq. & Schwed. in introd. ad Jus Publ. Part. Gen. c. 4. §. 16.

- 42 Hisce ita pro explanando Rubro præmissis, jam describere lubet PRÆROGATIVAM PRINCIPUM S: R: J. quod sit qualitas Legæ, vel Consuetudine Imperii publica Proceribus Imperii tributa, vi cujus ratione Præcedentia, Sessionis, Vois, aliorumque jurium eminentium, alii alia prævalent, ac potiori utuntur, & fruuntur jure.

- 43 Superfedeo lubens tradita Descriptione evolventa, singulis ejus-

ejusdem verbis, ceu in seclavis, & perspicuis interpretationis lucem haud desiderantibus, duas antequam ad specialiora prolabat; non impertinentes quæstiones, adhuc propoliturus, quarum Prima est: *Utrum Principibus Imperii conveniat inter se de Prærogativis concersare?* Qui istiusmodi contentiones Christiano ingenere Principi parum convenire sāt agunt, urgere solent (1) illustre notabilis modestiæ ac Heroicæ Virtutis exemplum in Ulrico Serenissimo Württembergæ Duce, qui, disputatione de Sessionis Prærogativa in conventu Principum mota, cum singulari Generosissimi animi moderatione dixisse fertur: *Collocetis me sane post fornacem, dummodo efficiamus id, ad quod congregati sumus.* Vid. Joh. Dauth. *De Testam. Proam.* Rumelin. *ad A. B. Part. 3. Diss. 1. p. 650.* Besold. *Dissert. Polit. Jurid. 2. c. 3. §. 7. in fin. ibique allegatus Bûrck.* Im Regenten, Spiegel. fol. 109. Carpz. *de Lege Regia. Germ. c. 10. Sect. 7. n. 32. & Meland. in Jacoerius Lib. 1. n. 2. g.* (2) Varias, quæ ex istiusmodi de Prærogativa Sessionis &c. litibus, in ipsum Sacri Imperii corpus redundare solent, incommoda, de quibus videantur R. J. zu Regensburg *de Ao. 1603. S. der in dem Heil. Reich; ibi: Von wegen Mißhelligkeit des Session - Streits wird ie zu weilen des Reichs gemeine Obliegen und vorfallende Nothdurfft zurûck gehalten. & R. J. de A. 1541. S. als sich auch.* (3) Crepant illustria Sacri Codicis exempla, & fidelissima Humiliatis præcepta, à Salvatore nostro multoties inculcata, cum quibus stare minime posse autumant, de certo eundi & confedendi ordine, deque eminenti alio inter Proceres Imperii jure frequentes, inprimis Ecclesiasticorum Principum contentiones, quibus tamen illos abstinuissè, tantum abest, ut potius *supra in Prasaminen s. seqq.* adducta, aliaque complurima à Dn. Carpzovio in *Tr. de Leg. Reg. Germ. c. 10. S. 7. n. 26. & 29. Rumelino. ad A. B. Part. 3. Dissert. 1. tb. 2. in Addit. lit. B. aliisque notata exempla contrarium ejus liquido evictum eant.* Adducunt tandem (4) Lactantium *De In-* 48
stit. Orat. L. 5. C. 5. Nil arrogantius, nilque sædus, & à sapientis ratione remotius esse, asserentem, de Prærogativa contentione.

Qui vero contra istiusmodi de Prærogativis contentiones Principe in genere Christiano, sicque & in specie Imperii Proceribus haud indignas esse judicant, sequentibus utuntur rationibus: Quod (1) ad confusionem in Imperio nostro evitandam, ex qua non nisi certissimum publicæ Saluti imminere periculum potest, *c. fin. Diss. 89.* egregie

- faciat, assignatum sibi unumquemque Ordinis sui locum eo tenacius tueri, quo proprium magis esse noscitur Principum, de Honore & competenti loco certare, Mazarin. *Consil.* 26. n. 4. Rumelin. d. l. 1b. i. in Addit. Settela. della rog. dissel. L. 5. c. 6. Pierre Matth. en la Histo. de Henr. c. 1. Narrat. ult. n. 16. quoq; innatum magis illis esse creditur, circa Honoris, ac jurium Prærogativas scrupulose versari, & nullius rei jacturam ægrius ferre, quam negligi à paribus, aut posthaberi cum Honoris imminutione Inferioribus Zieriz. apud Arumæum Jur. de publ. Tom.
- 51 2. *Disc.* 34. p. 1022. & 1079. Carpz. *supr.* all. loc. n. 281. (2) Quod, cum jure naturæ jura tueri non minus, ac alia bona sua, omnibus concessum sit, Surg. *De Urb. Neopol.* m. c. 27. n. 1. & 2. Rumelin. *ad A. B.* Part. 3. *Diff.* 52 1. 1b. 2. in Addit. lit. B. neque à modesta, & moderata Prærogativæ vindicatione arceant, aut jura Pontificia, aut Cæsarea vid. c. fin. *dist.* 89. c. *Sallustia* 6. X. *De Majorit.* & *Obed.* c. 26. *Dist.* 93. L. 14. §. 5. L. 11. §. 1. ff. *De Muner.* 1. 1. C. *Uti Dignit.* *Ordo Servetur.* Lib. XX. Marc. Anton. *Peregrin.* 53 *Consil.* 84. n. 2. Francisc. Mazarin. *Consil.* 26. n. 2. Carpzov. d. l. n. 135. tantum absit, ut, qui non ex Fastu & Ambitu quodam, sed studio conservandi Familia sua jura de Ordinis, jurisque sibi competentis Observatione, 54 moderate disputat, infra Boni Principis Officium quicquam agere videatur, ut potius, posthabita Dignitatis & Eminentiæ ratione, Pari, aut Minori cedens, injuriosius in se, suamque Posteritatem censeatur. Menoch. Vol. 1. *Consil.* 51. n. 3. Knichen. *De Non provoc. jur.* Cap. 2. Verb. *Ducum.* n. 25. Carpzov. d. l. n. 34. Guetta *Consil.* 1. pr. & Befold. *Diff. Politico-* 55 *Juridica.* 2. c. 3. §. 8. Quod, cum (3) graduum distributio unitatem & 56 concordiam conservet, c. fin. *dist.* 89. turbationes vero Ordinis, & Jurium, 57 necessario periculosissimas secum trahant turbas, generoso Spiritu quidvis potius, quam sui neglectum ferre valente, Arumæus *ad A. B.* *Disc.* 4. 1b. 1. fol. 174. Befold. d. l. p. 154. graduum & jurium Conservatio 58 ad Societatem Humanam & Civitem Politiam necessaria putetur. Decian. *Resp.* 7. n. c. Vol. 3. Rumelin. *ad A. B.* d. l. eo majori cura observanda, quo certius est, illis præcipua rerum, teste Tacito: Ann. 4. ad factam esse dirigenda. Tiraquell. *De Nobil.* cap. 20. Calefat. *De Ordinat.* 59 *Equestr.* Arum. d. l. *Disc.* 4. 1b. 1. & Jacob. Gothofred. *De Præced.* p. 1.
- 60 (4) Quod, cum Summum Numen. Boni Ordinis ipse Author sit, ejusque Turbatores oderit, laudem potius, quam in dignationem mereatur, qui pro conservando jure, ac Ordine suo moderate disputat; Quod

Quod in tantum ampliant Juri, ut haud dubitent asserere, contra
 istiusmodi turbatores, seu vim alteri inferentes, Le Crier de Primogen.
 L. 2. q. 3. n. 2. & alleg. à Rumelin. ad A. B. d. l. th. 1. Lit. B. licere Ordini
 ac jurium Prærogativam armis tueri, Menoch. Consil. 902. n. 76. 62
 segg. Vasque Illustr. Contron. c. 18. n. 16. Lib. 1. Aloys. Ricc. in Prax. Tar.
 Eccles. 584. Panceroll. Conf. 6. n. 2. ordinariæ pœnæ reo minime futuro,
 qui debitam sibi Prærogativam tuendo prohibentem occiderit,
 Gratian. Discip. For. 110. n. 20. Schurz. in Coll. Jur. Publ. Diss. 8. th. 13. circ. 63
 fin. Rumelin. ad A. B. d. l. ibique alleg. jung. Belold. supr. all. loc. th. 8. Jure 64
 Prærogativæ adeo favorabilis existente, ut nemo eidem, seu à Jure pu-
 blico dependenti, in suorum præjudicium renunciare valeat, Decian.
 Conf. 7. n. 71. Vol. 3. Perègrin. V. 1. Conf. 48. n. 1. (5) Quod cum præce- 65
 ptis de Humilitate nequaquam pugnet legitimum & moderatum debiti
 Honoris ac juris conservandi studium, omnis fastus exclusivum, nimia
 sui abiectione in injuriam Status non raro redundatura. Lessius. De 66
 J. & J. Lib. 4. c. 4. Dub. 8. Bovadill. 3. Pol. c. 2. n. 2. Gratian. d. l. c. 845. n.
 1. & Rumelin. d. l. th. 2. ibique all. Ddres. Cui sententiæ nostrum quo- 67
 que addere calculum nulli dubitamus, non deficiente, quod ex pro-
 xime allatis rationibus reponi facile potest argumentis; in contra-
 rium adductis.

At diceret: A quo JUDGE Principes Imperii de prærogativis contro- 68
 versiarum suarum expectabunt Decisionem? Respondetur: A Solo Impe-
 ratore. Hujus enim inter Reservata pertinet De Prærogativis Princi- 69
 pum Cognitio & Dijudicatio: Illustr. Dn. de Rhetz. in Inst. I. Pub. L. 1.
 Tit. 4. §. 63. circa fin. Schweder. in Introd. J. S. Part. Spec. Sect. 1. §. 15. Conf.
 pref. Quod non duntaxat (1) ex variis claret Imperii Recessibus, Vid. 70
 R. A. De Anno 1551. leslich ibi. Daß wir/oder unsre Commissarien/ sie Eilt-
 lich oder Rechtlich entscheiden sollen. N. A. de Anno 1567. §. Als sich auch
 ibi: Und seynd wir nochmahls des gnädigen Erbietens/ möglichen Fleiß
 anzuwenden/ nach befinden eines jeden Gerechtigkeit/ sie solcher Irrung des
 Session wegen/ auf ziemliche leidliche Wege zu vereinigen und zu vertragen/
 oder sonst nach Billigkeit zu entscheiden. jung. N. A. de Anno 1570. §.
 Zum letzten ibi: Wollen ordnen und statuiren wir hiemit N. A. de Anno
 1676. §. ferners/ 7. & §. Wann dann III. Variisque (2) Imperatoriis 71
 Decretis, & in specie ex Decreto sequenti zu Regensburg d. 5. Martii
 1654. von der Römischen Käyserl. Majestät unsern allergnädigsten Herrn
 dem Edl. Fürstl. Raths. Directorio hiemit in Gnaden anzuzeigen/ nach-
 dem.

- dem bey erst allerhöchst gedachter Ihrer Kayserl. Majestät die Churfürstl. Brandenburgische/ und andere/ wegen der Seculirten Stifter interessirte Fürstl. Abgesandte in puncto Sessionis & voti einkommen/ wie hiebey gefügtes Memorial mit mehrern ausweist/ und nun dieselbe sich hierauf Allergnädigst resolviret/ daß das Fürstenthum seine Session immediate nach dem Hause Braunschweig/ vor den nachfolgenden Häusern/ das Fürstenthum Minden aber immediate nach Sachsen-Lauenburg vor Holftein und die übrige drey/ als Schwerin/ Raseburg und Hirschfeld/ vor Rämpelgard und andere folgende Fürstl. Häuser gesetzt werden soll: Als haben Zhr. Kayserl. Majest. dessen/ daß Ebl. Fürsten Directorium zu dem Ende zu erinnern allergnädigst anbefohlen/ daß dasselbe ermelde ten Secularisirten Stiftern oder derentwegen anwesenden Gesandten/ nicht allein ihre designirte Sessiones von nun an alsobald eintäumen/ sondern auch obgesetzter Ordnung die Vota specialiter ablegen lassen wolle. An dem 2c. Vid. Author Der Grundfeste. p. 105. in seqq. alia adhuc exempla adducit. Sederiam (3) inde probatur, quod cum privilegia & *72* *principua principum jura* ab Imperatore æque, ac illorum adinstar reliquæ *Dignitatum Prærogative* decernantur, nemo ipso Imperatore accuratius *Dignitatum Gradus* determinare, deque concessis, jurbus melius judicare possit, Rumel. *ad A. B. Part. 3. Disp. 1. ib. 12. in fin.* Fritsch. *in Dissert. De Jur. Alternandi. c. 3. § 2. illo omnium optimo privilegiorum Interprete existente, qui illa concessit.* Enenckel. *De Privil. Lib. 2. c. 3. n. 57.* Fritsch. *d. l. ibique all. Bertram.* Quod (4) Ipsi etiam Imperii Status agnoverunt in der Chur. Fürsten/ Fürsten und gemeiner Stände ersten Relation, und Antwort auf dem Reichs-Tage zu Augsburg de Anno 1566. his verb. Die Erkenntnis zwischen den Ständen/ so der Session halber streitig/ hanget der Kayserl. Hoheit an/ und ist ihrer Majestät/ als dem Oberhaupt/ NB. allein zuständig. Vid. Schweder. *supr. all. loc. & Fritsch. d. l.*
- 76* Ex quibus simul apricabitur: Ut ut Imperator in decidendis *de Principum Prærogativis* controversiis, Statuum quorundam quandoq; adhibuerit consilium, Vid. R. A. de Anno 1500. Rubr. Wie die Irrungen der Session zwischen den Fürstenthümgelegt werden solle durch das Regiment. §. weiter nachdem. ibi: die wir denjenigen die es betrifft 2c. R. A. de Ao. 1567. §. Wenn denn die Churf. Råthe/ ibi: doch/ da wie *77* es von nöthig achten würden 2c. R. A. de Ao. 1603. §. Der im. Heil. Reich 66. ibi: erklären wir uns abermals 2c. neutrquam tamen teneri Sacram Casla-

Cæsaream Majestatem ad dijudicationem dictarum controversiarum Imperii Proceres necessario adhibere. Schweder. d. l. §. 15. in fin.

Tantum de Generalibus circa S. R. J. Principum Prærogativis ad Specialia jam progredior, & quidem ad

CAPUT II.

Recensens

Fulgidissimas Electorum Prærogativas, quibus inter alios S. R. I. Principes eminent.

SUMMARIUM.

DE Variis Statuum Imperii, tam ratione Territoriorum, quam Dignitatum Divisionibus agitur remissivo. n. 1

Quis sub fictitio Cæsarini Fürstnerii nomine, in Tractatu, De Jure Suprematus ac Legationis Principum Germaniz, latet nomine, docet. n. 2

S. R. J. Electores fulgentissimis reliquos Imperii Ordines Dignitatum Prærogativis superare, probatur in genere. n. 3. seqq.

Ratio ejus ponitur in artificio, quo pra ceteris Imperii Statibus Sacra Cæsarea Majestati junguntur, nexu. n. 4

Hic vero probatur (1) ex insignioribus elogiis, Electoribus in A. B. Capisulationibus, aliisque Constitutionibus publicis & c. tribui. n. 5. seqq.

Vocantur Electores passim (1) Eingeleibte/ förderste/ innerste/ und al lernechte Glieder/ und Hauptstücke der Käyserl Majestät. n. 5.

(2) Edle/ unbewegliche/ und Hauptseulen des Heil. Röm. Reichs/ und dessen Grundfeste. n. 6

(3) Die Innerste/ Höchste/ und Geheimbte Räte Ihrer Käyserlichen Majestät/ und Obersten Väter u. Rathgeber der Teutschen Nation. n. 7

(4) Die sieben helle Leuchter des Heil. Reichs/ in Heiligkeit eines siebenförmigen Geistes zu erleuchten. n. 8

Probatur artificio nexu Electorum, quo hi indissolubiler Imperatori juncti sunt, (2) ex ipsa Imperatoris Confessione, daß der Churfürsten Hoheit und Authorität mit eines

eines Römischen Kaisers Gewalt und Hoheit dergestalt verbunden, daß eine ohne die andere nicht verschmälert werden, noch bestehen kan.

n. 9

(2) Quod Electores dicantur Casares Sublimitati in partem sollicitudinis constituitur.

n. 10

Prærogative Electorum respiciunt vel illa jura, quibus hodie adhuc fulgent Electores præ ceteris Imperii Ordinibus, vel quæ olim quidem habuerunt præcipua, hodie vero cum illis communia.

n. 11

De illis primo agitur loco, & in specie (I) De præcipua Titulatura, quæ ipsos dignatur Imperator præ aliis Imperii Principibus.

n. 12

Sic Ecclesiastici Electores, Illustrissimi stirpe haud orti, & ætate ipsis Imperatoribus sæpe majores, suavi Nepotum, Seculares vero Cognatorum nomine compellantur ab Imperatore.

n. 13

Ratio dubitandi de hac Titulaturæ Prærogativa subjicitur.

n. 14. seq.

Ad illam respondetur.

n. 16

Hæc Titulorum differentia quoad Electores Ecclesiasticos & Seculares non semper strictè ab Imperatoribus fuit observata.

n. 17

Sed modo omnes promiscue compellatione Dheimis / modo Nerven sunt salutari.

n. 18. seq.

Electores aliquando, sed tamen rarissime etiam dulcissima Fratris compellatione ab Imperatore sunt honorati.

n. 20. seq.

Imperatores in Listeris ad Comitium

Imperii convocatoriis in Secunda

Persona Electores compellare,

Principes vero tuizare solent. n. 22

Seculares Electores juxta Modernum

Curia Asylum ab Imperatore Serenissimi, Durchlauchtigster Prin-

cipes vero reliqui, Illustissimi, vel

Celsissimi, Hochgebohrne pau-

cis exceptis, qui titulum Durch-

laucht / multo comparant labore,

compellantur.

n. 24. seq.

Rex Gallia cum aliis hodie Regibus om-

nibus Electoribus FRATRIS,

Principibus vero reliquis CO-

GNATORUM tantum titulum

tribuit.

n. 24

Ad PRÆROGATIVAM ELE-

CTORUM refertur (II) quod

non minus in actibus extra Curiam Imperialem, quam ad illam

spectantibus omnibus, cunctis præ-

ferantur Principibus.

n. 27

An etiam Electores Regibus in actibus

ad Curiam spectantibus præferan-

tur, videtur.

n. 28. seqq.

Extra Curiam. hisce cedunt Electores.

n. 29

Rationes, quas propter in actibus Cu-

rialibus Regibus præferendos esse E-

lectores, urgent quidam juris Publi-

ci Ddum, recenset. n. 29. cum seqq.

usque ad n. 34

Rationes dubitandi exhibet. n. 35. seqq.

Rationes refutandi affirmativam sen-

tentiam videtur.

n. 38. seq.

Legati Principum cedunt Electorum.

Legat-

Legatis, tam in Imperio, quam extra illud. n. 40. seq.

No. vero Coronatarum Rerum publicarum Legatis. n. 42. seq.

Cerunt tamen contra Legati Electorales Legatis Regiis etiam extra Imperium. n. 45

Ad objectiones, formatas. n. 47. seq. Respondetur. n. 49. seqq.

Ad PRÆROGATIVAM ELECTORUM refertur, (III) Quod soli habeant jus eligendi Imperii Romano-Germanici Summum Caput. n. 53. seqq.

Qua ratione hac Prærogativa ad Electores devenit, demonstratur. n. 56

Ad PRÆROGATIVAM ELECTOREM referunt (IV) Jus Capitulationem noviter electo Romanorum Regi præscribendi. n. 57

Rationes hujus recensentur. n. 58. seq.

Rationes dubitandi vide. n. 74. seqq. usque ad n. 81

A jure concipiendi Capitulationem exclusus est Bohemus. n. 82

QUINTA Electorum PRÆROGATIVA consistit in illo, quod Illustribus in Aetibus Curialibus defungantur Archi-Officiis. n. 83

Electo Moguntinus, hodie Lotbarius Franciscus de Schomboro Archi-Cancellarius est per Germaniam, & in reipublica etiam per Galliam & Italiam. n. 83. seq.

Electo Trevirensis, hodie Johannes Hugo, Episcopus Spirensis, est juxta A. B. Archi-Cancellarius

per Galliam & Regnum Arelatense. n. 86. seq.

Electo Colonienfis, hodie Josephus Clemens, Dux Bavaria, juxta A. B. est Archi-Cancellarius per Italiam. n. 88. seq.

Officium Ecclesiasticorum Electorum in Solenni Imperatoris Curia, quodnam sit, vide. n. 90

Electo & Rex Bohemix, hodie Invictissimus Imperator LEOPOLDUS, est Archi-Pincerna Imperii. n. 91. seq.

Hocque Officium per Sub-Officiarium suum hodie expedit. n. 93

Archi-Dapiferatu vi transactionis, cum Electore Palatino inite, defungitur hodie Elector Bavarus, Maximilianus Emanuel, Dux Bavariae. n. 94. seq.

Præfert Imperatori Pomum Imperiale, quod etiam inter sua gerit insignia. n. 97

Electo Saxo, hodieque Polonia Rex, Fridericus Augustus, est Archi-Mareschallus Imperii. n. 98. seq.

Signum hujus & Officium in Solenni processione exhibet. n. 100. seq.

Electo Brandenburgensis, hodieque absolutus Borussia Ducatus Dominus, Fridericus III. defungitur Archi-Camerariatu, & præfert Imperatori Sceptum, quod etiam inter insignia sua ostendat. n. 103. seq.

De hac præestatione lis olim ipsi mota, quomodo decisa sit, videbis. n. 106. seq.

Exhibet Imperatori juxta A. B. per

Uuuuuu

vuuu

vim & mantile, hodie proxime adstantibus hoc tenentibus. n. 109. seqq.
Comes Palatinus Rheni hodie *Ioh. Wilhelm. Iosephus. Dux Neuburgensis*, hodie *Archi-Thesaurarius* fungitur Officio. n. 111. seqq.
Missilia aurea & argentea in vulgus spargit in solenni Coronationis actu. n. 115. seqq.
Imperatori præfert Coronam. n. 114
Campum, in quo olim Insigne Imperii, Electoratus in Bavarum collati annexum, pomum sc. aureum gerebat, hodie vacuum habet. n. 113
Quid utrique lateri Missilia nummi inscriptum, & an idem in nupera Iosephi Coronatione observatum sit, vide sis. n. 117
De Nono Electoratu agit. n. 118. seqq.
De Collato Hannoverano Officio Archi-Vexilliferatus, vide sis. n. 120
De Contraditione Ducis Würtembergis, & ejus effectu agit. n. 121. seqq.
**SEXTA Electorum Prærogativa est, quod peracta Coronatione, præstiaq; noviter electo Rom. Regi, Mensæ accumbenti, Officiis suis, singuli singulis in eodem cum Ipso Imperatore cœnaculo assideant Mensis, separatim stratis & splendidissima instructis. n. 124
Contra vero Reliqui Imperii principes Uni omnes mixtim Mensæ accumbant. n. 125
*Electores Ecclesiastici, expeditis suis Officiis statim ad Mensas suas accedunt, nec expectant tam diu, do-***

nec & reliqui Seculares Electores sua fecerint munia. n. 126
Nemo vero Electorum Secularium ante accumbit, quam & sui Collegæ omnes ac singuli sua officia expleverint, illo, qui suum ministerium explevit, reliquos stando ad Mensam suam expectante. n. 127
Legati Electorum paratis pro Dn. Principalibus Mensis non accumbunt. n. 128
Exempla recenset. n. 129
Omnes Electorum Mensæ sunt ejusdem altitudinis, hodie tribus pedibus Imperatoris, & Uno pede Imperatricis Mensæ depressiores. n. 130
Principum Mensis uno gradu elatiores sunt Mensæ Electorum. n. 131. seqq.
Assident Electores Mensis suis sub Cœlo pensili, & Capite operio, post tergum habentes Abacum Vasarium, in quo suppellectilia sua aurea & argentea ostentant. n. 132. seqq.
Carent contra Mensæ Principum, apertis Capitibus accumbentium, & Uranicis, & Abacis Vasariis. n. 137. & seqq.
SEPTIMA Electorum PRÆROGATIVA in eo noscitur consistere, quod Imperator Comitibus Imperii Universalibus absque præscitu & consensu Electorum indicare nequeat requisitione Consensus ceterorum Principum hic plano non necessaria. n. 138
Impe-

Imperatore convocacionem ad publicos Imperii conventus absque prævia consensu Electoralis requisitione instituentem, actus ille ipso jure nullus est. n. 138. & seqq.

Regis Bohemie consensu & requisitione extra Electionis Diatas, non est opus. n. 139

Imo & monere Imperatorem & urgere indictionem Conventuum pro utilitate Imperii ipsi possunt Electores. n. 142

Imperator Comitia universalia indictionis, Causam indictionis Electionibus antea aperire, deque Tempore & Loco cum ipsis deliberare tenetur. n. 143 seqq.

Exclusis & hic reliquis Principibus. n. 144

Electores non mixtim hodie, ut olim, Unum cum Principibus amplius faciunt Collegium, sed separatim ab illis constituunt Curiam. n. 145. seqq.

In Sedendo, procedendo & votando hodie Principes superant. n. 147

Et illorum votum tantidem valet, quantum suffragia dimidia partis omnium Imperii Ordinum. n. 148

VIII. ELECTORUM PRÆROGATIVA est, quod Hi quoties, & ubi ipsis visum fuerit, particula Comitia sine speciali Imperatoris venie impetratione, vel aliorum Principum interventu, agendi habendique gaudeant jure. n. 150 & seqq.

Non posse Imperatorem hosce Electionum conventus prohibere, vel impedire probatur. n. 152

Rex Bohemie ad hosce Conventus Electiones citandus est minime: nisi in illis simul de Electione novi Regis Romanorum agendum sit. n. 150. seqq. Exempla horum Conventuum Electoralium recensentur. n. 153

Comitia hæc duplicis generis esse docentur. n. 154 seqq.

Quid inter utraque inter sit, videbitur. n. 156

NONA ELECTORUM PRÆROGATIVA in eo consistit, quod Imperator sine solo Electorum consensu Hodie (1) neque ipse nova vestigalia institueret, aut augere neque alius Imperii Ordinibus Facultatem nona instituendi, aut concessa augendi, impertire valeat. n. 157

Bohemi consensus hic non est necessarius. n. 158

Num reliquorum Statuum consensu etiam hic opus sit, queritur. n. 159

Et negative respondetur. n. 161. seqq.

Non sufficit hic Electorum consensus Collegialis, sed requiritur Totalis. n. 164

Status augmentum veteris, vel concessum novi vestigalis impetraturus, sub Litteris reversalibus, & pænâ caducitatis immunitatem vestigalium Electoralibus, illorumque Ministris & Subditis polliceri tenentur. n. 165

Olim solus Imperator sine Electorum

Или или а

1075

- consensu poteras concedere jus
monedandi. n. 169
- Hodie secus, & desideratur con-
sensus Electorum tam ad hujus
juris concessionem. n. 166
- Quam amissa restitutionem. n. 167
- Sufficit tamen Collegialis, nec de-
sideratur necessario Totalis.
n. 167
- Ad obstantem taxum. n. 168
- Respondetur. n. 170
- Solus Imperator absq. pravo Ele-
ctorum consensu vacantia &
aperta imperii feuda Majora
sive Regalia, aliis in feudum ite-
rum dare, vel Expectantias
super ipsis concedere non potest.
n. 171
- Iuxta Caroli, V. Capitulationem
vacantia Imperii bona ipsi Im-
perio incorporanda sunt. n. 172
- Fundamentum hujus Capitulationis
exhibet. n. 173
- Imperatores ne unum quidem a-
persum feudum in usum Impe-
rii hactenus impendisse, proba-
tur inter alia, exemplo Duca-
tus Mecklenburgensis, Optimio
Principibus Adolpho Friderico,
& Johanni Alberto
olim erepti, ipsique Wallensteinio
tot, in feudum concessi, sed
pristinis Dominis suis feliciter
postea restituti. n. 174. seq.
- Ad obmotum dubium. n. 176
- Respondetur. n. 177. seqq.
- An Imperator vacantes Electora-
tus aliis iterum concessurus, es-
iam reliquorum Electorum
consensum praequirere tenea-
tur, de eo agitur remissive.
n. 179
- Soli Imperatori absque pravo Ele-
ctorum consensu fas est minime
Bona Imperii alienare, vel obli-
gare. n. 180
- Virum hic desideretur Totalis, an
vero sufficiat Collegialis Ele-
ctorum consensus, videbis. n. 180
- Quanam ratio fuerit ita restri-
cta Imperatorum facultatis cir-
ca alienanda Imperii bona, ex-
ponit. n. 182
- Cur Maximilianus Imperator Ca-
rolum IV. Dissipatorem & Pitri-
cum Imperii appellaverit, ex-
hibet. n. 184
- Pro uno prandio Gallia Regi Re-
gnum Arclatense cum Delphi-
nato in villa nova prope Ave-
nionem effusa largitus est libe-
ralitate Carolus IV. n. 183
- Venceslaus, Caroli IV. filius, Du-
catum Mediolanensem, cum
aliis

aliis Reip. Germ. Provinciis vi-
li vendidit pretio, ipsiq; Ponti-
fici Gregorio XII. Urbem Triden-
tinam donavit. n. 185

Alienandi bona Imperii facultas
in Imperatoribus hodie per no-
tissimas Capitulationes ad ne-
cessitatis casum & illo existen-
te, ad prærequirendum Electo-
rum consensum utiliter restri-
cta est. n. 186

Exempla existente necessitatis pu-
blicæ casu alienatorum Imperii
bonorum ex Instrumento Pacis
Svecico & Casareo Gallico re-
missive exhibet. n. 187

Userunt & alii, præter Electores,
Imperii Status, suum quoque
consensum ad validam bono-
rum Imperii alienationem præ-
requirendum esse in monitis ad
art. 9. Capitulat. Leopoldina sed
hactenus irrito conamine. n. 189. seq.
Imperator cum Electoralis Collegii
consensu Statum Imperii in Ban-
num deolare, Bannitumq; in
pristinum Statum restituere
potest. n. 191

Etiam si delinquens ipso facto pœ-
nam Banni incurrat, & in no-
torii res versetur. n. 192

Carolus V. irrequisito Electorum
consensu Banni fulmine percus-

sit Iohannem Fridericum Saxo-
nia Electorem, & Philippum
Hassia Landgravium. n. 193

Ejus imitatus exemplum Ferdi-
nandus II. Fridericum V. Ele-
ctorem Palatinum, Iohannem
Georgium Marchionem Bran-
denburgensem, Christianum,
Principem Anhaltinum, &
Georgium Fridericum solus
unilateraliter proscripsit. n. 194

Sufficit hodie ad Banni Imperialis
validitatem consensus Electo-
rum Collegialis. n. 195

Exemplum Banni Imperialis, cum Im-
peratoris & Electorum consensu
tantum, exhibet. n. 196

Rationes illorum, qui & reliquo-
rum Imperii Statuum suffragia
adhibenda esse urgent, ad sen-
tentiam Bannitoriam, videsis.
n. 197. seqq.

Responsiones ad easdem suppedi-
tat. n. 202. seqq.

Ad DECIMAM Electorum
PRÆROGATIVAM per-
tinet, quod Electores à quibus-
cunque Imperii Membris Bona
Feudalia emere, vel alio quo-
cunque titulo sibi comparare
possint. n. 207

Alienatio bonorum feudalium jux-
ta Communes Iuris feudalis re-
gulas

gulas non subsistit, sed potest Dominus Feudisticus istiusmodi citra consentum suum alienata feuda, etiam non refuso pretio, revocare. n. 208. seq.
Probatur hac Electorum Praeminentia. n. 209

UNDECIMA *Electorum PRÆROGATIVA est, quod pro Confirmatione Privilegiorum & Feudorum suorum Electoralium investituris nil quicquam Taxæ Feudalis nomine inviti solvere Imperii Officiariis, & Cancellariis, vel Inferioribus etiam Aula Ministris teneantur Electores.* n. 211

Ratio subjicitur. n. 213

Quod in reliquis Imperii Principibus secus est. n. 212

Neque hanc Prærogativam hodie in desuetudinem abiisse, contra Authorem der tezt regies renden Welt Schau: Bühn/ sustinetur. n. 214

Ratio additur. n. 215

DUODECIMA *Electorum PRÆROGATIVA est, quod singuli Electorum tot Camera Assessores presentare pos-*

sint, quod integer circulus, nempe duos. n. 216

Bohemus nullos praesentat Camera Assessores. n. 217

Neg, Circulus Rhenanus Inferior, n. 218

Ratio additur. n. 219

Solvit tamen hic Circulus Salarium. n. 220

De Schemate Assessores Camera praesentantium Imperii Statutum agitur remissive. n. 221

Mixta Religionis Circuli, ut Franconicus, Svervicus, Rhenanus Superior & Westphalicus, quatuor, & alternatione aliquando quinque praesentare possunt Camera Assessores. n. 222

Electores praesentant Ecclesiastici Graduatos, Seculares vero genere Nobiles, & Reliqui Circuli, ex dimidia parte Nobiles, & altera dimidia Graduatos. n. 224

DECIMA TERTIA *Electorum PRÆROGATIVA consistit in Majorennitate Electorum.* n. 225

Fiunt vero Majorennis post completum Annum 18. n. 226

Reliqui vero Imperii Principes post Annum 25. n. 227

De

De illis Principibus, qui ex certo Privilegio ante 25. annos ad legitimam perveniunt aetatem, agitur remissive. n. 128

DECIMA QUARTA Electorum PRÆROGATIVA est, quod non duntaxat intuitu Superioritatis Territorialis, sed ipsius etiam Imperatoris, à Statibus & Subditis Imperii in ipsis committatur læsa Majestatis crimen. n. 230

De Effectu ejus ratione confiscandorum bonorum in territorio læsi Electoris, & extra illud factorum, videbis. n. 232

Quo respectu, & qualiter in reliquos Imperii Principes dicatur crimen læsa Majestatis, & à quibus, quoque effectu committi, traditur. n. 231. & 233

Si Princeps Non Elector intuitu imperii perfide occidatur in ipso subjective committitur Crimen læsa Majestatis, eodem, quo in Electoribus effectu. n. 234

DECIMA QUARTA Electorum PRÆROGATIVA consistit in illorum **UNIONE**

n. 235

Qua duplex est: Vel Generalis, vel Particularis, n. 236

DECIMA QUINTA Electorum PRÆROGATIVA consistit in Electoratum indivisibilitate. n. 237

Et ULTIMA in illimitato de non appellando jure. n. 239

Exceptio est in Electore Trevirensi. n. 240

Fis transitus ad illa jura, quæ Electores olim quidem juxta A. B. habuerunt præcipua, hodie vero cum reliquis Imperii Ordinibus communia. n. 241

Ius Medalli fodinarum (1) *Olim ut præcipuum solis Electoribus vigore A. B. tributum, hodie omnes exercent Imperii Status vi superioritatis Territorialis.* n. 242. seq.

Ius (2) *recipiendi Judæos, quo olim iidem ex concessione A. B. superbiebant inter Principes soli Electores, hodie & aliis competit Imperii Statibus.* n. 242. seq.

Ius (3) *Monetandi hodie aque aliis Imperii Statibus, ac ipsis Electoribus, qui vi A. B. id olim ut præcipuum habebant, commune est.* n. 246. seq.

Ante illa differentia, qua innuitur in R. J. de Ao. 1559 Imperii Status adhuc hodie hoc usurpent, videbis. n. 248

Electo-

- 1 **E** Lectores inter omnes Imperii Status, quos ratione modo *Terrioriorum*, modo *Dignitatum* alii aliter dividunt, quode consuli plenius possunt Limn. in *J. P. Tom. Add. ad Lib. 9. c. 7. n. 49.* Schvveder. in *Intrad. ad Jus P. Part. spec. Sect. II. c. 1. §. 11.* Arum. de Comit. *c. 4. num. 6. §. 27.*
- 2 Cæsarinus Furstnerius, aut qui sub ficto hoc latitat nomine, Dn. Leibnizius, Consiliarius Hannoveranus, *De Jure Supremat. c. 12.* Bœck. in *Not. S. R. J. L. 5. c. 4.* Vitriarius in *Inß. J. P. L. 1. T. 12.* Abrahamus Urbanus in *Diff. d. Elect. S. R. I. Proam. aliquot passim*, principem obtinere locum, illosque cunctos *Dignitatum Prærogativa* superare, non diffitebitur, qui
- 3 archissimum, quo præ cæteris Imperii Ordinibus Hi sacræ Cæsareæ
- 4 Majestati junguntur, nexum ex notabilioribus tot publici juris textibus, illum significantissime exi-
nentibus, partium Studio veritati posthabito omnibusque sequentiis affectibus, haud invitus agnoscit. Ejus enim intuitu est, quod A. B. c. 2. §. und die weil/ appellentur
- 5 (1.) Die allernächste Glieder des Heil. Römischen Reichs/ Item in Capitulatione Caroli V. & Ferdinandi II. art. 3. die förderste & 41. Die innerste Glieder und Hauptstück des Reichs/ juncta Capitulatione Leopoldina & Josephiana art. 46. Eingeleibte Glieder der Kayserl. Majestät/ Vid. R. J. d. Anno 1541. pr. R. J. d. Anno 1551. §. die weil aber R. J. d. Anno 1527. §. und fürter R. J. d. Anno 1530. §. weiter R. J. d. Anno 1542. §. Wiewol
- 6 (2.) Haupt/ Säulen des Reichs vid. A. B. Proam. c. 3. §. 1. Capit. Leopold. art. 46. & Josephi art. 45. & art. 2. 3. Grundveste/ und unbewegliche Säulen des Heil. Römischen Reichs A. B. art. 12. Edle Säulen/ den Heil. Bau der fürsichrigen Weißheit mit emsiger Stütigkeit unterhaltend/ mit welcher Hülffe die Gewalt Kayserl. Majestät gestärket wird. A. B. c. 3. §. 1. jung. Literz Invest. Electori Saxoniz Friderico ab Imperatore Sigismundo 1426. datz. ibi: Wann wir seiter der Zeit/ da wir zum Römischen Kayser erkoren sind/ allezeit betrachtet haben/ daß uns/ und dem Heiligen Römischen Reich unbequemlich wäre/ wo die Zahl der 7. Churfürsten/ sin-
temal dieselbe NB. ein Theil Kayserlichen Leibes/ ja des Reichs förderste Glieder/ und als fäst/ und unbewegliche Säulen sind/ daraufes gebauet ist/ unerfüllt bleiben solte. Vid. Hortleder *de Caus. Bell. Germ. L. 4. c. 9. p. 236.* (3.) Die innerste/ höchste und geheimte Rätze Ihrer Kayserl. Majestät und Obersten Väter/ und Rathgeber der teutschen Nation. Vid. die Kayserl. Proposition. bey der Wahl des Römischen Königs Josephi Anno 1690. (4.) Die sieben heile Töchter des Heil. Reichs/ in Heiligkeit eines
sieben

sieben formigen Geistes zu erleuchten. *A. B. Proam. Conf. omnino* Dn. Cru-
ger in *Tract. d. Fulgentiss. Novem Virorum Jurib. Disc. 1. §. 1.* Rumelin. *ad*
A. B. 1. 88. 232. Limn. in *J. P. L. 3. c. 2. num 8.* Dn. Eshurghfleisch in *Comm.*
MS. ad Bæcleri. Notit. Imp. L. 6. c. 2. Illustr. Dn. Lynker. in *Diff. d. Font. Il-*
lustr. Decif. p. 49. & in Diff. de Muncr. Direct. c. 5. num. 24. Vitriar. in *Inst. J. P.*
L. 3. Tit 8. §. 29. ibique addition. & Dn. Præses in Not. ad Illustr. Dn. Rhe-
zii Inst. J. P. L. 1. T. 9. §. 2. Hortleder *De Causs. Bell. Germ. L. 2. c. 37.*
p. 292 Schwveder. in *Introd. ad J. P. P. spec. Sect. 2. c. 2. § 1.* Alique passim
quodque referente Dn. Brunning. *De Var. Spec. Conc. 10.* Ipse Sacra-
tissimus Imperator in Decreto quodam Cæsareo de 27. Jul. 1590. haud
difficatur, daß der Churfürsten Hoheit und Authorität / und eines
Römischen Kayfers Gewalt und Hoheit NB. deraassen verbunden / daß
eine ohne die ander nicht verschmälert werden / auch ohne die ander NB.
nicht bestehen kan / Vt conveniens inde omnino sit Electorum Solli-
citudini, in cujus partem Cæsareæ Sublimitati, juxta effectum, 10
Sacratissimi Imperatoris Caroli IV. in *A. B. c. fin. §. 1. in fin.* consti-
tuti sunt, illorumque Consiliis & Curis, quibus die nocte-
que pro toto Imperio Romano laborant, ut dignam quandam
præ cæteris habeant sua Prærogativa fortunam, ut loquitur
Imperator justinianus in *L. 3. in fin. C. De quadrienn. Præscript.*

Has igitur ELECTORVM PRÆROGATIVAS, cum hoc
Capite recensere sedeat sententia, melioris Ordinis ratione ita,
illas tractabo, ut (1.) exhibeam hæc Jura, quæ Electores hodiernum
adhuc omnes præ Reliquis Imperii Statibus, præcipua habent. sub-
jectis (2.) Illis Prærogativis, quibus Olim quidem juxta tenorem 11
A. B. radiarunt Electores, hodie vero cum reliquis Imperii Ordinibus
Communibus.

Ad PRÆROGATIVAS, quibus Hodie adhuc Electores præ
ceteris fulgent Imperii Ordinibus, communiter referunt Juris Pub-
lici Doctores (1.) Quod Augustissimus Imperator perpetuo Curie
Imperialis Stylo ECCLESIASTICOS. Illustri licet stirpe haud or-
tos, & ætate se sæpe majores, amabili ac suavi NEPOTVM, vulgo 12
Neuen/ SECVLARES vero COGNATORVM, vulgo Oheim's no-
mine in Litteris, ad ipsos datis, publicisque Imperii Constitutio- 13
nibus compeller. Vid Reform. Maximil. d. Anno 1495. zu Worms in
pr. Dn. Cruger. *d. Fulgent Novemv. Jurib. Part. spec. Disc. 1. §. 1.* Vitriar.
in *Inst. f. P. L. 3. Tit. 8. §. 26.* Bæcler. *Notit. Imp. L. 6. c. 2. & Baro Boi-*

Xxx xxx

nebur.

- neburgius in MS. inedito à Bzclero allegato, aliq³ passim. At, cum testantibus Litteris Imperatoris Invisibilissimi, & vere Magni Leopoldi d. 14 Ao 1666. Sep. responsoriis, Guidobaldo, Archiepiscopo Salisburgenfi missis, itidemque & aliis, quas idem Augustissimus Imperator ad Comitem palatinum in Veldentz, Dn. Leopoldum Ludovicum¹⁰ May 1675. dedit, (quas utrasque integras exhibet illustr. Dn. Kulpis in Comm. ad Monzamban. P. 1. c. 2. p. 288. & P. 2. p. 563.) nec non Diplomate, Aurea Bulla ornato, quo idem Imperator Leopoldus, 14 Octob. Anno 1674. Albertum Ernestum, Comitem ab Ottingen. Principali ornavit Axiomate, quode consuli pt. Imhoff in Noui. Procer. p. 35. & Additionator ad Vitriary J. P. L. 3. T. 8. §. 26. Lit. A. Idem COGNATI, vulgo Oheimis elogium Philippo, Herzogen von Croy, Alberto Ernesto, Grafen von Deringen, & Leopoldo Ludovico, Mark. Grafen von Veldentz tributum legatur, vereor, ut Titulus hic hodie amplius inter Principuas Electorum Eminentias, quibus reliquos Imperii principes non Electores superant, referri possit: Nisi quis dicere velit, Electoribus praefatos tribui Titulos ex perpetua & Non interrupta Observantia necessitate, Reliquis vero Imperii principibus ex libero Imperatoris arbitrio & singulari ejus Clementia, & Gratia, aut in hunc, vel illum principem affectione: Cum negari haud possit, hujus Exempla esse rariora, itaque hodierno in Omnibus Imperii principibus non-Electoribus in Aula Caesarea promiscue hanc observari, ut jure hoc suo aequae Hl, ac ipsi urgere possint. Id interim (a) sine nota non est praetercundum, quod supra indigitata Titulorum differentia Electores Ecclesiasticos inter & Seculares in Compellatione Imperatoria, Better und Oheim non semper stricte ab Imperatoribus sit observata, quod missis aliis Documentis abunde claret aus der Handhabung des Friedens / d. Anno 1495. in pr. & im Regiment zu Worms aufgerichtet / d. Anno 1521. Vbi omnes indistincte Electores Neven vocantur: Et ex Ordinatione des Regiments d. Anno 1500. Tit. Verbindung der Kayserlichen Majestät und der Reichs Stände. Vbi omnes indistincte Electores communi Oheimis nomine salutantur Limn. Libr. 3. Jur. Publ. c. 3. §. 39. ex quo illo Additionat. ad Jus publ. L. 3. T. 8. §. 26. & Cruger d. Fulgent. Novemb. Jur. Part. Spec. Membr. 1. Disc. 2. §. 4. Illustr. Dn. Rhetz in Inst. J. P. L. 1. T. 7 §. 4. (2) Quod Aliquando rarissime tamen, dulcissimo FRATRIS Titulo Imperatores compellaverint Electores, notantes Domino

Domino Crugero *d. Tr. Part. Spec. Membr. 1. §. in fin.* inque hujus as-
 ferri fidem adducente Exemplum Ferdinandi III. Duci Bavarix Maxi- 21
 miliano, primo ex hac illustri Familia Electori, & Electori Saxoniz
 ex singulari gratia, & pro redimenda illorum adfistentia *Fratris elo-*
gium tribuentis. (3.) Quod notante Illustri Domino Lynckero in *Diff. 22*
de Muner. Direct. circa negot. Imperii c. 5. p. 21. Imperatores in Literis ad
 comitia Imperii convocatoriis in *Secunda persona* scribere Electoribus,
Principes vero, non quidem simpliciter, ut *Comites*, sed juncta amica-
 compellatione, deinde *Liebden/* tuiuari solcant. (4) Quod juxta moder- 23
 num curiæ stylum *Seculares Electores* ab Imperatore *Serenissimi*, vulgo
Durchleuchtigst/ principes vero reliqui *Illustriissimi, vel Celsissimi*, vulgo
hochgebohrne/honorentur, paucis exceptis, qui Titulum *Durchleucht/*
 magno labore redemerunt. Vid. Cruger. *d. Tr. §. loc. §. 5.*

(5) Quod Gallix, Reges alique omnes hodie Electores in si- 24
 gnum eminentiæ præ aliis Imperii principibus, *Fratrū*, principes 25
 vero Imperii reliquos *Consanguineorum s. Cognatorum*, consusius tantum 26
 nomine compellent, Idem cruger *d. Tr. Disc. 4 §. 4. Part. Spec. Membr. 1.*
aliique,

Inter Prærogativas Electorales refertur (1.) Quod Electores, 27
 tam in *Actibus ad Imperialem Curiam spectantibus*, quam extra *Curiam Im-*
perialem, omnibus ac quibuscunque principibus anteferantur, Vid. *A. B.*
c. 6. pr. Limn. L. 3. c. 2. num. 4. Carpz. p. 10. S. 7. num. 8. d. Leg. Reg. Germ.
 Cruger sæpe *alleg. Tr. part. Spec. Membr. 1. Disc. 5. p. 101.* Schvveder. *d. Tr.*
p. Spec. S. 2. c. 1. §. 9. Dn. Kulpis *De Legat. Stat. Imp. c. 14. §. 12.* Myler *ad Ru-*
melin A. B. Diff. 1. p. 3. §. 9. Wicquef. *de l' Election de l' Empercur c. 9. p. 118.* Quod
 licet cum Schvvedero *d. l. ibique allegato Limneo & Dn. Kulpis proxime*
alleg. loc. juncto Dn. Schutz in Diff. 7. p. Vol. 1. Diff. 7. tb. 19. Lit. C. Gastel.
d. St. publ. Europ. c. 9. Dn. Cruger *cit. loc.* aliique, ad ipsos Reges exten- 28
 dant, ut His etiam in *Actibus, ad Curiam Imperialem spectantibus*, (*Extra*
curiam enim Imperialem Regibus cedere Electores indubium est, Schwe-
 der *d. l. p. 750.* cruger *d. Tr. part. spec. Membr. 1. Disc. 5. §. 6.* Crusius *d. jur.*
precedent. Libr. 3. c. 14. n. 28. Buxtorf. *ad A. B. tb. 84.* & Dn. Kulpis *d. l. §. 24.*)
 præferantur Lectores, idque inde statuminare laborent, quod (1) ab- 30
 surdum non sit in *majori dignitate constitutum*, pro *ratione loci*, vel
Temporis, posthabari *Minori, Majori dignitate* non aliter præcedentiam
 tribuente, quam quando ad illum ordinata actum est, quoin de præ-
 cedentia queritur, *per jura mihi adducta*, (2.) Quod cum in Comitibus 31

32 ratisbonensibus de Anno 1471. Ducis Burgundiæ caroli Legato, prærogativam Sessionis præ Electoribus prætendenti, cedere noluerint, id temporamenti fuerit ad inventum, ut peculiari è regionē cæsaris
 33 versus ejus faciem Legati Burgundici sederent loco. Quodque Regis Angliæ Legatus una cum Nuncio Apostolico in coronatione caroli
 34 V. pompæ adesse noluerint, ne collocati post Electores *principalium suorum (verba sunt crugeri)* Dignitati derogarent (4) Quod Marchio Brandenburgensis ratisbonæ cedere rudolpho II. tum temporis so-
 35 lum Vngariæ regi, noluerit: Non sine ratione tamen de hac dubitari sententia posset cum carpzovio *d. Leg. Reg. Germ. C. 10, S. 7. §. 12. & ru-*
 36 *melino p. 1. Diff. 5. ad A. B. th. 19. (1) Quia allegatus A. B. textus 6. 6. idem specie ad Regem Bohemiæ viderur restringere: (2) Quia in capitulatione Leopoldina art. 5 & Josephina art. eod. expresse constitutum est, quod*
 37 *Legati Electorum cedere debeant Exterorum Regum Legatis Et (3) Quod Electores quidem Regibus æquiparentur, ipsi tamen Reges, non sint;*
 38 *Adductis (4) ab Adversæ sententiæ patronis in contrarium exemplis, præferentiam Electorum præ exteris Regibus in actu curiali forsan non fe-*
 39 *liciter satis comprobaturis; rationeque (5) decidendi prima, in-*
 40 *rhesi quidem procedente, in hypothesi vero petitione principii labo-*
 41 *tante.*

40 Sicuti autem Electores omnibus principibus etiam extra Celebratio-
 41 nem Curia in Imperio præferuntur, ita & Legati illorum Primi Ordinis
 42 Regum quidem cedunt Legatis, principum vero omnium, nec non Rerum-
 43 publicarum Coronatarum, etiam extra Curiam, & apud externos Reges vel
 44 Principes præferendi. Quod Regum coronatarum Legatos attinet, in
 Imperio, res hodie dubio caret, postquam capitulatione Leopoldina
 §. 5. & Josephi eod. art. assertum nostrum claris decusum est verbis, ibi:
 Nachdemmal sich auch eine Zeitlang zugetragen / daß Ausländischer Po-
 tentaten / Fürsten und republikken / Gesandten &c. am Kaiserlichen und
 Königlichten Höfen und Capellen die præcedenz vor den Churfürstlichen
 prætendiren wollen: So sollen und wollen wir ins künfftige selches wei-
 ter nicht gestatten: Wäre es aber Sach: daß neben denen Churfürstlichen
 Gesandten NB. der recht Titulirten / und gekrönter regierender Könige/
 Königlichten Wittben / oder Pupillen / denen die Regierung / so bald Sie
 Ihr gebührendes Alter erreichen / zu führen zustehen / und vermittelst in der
 Tutel oder curatel begriffen seyn / Botschaften zugleich verhanden wä-
 ren / so mögen NB. dieselbe denen Churfürstlichen Gesandten vorgehen /
 rherz

Rhetz in *J. Jur. Publ. L. 1. T. 6. §. 9. Crugr. d. Tr. Part. Spec. Membr. 1. Dis. §. 45*
 & 7. Sicuti etiam extra Imperium prærogativam Legatis Coronatorum
 Regum dubiam haud faciunt Legati Electorales, quemadmodum haud
 obscure colligere est ex concluso Electoralis Collegii de Anno 1671.
 his verbis: demnach bekant / was massen des Heil. Römischen Reichs
 Höchstbliblichste Churfürsten / in Krafft von Ulralters competirender
 præminenz und Hoheit / wie auch von etlichen 100. Jahren her conti-
 nuirter observanz, weder an Kaysrerlichen noch andern Höfen niemahlen
 einigen andern / als allein denen gecrönten Häubtern / auch Königl. Witt-
 ben und Pupillen / denen die Königl. Regierung / so bald Sie ihr gebüh-
 res Alter erreichet / zuführen zusiehet / gerichen und nachgegeben / oder nach
 durch ihre Gesandten weichen und nachgeben lassen / sondern jederzeit ihre
 Ehren-Stellen / gleich nach jetztgemeldten gecrönten Häubtern in Person
 und durch ihre Bottschaften und Gesandte weggenemmen etc. Certique
 Hodie juris est, Legatos Electorales extra imperium, non minus, quam in- 46
 Imperio omnium Principum Rerumq; publicarum Coronatarum Legatis, vi
 ejusdem Capitulationis Leopoldinæ & Josephinæ, §. 5. ibi: So
 mögen dieselbe (sc. Regii Legati) Denen Churfürstlichen Gesandten vör-
 gehen / denenselben aber NB. die Churfürstlichen Gesandten vor allen an-
 dern auswärtigen Republicquen und denen Fürsten in Person ohne Unter-
 scheid immediate folgen / præferri: Non obstante Decreto Cæsareo Im- 47
 peratoris Ferdinandi II. quo Legatis Reipublica Venetæ Anno 1636. teste
 Schvvedero d. Tr. Part. Spec. Sect. 2. c. 2. §. 8 Kulpis d. Legat. Stat. Imp. c. 14.
 §. 23. in fin. Additionat. ad Vitiarii Inst. I. P. L. 3. T. 8. §. 7. Lit. b. p. 692.
 præcedentia præ Electorum Legatis tributa est, & maximo Föderati Bel- 48
 gii nisu novissimo, quo suis Legatis præcedentiam præ Electorum Le-
 gatis asserere non dubitarunt, vid. omnino Schweder d. l. §. 8.
 & Dn. Kulpis d. l. §. 25. Nam sicuti hæc concessio, in scitiis Electoribus 49
 facta, Horum juri fraudi esse haud potuit, ita huic Decreto ex-
 presse iterum ad instantiam Electorum derogatum est, per 50
 Capitulationis Leopoldinæ §. 5. & Josephinæ §. 5. verba: 7
 Was auch davor hiebevör per Decreta, und absonderlich 1636.
 Obes sonst vorgenommen und verordnet worden / forderist ab-
 gestellet / und krafftlos seyn solle. Batavi autem suo moli- 51
 mine nil efficere aliud, quam, ut perpetuum illi obicem po-
 situri Electores, denuo se Anno 1671. invicem arctius adstrinxerint,

de non recedendo ab illa, aliquot abhinc Seculis obtenta obser-
 52 vancia, qua in Imperio, & Exterorum Regum Aulis, immediate
post Regis Legatos, sui collocantur uti ex ipsis Recessus Electoralis,
 Die Præcedenz dero Gesandten und Residenten betreffend / verbis
 ad oculum pater, *ibi*: Als ist von Chur- Fürsten veranlasset / und ge-
 schlossen worden / sich dabey auch auf alle dienliche Mittel / und Wege
 zu maintainiren / und daß zu solchem Ende / von jeden seinen Botschaff-
 ten / Gesandten / und Residenten / welche am Kayserl. Hofe / oder NB.
 andern Oertern in oder NB. aussern Reich geschickt werden / zu weisen
 und ausdrücklich anzubefehlen / in solchen ihren Verrichtungen am be-
 sagten Höfen / wie auch sonst / vorermeldten fremden Republicken
 und Fürsten Gesandten / und Residenten / keinesweges zu weichen / son-
 dern ihre Stelle obgedachter massen / nach der gekrönten Häupter Ge-
 sandten / Abgeordneten / und Residenten einzunehmen / darauf festiglich zu
 halten / und sich davon nicht vertreiben zu lassen. Vid. *Diar. Europ. P.*
24. p. 507. jung. Guiseppo Gizzius. *Italus in Libello hac epigraphe*
Neapoli edito Bilancia Istoria Politica è Giurridica, in cui le ragioni di
Præcedenza del Altezza Serenissima di Neoburgo & de Potenti, Signori Stati,
sia Republica de gli Olandesi, à favore de Neoburgo si pesano è. si considerano.

53 Omnium vero maxime se exserere PRÆROGATIVAM ELECTO-
 RUM præ cæteris Imperii Principibus in eo, quod illi soli, cun-
 ctis aliis exclusis S. R. J. Ordinibus, juxta *A. B. Tit. 1. pr. & Tit. 2.*
 toti Imperio de summo provideant CAPITE, REGEMQUE ROMANORUM
 Soli, ad Actum Electionis nunquam convocatis aliis Imperii Stati-
 54 bus, eligant, inde *Electores*, & Churfürsten / Item Wahl- Herren dicti.
Schweder. in Introd. ad J. P. Part. Spec. Sess. 2. c. 2. §. 1. Rhetz. in Inst. J.
P. Lib. 1. Tit. 6. §. 4. in fin. Onuphr. Panvin. d. Comit. Imp. c. 6. & Conring.
ad Lampad. P. 3. c. 4. §. 1. testis est, omni exceptione Major, Ipse Im-
 perator Rudolphus II. in Decreto quodam Cæsareo, *supra jam n. 9.*
 55 *h. c.* adducto his verbis: Dann NB. die höchste Würde der Churfür-
 sten / damit sie vor andern Königen / und Potentaten gezieret seyn / ist
 diese / NB. daß sie einen Römischen Kayser / dessen Hoheit / Autorität
 und Gewalt alle andere übertrifft / von der auch alle andere herfließen /
 zu wehlen haben. *Conf. (Limn. Lib. 2. J. P. cap. 2. S. 2. Brüping. de*
Var. Univers. specieb. Crüger. seqq. all. Tr. Part. Spec. Membr. 2. Diss. 1.

p. 154. Matthæus. *De Elect.* Urban. c. 3. *ib.* 1. Illustr. Dn. Lyncker. in *Diff. De Font. Illustr. Decis.* pag. 46. Bœcler. *De Not. S. R. I. Lib. 6. c. 2.* *ibique alleg.* Baro. Boineburgius. jung. Vitriarius in *Inst. I. P. L. 3. T. 2. §. 11.* *ibique* Additionator.

Quod eligendi Jus *primitus* quidem, ex conniventia Reliquorum Procerum, durante interregno, post fata Friderici II. Imperatoris, & inprimis tempore Aureæ Bullæ rebus non invigilantium suis, ad *Solos Electores* videtur devenisse, Vid. Illustr. Dn. Rhetz. *l. 1. ibique alleg. Dd.* jung. Exc. Dn. Schurkfleisch. in *Not. MS. De Reb. Impr. ejusd. Ordin. præcip.* pag. m. 36. ibi: Wie die Confirmation geschehe / waren die andern Fürsten / Herzoge / und Graffen mit zugegen / und schwiegen sein stille / da sie doch damahlen hätten Zeit gehabt zu contradiciren / und haben also die Churfürsten eine Præminentiam Regiam vor die andern Fürsten bekommen / postea tandem ab Imperatore Carolo IV. vi Aureæ Bullæ scilicet aliter confirmatum, cunctisque Electionum Actibus in hunc usque diem comprobatum. Corring. in *Diff. De Septemviris* §. 31.

Huic insigni Præminentie proxima est (4) qua SOLIS hodie ELECTORIBUS (excepto Rege Bohemiæ vid. Balthasar Venatur in *Relationibus Comitibus* ubi refert, Leopoldum Ao. 1657. tanquam Regem Bohemiæ, ad deliberationes circa conficiendam Capitulationem admitti voluisse, sed repulsam tulisse, cumque deinde monita ad illam formandam afferret, rejecta hæc quoque fuisse. Add. Dn. Franckenstein in *Comment. MS. ad Bœcler. Not. S. R. I. Lib. 6. c. 8. pag. m. 234. verb.* Etiam Capitulatio docens: In Electione Josephi Capitulationem reliquorum Electorum arbitrio confectam, tum demum Bohemico Legato prælectam fuisse, ut si quid forte mone-re adhuc, veller, id faceret. Crüger. *scpe alleg. Tract. Part. Gen. Diss. 2. §. 10. p. 32.*) noviter electo Regi Romanorum CAPITULATIONES præscribendi, Ipsumque cum suo, tum totius Imperii, omniumque ejus Ordinum nomine, Vid. *Principium Capit. Casar. & Noviss. Leopold. & Joseph. junct. §. fin.* medrante jurejurando adstringendi, ad omnia illa capita, quæ in dicta Capitulatione continentur, sancte servanda, tribuunt facultatem. Vid. Dn. Rhetz. in *Inst. I. P. 1. Lib. 1. Tit. 4. §. 36. seqq. & Lib. 1. Tit. 6. §. 15.* Dn. Franckenstein. in *Comment. MS. ad Balth. Not. S. R. I. L. 5. c. 2. p. m. 334.* Herman. Hermes. in *Fiscul. Jur. Publ.*

publ. c. 9, § 8. Crüger. *De Fulgent. Novem. Vir. jur. p. spec. Membr. 1. Disf.*
 2. Strauch. *Diff. Jur. P. L. 4. ib. 17. & 107. p. 105.* Idque ex Sequentibus
 58 potissimum rationibus : (1) Quod quamque teste Lehmanno in
Chron. Spirensi. L. 2. c. 4. ante institutum Electorale Collegium, jure
 eligendi Imperatorem ea tempestate adhuc penes omnes Imperii Pro-
 ceteres residente, Univerſi Principes in plenſ Comitii electo certa
 59 quædam de gubernando Imperio propoſuerint capita; Confirmata
 tamen poſtea Electorali Collegio eligendi Prærogativa, ſenſim et-
 iam à jure concipiendi Capitulationem, tanquam Electionis an-
 60 nexo, reliquos Principes fuiſſe excluſos. (2) Quod Electores hoc
 jus ultra centenariam præſcriptionem continua ſerie exercuerint.
 61 Et, ut ut (3) principes Imperii Non-Electores poſt tempora rudol-
 phi II. Imperatoris, inprimis in Electione Matthiæ, Electoribus
 de hac Prærogativa controverſiam movere cœperint, eamque
 62 (4) tam vehementer, tamque ſerio in Tractatu pacis Weſt-
 phaliciæ uſerint, ut in Inſtrumento Pacis Cæſareo - Svec. An-
 no 1648. Osnaburgis Weſtphalorum conſectio art. 8. §. 1. & 2. clare
 diſponetur, in poſterum *perpetuam & certam* Capitulationis formulam
conſenſu Statuum communi in plenſ Comitiiſ condendam eſſe, de-
 63 que hoc negotio (5) in Comitiiſ Ratiſbonenſiſ Anno 1662. & ſe-
 64 quentibuſ ſtrenue actum ſit, tandemque (6) Anno 1664. ſub finem
 Menſis Aprilis ab Electoribuſ Perpetuæ Capitulationis norula,
 65 (quam videre eſt ap. Friſchium in *Add. ad L. in n. 7. c. 12. & Joh. Chriſt.*
Möldenern in Capitul. Harmonic. p. 146. ſeqq.) concepta, Principibuſ
 66 Imperii oblata ſit, Hique, cum neque in Ferdinandi IV. neque
 Leopoldi 1681. & Joſephi 1690. Electione illorum ſuffragia & monita
 67 per omnia admitterentur, (7) Solenni interpoſita proteſtatione
 (quam contra Capitulationem Leopoldinam exhibet Author der
Grundfeſte des Heil. Röm. R. P. 3. c. 3. in ſin. contra Joſephanam vero
 videre eſt apud Dn Muldener in *Capit. Harmon. p. 299. Lit. E. & T.*) præ-
 68 ſcriptam Capitulationem in paſſibuſ ſuo jure nociviſ non attenden-
 dam eſſe, declaraverint, tamen ſerônimiſ (8) Status Imperii hanc
 Prærogativam dubiam Electoribuſ faceretentaverint, centenari præ-
 69 ſcriptione tutiſ, inſtrumento Pacis (9) diſponente quidem, in proxi-
 70 miſ à Pacificatione Comitiiſ de perpetua agi debere Capitulatione,
 non. vero adjiciente, ſi in iſtiſ, & ſequentibuſ connexiſ perpetua Ca-
 pitula-

capitulatio non perficeretur, nullam Capitulationem valere debere, æque ac Juri Circulorum non derogatum est, redintegratione illorum non facta, licet in eodem Pacis Instrumento de *redintegrandis Circulis* non minus, ac de conficienda *Perpetua Capitulatione* disponatur. Formula (10) Perpetuæ Capitulationis ne hodie quidem à Principibus approbata, nec olim forte unquam in effectum deducenda, Protestationeque Principum (11) Reprotestatione Electorum (quam exhibet Joh. Christ. Muldener. in *Capit. Harmon. p. 209. Lit. G.*) elisa, hæc que Capitulationem præscribendi Prærogativa adhuc ultimo in Electione Josephi, Regis Hungariæ actu possessorio, (12) confirmata. Verum enim vero, cum ex hætenus dictis facile liqueat, non induciam hanc esse Electorum Prærogativam, ad minimum *ratione Petitorii*, nec Privatorum sit, sibi in indecisissimis hæc eminentioribus Prærogativis facultatem decidendi arrogare, Principibus reliquis pro admissione ad concipiendam Capitulationem urgentibus, (1) Legem fundamentalem, cujus vim habet Capitulatio Imperatoria, non à Solis Electoribus, sed Statibus simul esse conscribendam, argumento, (2) à jure eligendi, ad jus præscribendi Electo Capitulationem, claudicante, cum illud *solum Imperatorem*, hoc vero *Universum* respiciat, Imperium; Tacito (3) Principum consensu, per expresse declaratum, in Tractatu Pacificationis disensum suum, totque (4) interpositas protestationes revocato & eliso, Firmoque ipsis jure concurrendi ad concipiendam Capitulationem, partim (5) in Instrumento Pacis Casareo-Svecico quæsito, partim etiam inde manifesto, quod (6) ipsi Electores ipsis Principibus perpetuam Capitulationis formulam, suis suffragiis comprabandam, Ao. 1664. obtulerint; Nos missa hac,

Ad illam pergitur ELECTORUM PRÆROGATIVAM, qua (5) *singuli* præ omnibus aliis Imperii Ordinibus in Celebratione Curiz Imperialis, imprimis vero in solenni Coronationis novi Regis Romanorum actu, *Illustrissimis Hereditariis defunguntur Officiis*, hodierno Curiz stylo, *Hohe Erbhund Erb. Nemer* dictis, & in specie juxta *Au-ream Bullam* (1) MOGUNTINUS (On Lotharius Franciscus de Schönborn., Episcopus Bambergensis Mense Maji 1695. in locum Anselmi Friderici ab Ingelheim surrogatus) *Archi-Cancellariatus per Germaniam, A.B. c. 3. §. 2. & C. 2 §. 3.* HODIE etiam re ipsa per *Italiam & Galliam*, cum quicquid, vel ex Gallia, quod tamen admodum exi-

Yyy yyy

guum

- gum est, vel ex *Italia*, nomine Imperatoris & Imperii expeditum est, ab IPSO ad expeditionem promoveatur, omni, quicquid ex Archivo ea ratione superest, penes Ipsum residente. Vid. Illust. Dn. Rhetz. in *Inst. Jur. Publ. L. 1. Tit. 9. §. 3.* Confer. Dn. Crüger *De*
- 86 *Fulg. Novemv. Jur. Part. Spec. Membr. 2. Disc. 4. n. 5. seq. (2) TREVI-*
- 87 *RENSIS* (Dn. Johannes Hugo, Episcopus Spirensis Anno 1673.
- 87 *Mense Junio Caroli Casparis à Petra factus Successor*) juxta *Auream*
- 88 *Bullam Archi-Cancellariatu per Galliam & Regnum Arclaiense, Vid. A. B. c.*
- 88 *1. §. 12. (3) COLONIENSIS*, (Josephus Clemens, Dux Bavarix,
- 89 electus in locum Maximiliani Henrici Mense Decembr. 1679.) *Archi-*
- 90 *Cancellariatu per Italiam, Vid. A. B. c. 1. §. 11.* Quorum quisque in so-
- lenni Imperatoris Curia, in quo hæc celebratur Archi-Cancellariatu,
- figilla Archi-Cancellariorum omnium, baculo appensa gestat, illaque
- accumbenti Imperatori reverenter exhibet, reliquis duobus Co-Ele-
- ctoribus Ecclesiasticis manum baculo simul admoventibus, sicque
- in Mensa, ad id præparata, ante Cæsarem deponentibus, quo ab
- Imperatore restituto, durante convivio solenni is solus Archi-Can-
- cellariorum, in cujus Archi-Cancellariatu Curia celebratur, majus
- figillum Imperatorium, catena collo appensum, & ad pectus us-
- que dependens tam diu gestat, donec finito convivio, à comitatu
- Imperatoris in Curiam, vel Hospitium reversus, illud Vice-Cancell-
- 91 remiserit. *A. B. (4) REX BOHEMIE* (quem hodie repræsentat au-
- 92 sentissima Domus Austriaca, ex qua Modernus Invictissimus Impe-
- 92 rator LEOPOLDUS.) *Archi-Pincernatu, A. B. c. 4. §. 27. §.* Cujus
- 93 Officii intuitu per Sub-Officiarium suum in celebratione Curiz, ac
- Mense Imperialis poculum, vino aqua permixto implerum, antea-
- 94 que à se delibatum, Imperatori porrigit. (5) *ELECTOR BAVA-*
- 95 *RIÆ* (hodie Dn. Maximilianus Emanuel, Dux Bavarix) *Archi-Dapise-*
- rati*, ex transactione cum Electore palatino Heidelbergensi Ao. 1657.
- inita, ipsi cello, *Vid. Theatr. Europ. Ad Annum 1657. pag. 10. ibi: Daß*
- Thur. Pfals auf gepflogene Tractat- und Handlungen / den Erh.*
- Truchseßischen Titul quieret und den Erh. Schatzmeisters Titul neben*
- einem neuen Siegel / aus welchem der Reichs Pfaffel gelassen / wieder aus*
- 96 *genommen.* In solenni Processione Imperatori pomum Imperiale præ-
- 97 fert, idque inter insignia sua in Sigillo hodie ostentat. (6) *SAXO,*
- 98 *Archi-Marschallatu* (hodie Dn. Fridericus Augustus, Poloniz Rex)

A. B. c. 4. §. 4. in cuius signum inter insignia habet duos gladios de
cussatim compositos, Imperatorii in Processionibus evaginatum præ-
ferens gladium. Vid. Albin. in *Chron. Misn. Tit. 16. Limn. L. 3. c. 10. n. 29. 99*
quorum pertinent veteres versiculi:

*Zwey Schwerdt das Marschall-Ampt bedeuten/
Die Wändische Heyden auszuräuten.*

Tempore Coronationis officium suum exercet avenæ mensuratione
& distributione &c. *quo de infra cap. seq. pluribus* (7) BRANDENBUR- 100
GENSIS (Hodie Fridericus III. Marchio & vi Pacificationis inter- 101
Regem Poloniæ & gloriosissimæ Memorix ipsius Parentem *Fridericum*
Wilhelmum Wclaviæ 19 Septembr. 1657. initæ, absolutus Borussiae Du-
calis Dominus) juxta *Auream Bullam, Archi-Camerariatu. Vid. A. B. c.*
27. §. 3. In solennibus Processionibus Regi Romanorum præfert, 104
Scriptum, quod inter insignia ipsius etiam conspicuum est, Vid. Il-
lustr. Dn. Rhetz. in *J. J. P. L. 1. Tit. 13. §. 2. & Schweder. in Introd. ad J. 105*
P. Part. Spec. S. 2. c. 5. §. 11. p. 789. de cuius præestatione licet ipsi con- 106
troversia in Inauguratione Caroli IV. Aquisgrani à Duce Juliacensi,
in cuius clientela Civitas illa erat, fuerit mota, re tamen examinata,
pensitatisque Utriusque rationibus, pro Ludovico, tum temporis 107
Electore Brandenburgensi Imperator Carolus IV. pronunciavit. Vid.
Limn. in Addit. Tom. 2. ad Lib. 3. c. 11. n. 7. & Schwed. d. l. ubi addit: Ex
cotempore Marchiones Brandenburgenses quiete hoc jure esse fruitos. 108
In solenni Curia Cæsari pelvim exhibet & Mantile. Manutergii in 109
A. B. c. 27. §. 3. non fit mentio, usus tamen docuit, proxime adstan-
tes in exhibitione aquæ id tenuisse. Dn. Rhetz. *d. Tr. L. 1. c. 13. §. 3. in-*
fin. Confer. Dn. Crüger. sup. all. Tr. Part. Spec. Membr. 11. Disc. 4. §. 13.
ubi docet: In novissimo Coronati Regis Ungariæ Josephi actu pro- 111
xime adstantes Electores id interim tenuisse. (8) COMES PALA-
TINUS RHENI (hodie *Johannes Wilhelmus Josephus*, Dux Neobur-
gensis,) juxta *Auream Bullam Archi-Dapiferatu. Vid. A. B. Cap. 1. §. 13. &* 112
c. 27. §. 4. hodie vero post *supra* memoratam transactionem, *Archi-* 113
Thesaurariatu, Vid. subscriptio Noviss. R. I. De Anno 1654. Scutella ista in
Insignibus adhuc vacua, ob spem redituri ad se Electoratus Bavarix.
cumque illo *Pomi Imperialis*, quo ante *Instrumentum Pacis. art. 4.* inter
insignia sua utebatur. Dn. Rhetz. *d. Tr. L. 1. T. 14. §. 3.* In Processione 114
solenni hodie loco *Pomi Aurei Imperialis*, (*Reichs-Äpfel*) gerit Co-
Yyy yyy 2 ronam.

ronam, & equo vectus in populum primos missiles nummos spargit,
 115 aureos, ac argenteos die Krönungs-Münze in Silber und Gold / in
 116 quorum uno latere Regis Romani noviter electi Nomen, in altero An-
 117 nus cum die coronationis in perpetuam memoriam leguntur. In
 nummis missis in novissimo Josephi Regis Rom. electi Coronationis
 actu hanc striete non sunt observata, sed in illorum una parte visus
 fuit SOL, darunter ein Schwerdt / mit einem güldenem Lorbeer-Zweig
 umwunden / adjecto Symbolo: *Amore & Timore*, in altera die Römische
 Königl. Kron cum subscriptione: *Josephus, Rex Ungaria, Coronatus*
 118 *in Regem Romanorum Augusta: Die 26. 1690. Hicce Othovius (9) Ao. 1692.*
 9. Decembr. ex Illustri Guellica Domo Primus accessit Imperii Ele-
 119 ctor, Imperatoris ac Electoralis Collegii suffragiis creatus, solenni-
 que Pompa investitus, & nuperrime denatus, *Novemvir Dn. ERNE-*
STUS AUGUSTUS HANNOVERANUS, Episcopus Osnabrug-
 119 gensis, (cui hodie in Episcopatum successit Carolus Josephus Dux
 Lotharingæ) Brunsvic. & Luneb. Dux, contradicentibus adhuc
 120 hodie plurimis Principibus Non-Electoribus, cui quidem Sacratissimus
 Imperator *Archi-Vexilliferatus* Officium, des Reichs-Paniers
 Amt / oder Reichs-Fendrichs-Amt / und prædicat, cum Imperii Vexillo,
 des Heil. Römischen Reichs Haupt-Panier / jure hereditario gratio-
 sissime derulit, *Vid. Recess. inter Imperatorem & Domum Brunsvicensem ac*
Luneb. in punct. Elect. art. 4. ibi: Weiln ferner bey ieder Thur ein gewisses
 Reichs-Erz-Amt und Reichs-Insigne gewidmet / so ist wegen jenes das
 Amt des Reichs-Paniers-Herrn / und in diesen die Reichs Fahne von uns
 allergnädigst beliebt worden: Dafern jedoch auf den in dem Westphä-
 lischen Friedens-Instrument gesehen / und in Gottes Händen stehenden
 Fall / welchen der Allerhöchste verhüten wolle / der Rechte Electorat aus-
 121 ausgehen würde / so soll an statt des vorgedachten Erz-Amts / und Reichs-
 122 Insignis, das Erz-Schatzmeister-Amt und das dazugehörige Insigne
 diesen Neuwiden Electorat zugeignet und gewidmet seyn. *Vid. Crüger.*
d. Tr. P. Spec. M. 2. D. 4. §. 23. interposita tamen contradictione & pro-
testatione in primis Ducis Württembergensis, Vid. Auth. Deduct. Würt-
tenb. De Anno. 1693. factum est, ut Hannoveranus de Archi-Vexillife-
ratus Imperii Officio ab Imperatore nondum sit investitus. Dn. Crü-
ger. d. l. ibi: Und ist in der Investitur nicht nur von dem Reichs-Paniers-
 Amt insigni in particulari, sondern insgesamt von allen Erz- und Erb-
 Amt

Sunt abstraheret worden: Quod tanquam Notabile observavit idem, 123
 Author, cum alias de *Electoralu* investiendus, statim etiam *Officium*,
 ceu illius annexum simul in feudum accipiat: Hancque tunc tempo- 124
 ris in suspensio relictam rem, hactenus meliorem haud nactam esse
 exitum, collectu inde haud difficile est, quod campus iste Insigni
 Imperii destinatus, in insignibus Hannoverani adhuc conspiciat-
 ur vacuus.

Inter PRÆROGATIVAS ELECTORUM refertur (6) quod 125
 peractis Coronationis solennibus, præstitisque noviter electo Rom,
 Regi, *Mensis* accumbenti, Officiis suis *singuli singulis in eodem cum Ipso*
Imperatore conaculo accumbant Mensis, separatim stratis, splendidissime-
 que instructis, auro & argento maximi valoris præfulgente, *V. d. A.*
B. c. 28. §. 3. & 4. Ubi simul additur: Quod quamvis *Ecclesiastici Ele-* 126
ctores officio suo ante *Mensem* Imperatoris benedicendo peracto, sta-
 tim *Mensis* sibi stratis assideant, etiam si *Electores Seculares* nondum
 sua expleverint ministeria, Hi tamen ad *Mensas* sibi paratas se lo-
 care ante non possint, quam singuli Co-Electorum munia fecerint
 sua, illo qui prior officium suum præstitit, tamdiu juxta *Mensem*
 sibi stratum stando reliquos expectante, donec & Hi omnes suis Of-
 ficiis rite expeditis, ad suas *Mensas* accesserint. Sicuti autem dicta 127
 in Electoribus in persona *presentibus* tantum procedunt, (absentium 128
Legatis in reliquis quidem omnibus Dn. Principalium personas repræ-
 sentantibus, ad *Mensem* tamen absentis Domini principali deputatam,
 proque ipso apparatus, non sedentibus, testante id, aliis priorum
 temporum exemplis consulto omissis, in primis Coronationis Imper-
 atoris Leopoldi & novissimæ, Josephi historia, ex qua liquet, mis- 129
 sos ad illam Panegyrim *Bavaricos & Brandeburgicos* Legatos, *Mensis*
Dominorum Principalium non assēdisse, neque in Coronatione ul-
 tima, Regis Bohemæ, Electoris Saxonæ, & Brandeburgensis Lega- 130
 tos absentium Dn. Principalium *Mensas*, in quibus nil, nisi duæ, ci-
 bis vacuæ Scutellæ coopertæ appositæ fuere, occupasse, sed abiisse,
 omnes *Conf. Theatr. Europ. Tom. 8 p. 553. Dn. Rhetz. in J. J. P. L. 1. T. 4.*
§. 58. Ita in *Principibus Non-Electoribus* hæc conspicitur differentia, 131
 quod *Uni* omnes *mixtim Mense*, in eodem conclavi positæ, assideant, 132
 nec *singuli separatim sub utantur Mensis*, docente id itidem Coronatio-
 nis Leopoldi & Josephi historia; itidemque, quod (2) ELECTO- 132

- RUM Mensæ omnes ejusdem sint altitudinis, exque Lege Carolina sex, ex Consuetudine vero moderna tribus pedibus IMPERATORIS & IMPERATRICIS, si adest, ex præscripto Aureæ Bullæ tribus ex observantia vero, uno pede depressiores. Ipsorum contra PRINCIPUM NON-ELECTORUM Mensis uno ad minimum pede, seu gradu elatiores deprehendantur ELECTORUM Mensæ. Vid. Dn. Schwed. in Intr. ad J. P. Part. Spec. Sect. 1, cap. 2. §. 45. Dn. Crüger. *sept*
- 133 all. Tr. Part. Spec. M. 1, D. 8. §. 2. Quibus (3) Hi recto Capire, nisi & 135 Ipse Imperator Capitis tegumentum deposuerit, (4) sub Uraniscis vel Calis Portatilibus, vulgo untern Himmel oder Baldachinen Vid. Relationem Coronat. Joseph. Reg. Rom. ibi : Es waren der abwesenden Churfürsten ihre Taffeln unter besondern schönen Baldachinen / so sehr kostbar / theils von Golde / theils von Silber gesickt / theils von rothen Sammet mit breiten güldenen Borten und schönen güldenen Fransen eingefasset waren / prächtig anzusehn / etc. accumbunt, habentibus à tergo suum adjunctum (5) Repositorium, sine Abacum Vasarium Regium, in quo splendoris & Magnificentię causa singuli sua suppellectilia aurea, & argentea ostentant : ILLIS contra Mensæ sunt (a) Uranisco & Celo pensili, nec non (b) Credentia sive Abaco Vasario carenti, (c) aperto capite assidentibus, Vid. Schweder. d. l. Sprenger. in pag. J. P. 181. Virriarius J. J. Lib. III. §. 20. ibique Addition. Fürstner. De Jur. Suprem. Ec. c. 49. Bœcler. in Not. S. R. I. L. 6. c. 2. ibique Dn. Schurfleisch in Not. & Dn. Franckenstein jung. Dn. Wägenseil. De Official. Imper. c. 9. §. 25. seq. & Dn. Crüger. tit. l. §. 5. p. 129. Ubi ex Pastorio in Laur. Act. Publ. Europæ, P. 2. 57. idem in ultimis Coronationis Leopoldi & Josephi actibus ita observatum fuisse refert.
- 138 SEPTIMA ELECTORUM PRÆROGATIVA exerit se potissimum circa COMITIUM INDICATIONEM, in eo (1) conspicua, quod imperator Universalis Reip. Romano-Germanicæ Comititia indicere haud possit, nisi præquisito omnium Electorum consensu per Capit. Caroli. V. art. 12. Ferdinandi IV. art. 14. Leopoldi, art. 17. & Josephi. art. 16. ibi : Und sonderlich keinen Reichs-Tag vornehmen oder ausschreiben / ehe und bevor darzu un der VII. (Regis enim Bohemæ in hoc negotio extra Diatas Electionis novi Regis Romanorum, Vid. Limn. ad A. B. cap. 4. §. 1. Observ. 9. Goldast. in Reichs-Sagung. P. 2. n. 178. ibique adductum Decretum Electoralis Collegii nulla habetur ratio. Vid.

Vid. Dn. Rhetz. in I. I. P. Lib. 1. Tit. 10. §. 2. Conring. *De Comit. n. 17.*
 Schweder. *d. Tr. P. Spec. Sect. i. c. 30. §. 5.* Churfürsten Consens, und
 Bewilligung durch sonderbahre Schickung angehalten. Conf. R. N. de
 Anno 1559. §. Derowegen wir auf vergeblichen statlichen Rath, R. N.
 de Ao. 1570. §. haben wir eine gemeine Reichs-Versammlung. R. N. de
 Ao. 1575. §. Als haben wir mit Recht R. N. de Ao. 1598. §. Als aber
 darzwischen. R. N. de Ao. 1603. Hierum / und dierweil & R. N. de
 Ao. 1654. Mit Rath und Gutbefinden der Sämmtlichen / Unser und
 des Heil. Reichs Churfürsten :c. in tantum, ut si neglecto Electo-
 rum consensu, comitia indixerit, actus indictionis sit ipso jure nul-
 lus. Schweder. *d. Tr. §. loc. §. 3.* Reliquorum Principum consensu
 hic neutiquam præquirendo, Vid. *all. Capitul. & R. I. (2) Quod Ele-*
ctores necessitate ac utilitate Imperii exigente, Comitia Cæsari sua-
dere possint, eidemque Authores existere ad indicendos publicos
Statuum conventus, Vid. R. N. de Anno 1641. Capit. Leopold.
art. 17. & Joseph. art. 11. ibique Oder sie uns NB. von selbst den des
Reichs Anliegenheit halber / darum Unterthänig angelanger / und erin-
net. Ad prævium ipsorum monitum non facile ab Imperatore de-
negandos. Vid. proxime all. loc. jung. Noviss. Imp. Rec. De Anno 1654.
192. (3) Quod Imperator ante indicenda Statibus publica comi-
tia, cum solis Electoribus, reliquis Imperii Ordinibus iisdem exclusis, com-
municata illis publicorum horum conventuum CAUSSA, de LO-
CO, deque TEMPORE Comitiorum deliberare teneatur. Vid.
Capitul. Ferdinandi IV. art. 14. Leopoldi. art. 17. & Josephi. art. 16.
ibi : Und sich mit denselben (sc. VII. Electoribus) so wohl der Zeit
als Wahlstatt halber verglichen. Arum. De Comit. cap. 5. §. 27. in fin.
 Schweder. *proxime all. loc. Crüger. Part. Gen. Disc. 6. (4) Quod in*
 Comitibus Imperialibus Electores non mixtim, ut olim, cum Principi-
 bus unum faciant Collegium, sed separatim ab hisce in votando & con-
 sultando instituant Curiam, Einen gesonderten Churfürsten Rath,
 Vid. Leopold. *Capit. art. 36. & Joseph. art. 35. ibi : Bey ihrem beson-*
 dern Rath geruhiglich bleiben / und ungedrängt lassen. Conf. Dn.
 Rhetz. in I. I. P. Lib. 1. Tit. 6. §. 5. Schwed. *Part. Spec. Sect. 2. cap. 2.*
 J. J. Maurit. *De R. J. p. 18. Lehman. in Chron. Spir. L. 7. cap. 12. pag.*
 997. Virriar. *d. l. L. 3. T. 18. §. 2. pag. 689. & Crüger. d. Tr. p. 68. seqq.*
 (5) Quod in votando & sedendo indubia hodie Electoribus compe-
 tente

148 tente Prærogativa, Collegii & Curia Electoralis vota ex multorum sententiis tantum in Comitibus valeant, quantum dimidia partis Ordinum in Univerſo Imperii Senatu ſuffragia ſunt valitura. *Vid. Fürſtner. De Suprem. Princip. Germ. cap. 40. Röcler, De N. & S. R. J. Lib. 3. cap. 2. Rhetz. in I. I. P. Lib. 1. Tit. 6. n. 5. Crüger. d. Tr. M. I. D. 6. §. 15. Vitriarius in J. J. P. Tit. 8. Lib. 3. §. 4.*

149 AD PRÆROGATIVAS ELECTORUM pertinet VIII. Quod
 150 ipſi Electores, *quoribus, & ubi ipſis viſum fuit* (Rege Bohemix ex-
 151 cluſo, niſi in tali conventu Electorali *De Electione Regis Romanorum*, agatur, *Vid. cautio Uladiſlao Bohemix Regi à ceteris Co-Electo-*
ribus, Anno 1489. tradita, ap. Goldſtum. P. 2. der Reichs, Co-
ſtingen p. 178. Limn. ad A, B, C. 12, §. 2. Obſ. 4. Schvveder. d. Tr. Part.
Spec. Sect. 2. c. 2. §. 6.) particularia Comitibus ſine ſpecialis Imperatoris
venix impetratione, vel aliorum Principum interventu, agendi, ha-
 152 bendique gaudeant jure, ne ipſo quidem Imperatore hoſce con-
 ventus prohibere, aut impedire valente, *Vid. Capit. Caroli V. art.*
5. Ferdinandi I. art. 5. Maximiliani art. 3. Rudolphi art. 4. Matth.
art. 4. Ferd. II. art. 4. Ferdinandi III. & IV. art. 5. Leopoldi & Jo-
ſephi art. 6. ibi: Wir laſſen auch zu / daß die ſieben Churfürſten te zu
Zeiten vermöge der gültigen Bull und Obſervantz, nach Gelegenheit
und Zuſtand des Heil. Reichs zu ihrer Nothdurfft / auch ſo ſie beſchwer-
liches Obliegen haben zuſammen kommen mögen / daſſelbe zu bedens-
cken / und zu rathſchlagen / daß wir auch nicht verhindern und irren
und derohalben keine Ungnade oder Widerwillen gegen ihnen ſämt-
 153 *lich / oder ſonderlich ſchöpfen / und empfangen wollen. Vid. Schvve-*
der. Part. Spec. Sect. 2. cap. 2. §. 6. Vitriar. Inſt. J. P. Lib. 3. Tit. 8. §. 3.
inibique Additionator: ubi ſimul additiſtiusmodi Electorales Con-
ventus celebratos eſſe (1) *Francofurti ad Mœnum 1486. & 1657.*
(2) Herbipoli 1502. (3) Baccharachii 1598. (4) Fuldx 1608. (5) No-
rimbergæ 1611, 1519. & 1640. (6) Mulhuſi 1627. (7) Ratiſbonæ 1630.
& 1639. (8) Moguntiz 1642. (9) Pragæ 1652. (10) Auguſtæ Vinde-
licorum 1689. Conf. Joach. Cluten. & Samuel Rachel. d. Comit.
 154 *Elect. junct. Crügero. in ſap. all. Tr. P. Spec. Memb. 2. Diſc. 7. §. 10. Sunt*
autem hæc Electorum Comitibus, quæ vulgo Chur-Fürſten / item Col-
legial- und Wahl-Tage appellantur, duplicis generis: Inſtituuntur
enim vel Caſaris monitu, vel proprio Electorum motu & Conſilio:
Pri-

Priora sunt Conventus Imperatoris, & Electorum *authoritate* Cæsaris 155
per Moguntinum Electorem indicti, in quibus de Imperii, Orbisque
salute, & ad hanc pertinentibus negotiis consultatur, & agitur: *Poste-* 156
riora sunt Conventus Electorum toties à Moguntino indicti, quoties
id vel totius Imperii necessitas, vel *Collegii Electoralis* iudicium, ac au- 157
toritas postulaverit: *Quæ* inter hæc notabilis intercedere videtur dif-
ferentia, quod prioris generis Conventus non, nisi *scientie Imperatore*,
instituantur, in illis vel personaliter, vel per Legatos comparere so- 158
lito: Posterioris generis vero *ipso ignorante* quidem iudici, vix tamen
ipso inscioperagi possint. vid. Schvveder, *d. l. Limn. ad A.B. C. 12. n. 2.*
observ. 13. p. 712. & Addition. ad Virr. Lib. 3. T. 8. §. 4. Lit. A. Alique
passim.

PRÆCIPUI JURIS ELECTORALIS *pra reliquis Imperii principibus* IX. 157
Nota & Argumentum est certissimum, quod Imperator solus absque
Illorum (excluso tamen & hic Bohemo, Lim. *Ad Capitul. Leopold. art. 22.*
Schvveder. *P. Spec. S. 1. c. 20. §. 3. Add. ad Virrarium L. 3. Tit. 4. §. 6. Lit. A.* 158
Crüger. *d. Tr. S. Spec. M. 2. §. 4. Disc. 8.*) consensu (l.) Hodie *neque ipse*
nova privilegia instituire, aut augere, neque aliis facultatem nova instituendi,
aut instituta augendi concedere valeat, per Capitulationem Leopoldinam
§. 21. & 24. & Joseph. §. 20. *ibi:* Wir sollen und wollen auch insonderheit
nun hinsüro keinen Zoll von neuen geben/noch einige alte erhöhen oder pro-
rogiren lassen/ auch vor uns selbstnen keinen aufrichten/ erhöhen oder pro-
rogiren/ es sey denn die Benachbarte und interessirte Stände/ und dero
erfordertes/ auch in gebührende consideration stehendes Gutachten vor-
hero darüber vernommen/ und hernacher aller NB. und je der sieben Chur-
Fürsten Wissen/ Willen/ Zulassen/ und Collegiat-Rath/ einbelliger
Schluß also/ und dergestalt in diesem Stücke vorgegangen/ daß keines
Churfürsten Widerrede/ oder Dissens dagegen/ sondern alle und jede dero
Collegial- Stimmen einmüthig seyn/ massen wir disfalls NB. die Majora
nicht attendiren/ auch ohne vorhergehende Vnanimia zu keinen Stände
bringen/ und den supplicirenden mit seinem Begehren gänzlich hinweg
und abweisen/wie auch alle diejenige so um neue Zoll/es sey gleich zu Was-
ser oder Lande/ oder der alten Erhöhung/ prorogation anhalten werden/
einer Collegial- Versammlung zu erwarten/ erimmern/ und neben dem Chur-
fürstlichen Collegio jedesmahl dahin sehen sollen/ und wollen/ damit durch
die ertheilte neue Zölle und Concessionen andre Churfürsten/ Fürsten und
Stände

- Stände an ihren vorhinhabenden Zoll-Einkünften keine Verringerung/ Nothteil und Schaden zu leiden haben. & art. 23. ibi: Demnach dem solche Zoll, Regal, und Privilegia NB. allein von Römischen Kaysern und Königen mit Bewilligung der sieben Churfürsten/ nach Ausweisung des 20. art. im Reich ertheilet/ und gegeben werden. Vid. Illustr. Dn. Rhetz. in 7. J. P. Lib. 1. Tit. 4. §. 36. & L. 1. T. 6. §. 24. seq. Item. L. 2. T. 15. §. 2. seqq. Schwveder. P. Spec. S. 1. c. 20. §. 2. Vitriar. in L. 1. P. Lib. 3. Tit. 8. §. 29. Boecler. De N. S. I. R. Lib. 4. c. 2. §. 16. pag. 65. Crüger. De Fulg. Elect. jur. part. Spec. Membr. 2.
- 159 Dist. 8. per tot. Stryk. in Not. ad Lauterb. Tit. De Publican. verb. Cum statib. ibique: Exc. Dn. Präses. Nec obstat dictis, quod ex allegatis verbis art. 10. Josephianæ Capitulationis videatur hic & reliquorum Statuum consensum esse exigendum, non sufficere solius Imperatoris, & Electorum suffragiis: In qua opinione sunt multi Juris publici Ddruum, quibus protestatio Lubecæ nomine Civitatum, confirmationi novi Telonii, Comiti Oldenburgeri in fluvio visurgi Anno 1623. ab Imperatore Ferdinando II. in feudum Imperii consensu Electorum concessi, factæ à Ferdinando III. 1638. & 1643. & in Instrumento Pacis 1647. solenniter opposita die 8. Febr. 1649. his verbis: Weilen bewußt/ daß Reichs- Städtische Collegium den pretendirten Oldenburgischen Wasser-Zoll niemalen approbiret/ sondern deshalb eine Declaration- und Protestation Schrift von denen Stadt- Colnischen Gesandten/ als p. t. Reichs- Städtischen Directore eingeliefert/ so wolte man solche declarationem, und Dissensum in sollemnissimo hoc actu hiemit nochmals widerholen/ benebenst feyerlich contestirer haben / daß durch die extradirende Reichs- Städtische Ratificationes man davon keines Weges abgewichen/ noch ermeltes Zolls insertionem darunter begriffen/ weniges aber zu selbiger Guaranda sich einiger massen verbunden haben wolte/ de eo semel, pro semper protestando. vid. Vitriar. d. l. non parum suffragari videtur. Aliud enim est Statuum vicinorum sententiam per modum monendorum, als ein Gutachten, requiri, ut audiantur, suum monstraturi interesse, & præjudicium; Aliud vero illorum sententiam per modum suffragii, consensus & voti desiderari. Illud fundatur in all. §. 20. Hoc vero solis tribuitur Electoribus d. l. & §. 23. ibi: allen:
- 162 Quem vero supra allegata Civitatum protestatio habuerit effectum, illamque subsecuta Civitatis Bremensis Oppositio, ex Vitriario & Crügero d. l. exque famosissima illa in bannum dictæ Civitatis declar-

declaratione cognitu est facillimum. Vid. Dn. Stryk. in Not. ad Lauterb. d. i. Illud verò hic notam meretur (a) Quod consensus hic Electoralis hodie non amplius, ut olim, Collegialis sit, vel secundum Majora æstimetur, sed Totalis, ita ut omnes & singuli Electores in casum novi vectigalis, vel augmenti veteris consentire teneantur, adeo, ut uno dissentiente concessio facta, haud sit valitura per all. art. 20. Joseph. Capis ibi: und hernacher aller und jeder sieben Churfürsten; mit einhelligen Schluß / daß keine Widerrede und Dissens dagegen / sondern alle und jede Collegial-Stimmen einmuthig seyn / massen wir dessfalls die majora nicht attendiren / auch ohne vorhergehende Vnanimia zu keinem Stande bringen &c. Vid. Dn. Rhetzius d. l. L. 2. T. 15. S. 3. Crüger. d. Tr. Memb. 2. part. Spec. Disc. 8 S. 4. (b) Quod Status Imperii novum vectigal impetraturus, Electoribus, illorumque Ministris, & Subditis immunitatem teneantur promittere, nisi hac non præstare, carere vectigalis jure velint. Vid. art. 23. Leopoldinz, & 22. Josephianæ Capitulationis, verbis: Daß Sie mehr gedachte Churfürsten / dero Befandten und Råthe / und dero Wittben und Erben / bey ihren Ein- und Abzuge / wie auch ihre Unterthanen / Diener / zugewante / und andere befreyte Personen / auch dero selben Haabe und Güter mit solchen von neuen geachten / erhöheten oder prorogirten Zöllen nicht beschweren / sondern an allen und jeden Orten ihrer Fürstenthümer und Länder mit ihren Wahren und Gütern Zollfrey durch passieren / verfahren / und treiben lassen / sich auch sonst den der Zolls Erhöhung halber gewisser vorgeschriebener massen verhalten / und darüber vermittelst eines sonderlichen Revers gegen die Churfürsten kräftiglich verbinden sollen; die aber solche Revers noch nicht von sich gegeben / auch NB. bey Verlust des concedirten Privilegii dahin erinnern / und anhalten / sich hierin der Schuldigkeit zu bequemen / und angeregten Revers ohne längern Verzug heraus zu geben / und denen Churfürsten einzuhändigen: Denen aber / so ins künftige obbeschriebenen massen neue Zölle / oder der alten Ersteigerung oder Prorogation erhalten werden / wollen wir NB. vor Herausgebung solcher Revers unsere Kaysersliche Concessionen keines weges ausfertigen noch ertheilen lassen.

(II.) Quod Imperator nemini sine Electorum consensu facultatem Officinam habendi Monetariam, cudendique Monetam Imperialem, 166.
Zzz zzz z
vulgo

- vulgo die Münk-Gerechtigkeit / und Münk-Städte zu halten / concedere possit, licet reliquorum Statuum consensus plane negligatur. Vid. Capit. Matth. art. 37. Ferdinandi II. art. 33. Ferdinandi III. art. 37. Ferdinandi IV. art. 35. Leopoldi, art. 34. & Josephi, art. 33. ibi: Wir sollen / und wollen durch hinfüro ohne Vorwissen / NB. und absonderliche Einwilligung und Consens der sieben Churfürstenniemands / wes Standes / oder wessen der sey / mit NB. Münk-Freyheiten und Münk-Städten begaben und begnadigen. Imo ne legitime amissum monetandi jus, *absque Collegiali Electorum consensu* valeat restituere Capit. Joseph. d. art. 33. ibt: auch wo wir beständig befunden / daß die jetzigen Stände / denen solches Regal und Privilegium verliehen / daß selbe dem Münk-Edict, und andern in desselben Verbesserung erfolgten Reichs-Constitutionen zugegen mißgebraucht / oder durch andre mißbrauchen lassen / und sich also ihrer Münk-Gerechtigkeit ohne fernere Einkünfft verlustig gemacht / ihnen solches Regal verbieten / sondern auch eben solchen privirten Stand / ohne Vorwissen und Einwilligung der Churfürsten nicht restituiren. Vid. Schvved. Part. Spec. S.1. c.22. §. 1. seq. Crüger. d. Tr. S. Spec. M.2. Dist. 9. per tot. Vitriarius in J. J. P. L. 3. T. 6. §. 29. Boecler. de N. S. A. I. L. 6. c. 2. §. 16. & Rhetz, in J. J. P. Lib. 1. T. 6. §. 2. Tit. 16. §. 1. ubi tamen recte monet §. 3. *Totalem hic non desiderari, sed sufficere, Collegialem Electorum consensum*, non obstantibus art. 34. Leopold. Capit. & art. 33. Joseph *verbi*: absonderliche Einwilligung der VII. Churfürsten / utpote quæ *pristino juri*, quo soli olim *Imperator* licuit jus monetandi Imperii Statibus indulgere, Vid. Kayser's Ferdinandi neue Münk-Ordnung §. 178. opponuntur, non vero *singulorum Electorum consensum* requirendi inferunt necessitatem.
- 171 (III.) Quod solus Imperator *absque Electorum consensu* aperta Imperii Feuda Majora, seu Regalia, aliis in feudum iterum dare, vel Expectantias super ipsis concedere haud valeat. Vid. Capit. Ferdinandi IV. & Leopoldi art. 30. *juncta* Josephiana art. 24. ibi: Wann auch Lebenden Reich / und uns bey Zeit unser Regierung durch Todesfall / oder Verwundung eröffnet / und lediglich heimfallen werden / so etwas merkliches ertragen / als Fürstenthümer Graffschafften / Städte / und dergleichen / die sollen und wollen wir NB. ohne Vorwissen der sieben Churfürsten ferner niemand kuyben

Lehen / und NB. niemand einige expectanz oder Erwartung dar-
 auf geben etc. Et mox: So sollen auch die Lehen, Brieffe und Ex-
 spectantien über des heiligen Reichs angehörige Lehen / welche bey ei-
 ner andern / als Unser Reichs-Canzley ohne Vorwissen der Herren
 Churfürsten ins künfftige ertheilet / und ausgefertigt werden möchten / gar-
 ungültig seyn. Vid. Stryck. in *Ex f. F. C. V. 90. q. 10. 172*. Kulpis in *Nor. ad*
Monzamb. cap. 5. T. 15. Schwveder. in *J. ad J. P. Part. Special. S. 1. c. 23.*
S. 10. Rhetz in *J. J. P. L. 1. T. 1. §. 16. & L. 1. T. 6. §. 21*. Conringius in *Lam-*
pad. P. 3. c. 5. §. 26. Reinkingius de *R. S. & E. 1. Class. 2. c. 9. num. 165.*
 Vitriar. in *J. J. P. L. 2. T. 1. §. 16*. Bœcler. de *N. S. R. J. L. 6. c. 2*. Strauch.
 in *Disf. Exor. 3. 1b*. Cui restrictiōni facultatis Cæsareæ ratione aper-
 torum feudorum Imperii Regalium, aliis sine prævio Electorali
 consensu iterum non concedendorum, sicuti primum ansam dedit
 Capitulatio Caroli V. art. 3. ibi: Wann auch Lehen dem Reich / und
 Uns bey Zeit Unser Regierung eröffnet werden / so sollen und wollen wir
 ferner niemand vertheilen / sondern zu Unterhaltung des Reichs / Un-
 ser und Unserer Nachkommen / der Könige und Kayser behalten / ein-
 ziehen und incorporiren etc. pro fundamento hanc Status habens ra-
 tionem, ut hac via auctis pedetentim Imperii redditibus, ceteroquin
 sat exiguis, si aliquando placuerit Electoribus alium quempiam
 Principem extra Potentissimam Domum Austriacam ad fastigium
 Summæ in Imperio Dignitatis evehere, huic non desit, unde Splen-
 dorem & Dignitatem suam commode tueri possit; Ita supra dictam
 rationem Imperatores prævidentes, vix hætenus ullum apertum
 Imperii feudum regale ad ductum modo adductæ Capit. Caro-
 linæ sibi retinuerunt, sed potius nociva Imperio liberalitate in-
 alios iterum transtulerunt, Vid. Illustr. Dn Rhetz. in *J. J. P. L. 1.*
T. 6. §. 16. in fin. Quod inter alia, ex exemplo Ducatus Mecklenbur-
 gensis, pulsus ditionibus suis à Ferdinando II. Anno 1628. Ducibus
 Meckl Adolpho Friderico, & Johanne Alberro, Wallensteinio iterum
 concessi, & Heroico Gustavi Adolphi, Regis Sueciz, omnem laudem
 supergressi facti, Optimis hisce Principibus Anno 1631. feliciter resti-
 tuti, satis apricatus Conf. Dn. Cruger. de *Fulgens. Elect. Jur. Part. Spec.*
M. 2. Disf. 10. §. 2.

Nec obstat hætenus dictis, quod allegata Capitulatio Jose-
 phiana nullam consensum, bene vero præstitum Electoralis faciat men-
 tionem.

- tionem. Respondendum enim est. Constanti juris publici Doctō-
 177 rum interpretatione receptum esse, Electores in d. Capit. per vo-
 cem boni.essen / non nudam Imperatoris certiorationem, sed consensus
 178 requisitionem denotare voluisse, quam interpretationem vel ipsa
 ratio plane olim vi Capitulationis Carolinæ Imperatori interdictæ
 reinfusionis apertorum majorum Imperii feudorum non ægre
 finisere videntur. Illustr. Dn. Rhetz. in *Comm. Jur. Feud.* p. 360. seq. Dn.
 179 Schvvedr. c. l. & l. §. 3. in fin. An vero in Electoribus apertis & vacan-
 tibus idem juris sit, ut & illos ad ductum Aureæ Bullæ Tit. 7.
 §. fin. Imperator aliis iterum in feudum concessurus, Durum. Ele-
 180 ctorum prærequirere consensum opus habeat? de illo videri potest
 inter alios Dn. Cruger. proxime citato loco §. 5. seqq. (IV.) Quod
 soli Imperatori absque prævio Electorum consensu fas sit minime,
 Bona Imperialia alienare, vel obligare. Vid. Capit. Caroli v. art. 9.
 Ferdinandi I. art. 8. Maximiliani II. art. 6. Rudolphi II. art. 8. Mat-
 thiz, art. 8. Ferdinandi II. art. 8. Ferdinandi III. art. 9. Ferdinandi
 IV. art. 9. Leopoldi. art. 12. & Josephi art. 12. ibi: zu dem / und insonder-
 heit sollen und wollen wir dem heiligen Römischen Reich / und dessen
 Zugehörungen nicht allein ohne Wissen / Willen und Zulassen ge-
 meiner Churfürsten sämtlich / nichts hingeben / verschreiben / verpfän-
 den / verlegen / noch in andere Wege vereussern / oder beschweren etc.
 181 Vid. Schvveder. d. T. P. Spec. S. I. c. 23. per tot. Ubi Collegialem suffi-
 cere consensum Electorum cum Sprengero, L. 1. c. 6. p. 32. autumat,
 eo quod vox similis / non uti Limxus ad Capit. Caroli V. a. 9.
 putat, Totalem & Unanimum singulorum Electorum consensum denotet,
 sed idem significet, ac Latinis: conjunctim, seu Collegialiter. Vide
 182 tamen Crugerum. d. l. §. 6. Diss. XI. Viderur vero huic Capitula-
 tionibus Caroli V. & sequentium Imperatorum insertæ restrictioni,
 de non alienandis ab Imperatoribus Imperii bonis sine prævio Ele-
 ctorum consensu, ansam dedisse effusa illa priorum Imperatorum,
 183 & in primis Caroli IV. (ob maximam immoderatis suis largitioni-
 bus jacturam, quam alienando varia Imperii bona, interque illa
 Regnum Arelatense cum Delphinatu, ab Ottone III. Imperio
 adjectum, pro uno prandio Galliz Regi in villa nova prope Ave-
 nionem, teste Lehmanno in *Chron. Spir* L. 7. c. 40. donando
 184 fecit Imperio, non incongrue à Maximiliano Imperatore Diss-
 patoris

patris Imperii, ejusque Vitrici, quo post Crassum pestilentior, pestis Germaniz nunquam contigerit, dicti, referente ex Wahrem, ab Ehrenbergi *De Regn. Subsid. c. 5. num. 42.* Dn. Schvvedero in J. ad J. P. *Part. Spec. c. 23. S. 1. §. 2.* & Crugero *d. Tr. Membr. 2. Dist. 11. p. 315.*) Ejusque Filii Wenceslai, Ducatum Mediolanensem, cum aliis Reip. Germ. Provinciis vili pretio vendentis, & Pontifici Gregorio XII. Urbem Tridentinam donantis, *Vid. Goldast. Tom. 1. Constit. Imperial. p. 379.* liberalitas, quam cum insigni imperii commodo Electores ad *publica necessitatis* casum, in Instru-
mento *Pac. Suec. art. 10. & 13.* & *Inst. Pac. Cesar. Gallic. §. 79. & 80.* obvium, prudentissimo consilio restringere, eoque existente, non tamen, nisi prærequisito illorum consensu, exercere Imperatoribus concedere voluerunt. Vt ut autem & alii Imperii Statum consensu sui requisitionem in *Monitis ad Capit. Leopold. art. 9.* urserint, hæcenus tamen eosdem nil obtinuisse, ipsa ocularis inspectio allegatæ Leopoldinæ Capitulationis testatur, *Vid. Schvved. d. l. §. 4. 191. in fin.*

Referunt huc (V.) Quod Solus Imperator in Procerem & Imperii Membrum neque amplius Banni Imperialis fulmine vibrare, neque Bannitum in pristinum restituere statum possit, sine prærequisito *Electorum* consensu. *Vid. Capit. Ferdinandi III. art. 30. Ferdinandi IV. art. 28. Leopoldi art. 28. & Josephi art. 27. ibi: Wir sollen / und wollen auch fürkommen / und keines weges gestatten / daß hinfür jemanden / hohen und niedrigen Standes / Churfürsten / Fürsten / Stand / oder anderer ohne rechtmäßige und genügsame Ursache / auch ungehöret / und ohne Vorwissen / Rath und Bewilligung des heiligen Reichs Churfürsten / welche sich des Wercks nicht theilhofftig gemacht / in die Acht / und aber Acht gerhan / gebracht oder erkläret / sondern in Sachen ordentlicher Proceß gehalten / und vollenzogen werde / wie es sich nach Ausweisung des heiligen Reichs vorausgesetzter Satzungen / und der im Jahr 1555. reformirten Cammer, Gerichts, Ordnung / und darauf erfolgten Reichs Abschieden gebühret / und was deshalben bey dem künfftigen Reichs Tag / wie reserviret worden / von Churfürsten / Fürsten und Ständen de MODO & ORDINE 192 weiter verglichen werden mögte; In tantum, ut in notoria causa & ubi*

- & ubi delinquens ipso facto pœnam Banni incurrit, tamen Electorum consensu, ad Banni declaratoriam sententiam opus sit, *per expressa verba all. Iosephiana Capitulationis* §. 27. Wäre es aber Sache, daß die That an sich selbst ganz notorisch, und offenbar, der Friedbrecher auch in seinem Verbrechen beharrlich, und thätlich fortführe, obwohl es denn nicht eben eines sonderbaren Processus bedürften; so wollen wir jedoch auch in diesem Fall mit Zuziehung des heiligen Reichs erst gemelter massen uninteressirten Churfürsten / ehe und bevor wir zu der wirklichen Aechts-Erklärung schreiten, communiciren / und NB. ohne deren erfolgten Rath, und ausdrücklicher Einwilligung damit nicht verfahren:
- 194 Ansam huic restrictioni videtur dedisse partim factum Caroli V. Anno 1546. *Iohannem Fridericum*, Electorem Saxoniz, cum *Philippo Hassiz* Landgravio in consultis Imperii Statibus, Banni fulmine percutientis, illumque captum, instinctu Consiliariorum Hispanicorum inaudito & novo exemplo capitis damnantis: Partim vero *Ferdinandi II.* Anno 1621. 22. *Iannar.* absque prævio consilio & suffragio totius Electoralis Collegii facta *Friderici V.* Electoris Palatini, *Iohannis Georgii*, Marchionis Brandeburgensis, *Christiani*, principis Anhaltini, & *Georgii Friderici*, comitis Hohenloici unis literis proscriptio, de qua videri poterit *Schvvederus, d. Tr. part. Spec. 1. Sect. 1. c. 21. §. 2.* *Hortleder. von Anfang und Fortgang des teutschen Krieges* L. 3. c. 16. p. 273. *Londendorp. in Act. publ. Tom. 1. Lib. 6. c. 2. p. 865.* & *Crüger. d. Tr. part. Spec. M. 2. Diss. 14. §. 6.* Ubi simul cum *Limnæo ad art. 30. Capit. Ferdinandi III.* & *Sinoldo Schurzen, in Coll. publ. De Stat. rei Rom. Diss. 4. th. 17. Lit. B. p. 194.* Collegialem plurimorum Electorum sufficere ad validam Bannitoriam sententiam statuit consensum, firmatque priorem
- 196 sententiam præjudicio cum solo Electorum consensu in Bannum declaratz Civitatis Bremensis Ao. 1653. se vestigali, *Comiti Oldenburgico* ad Imperatore concessio opponentis. Non desunt tamen, qui ad Banni declarationem præter Electorum, etiam reliquorum Imperii statuum consensum desiderant, moti sequentibus rationibus: (a) Quod à tempore *Henrici V.* usque ad tempora *Caroli V.* ferpe uo omnium imperii Statuum consensus ad sententiam Bannitoriam fuerit requisitus. Vid. *Limnæo ad Capit. Ferdin. III. p. 719.* *Schvveder. d. l.* (b) Quod in instrumento pacis art. 8. §. Habeantur, & §. Gaudeant, cautum sit, ut in futuris Comitibus
- 200 de MODO & ORDINE Statum Imperii in Bannum declarandi, agi

ex communi Statuum consensu debeat. (c) Quod nonnulli Ordinum Imperii, tam Evangelici, quam Catholici circa *art. 28. Capitul. Ferdinandi. IV. & Leopoldi*, strenue urserint, ut utrique expresse inferantur, post vocem *Ehurfürsten*, verba: *Fürsten und Stände Teste Friderico von Herden in der Grundfeste des Heil. R. Reichs P. 3. p. 208. & 254. seq.* Cumque hisce monitis non attentis, ab Electoribus in Capitulationibus dicta verba omitterentur, (d) Principes ac reliqui Status *prote-* 201 *stando* sua sibi jura integra servaverint. *Vid. Autor der Grundfeste des Heil. R. R. p. 256.* Ad quas rationes, & in specie *primam* respondent, 202 prioris sententiæ Patroni; constantem subsequen- tium temporum *Praxi* Imperii magis attendendam esse. *Ad secundam R.* Non sequi: De- 203 bet certa lex de *modo & ordine* declarationis in bannum in proximis *consensu Statuum* ferri Comitibus: Ergo Status Imperii, qui ad id votum vi dicti instrumenti Pacis habet, etiam ad ipsam *Banni declarationem* concurrere debet. *Vid. Illustr. Dn. Rehtz. in F. I. P. L. 4. Tit. 23. §. 7.* 204 Ad *Tertiam, R.* Monita hæcque, ac (4) Protestationem jure fuisse re- 205 jectam, ceu juri Electorum quæsito, & tanti temporis non interrupta *Praxi* confirmato inque Instrumento pacis non fundato, adversam, & adhuc novissime in Josephi Capitulatione idem esse repetitum. Quæ 206 lis, num olim aliquando in futura Perpetua Capitulationis formula, si quam adhuc sperare licet, pro Statibus Imperii reliquis terminabitur, futura tempora docebunt.

DECIMA Electorum PRÆROGATIVA, eaque haud exigua 207 hæc est, quod Electores à quibuscunque Imperii Membris *Bona*, etiam *feudalia* emere, & alio quocunque sibi comparare titulo possint, etiam *irrequisito Imperatoris, qua feudi Domini consensu*, licet cereteroquin ex communibus Juris Feudalis Regulis istiusmodi alienatio haud subsistat. 2. F. 24. §2 & 55. Stryk in E. §. F. q. 2. seq. cap. 19 Struv. S. 208 J. F. cap. 13. aphor. 1. & c. 12. aph. 9. alienato citra Feudistici Domini consensum bona feudalia, eodem etiam pretio non refuso revocare, valente. d. dext. Zasius De Feud. P. 10. n. 72. Hartm. Pistor. Lib. 4. q. 209 35. n. 12. Carol. Molin. in Consuetud. Parisiens Tit. Parag. 30. n. 37. & Struv. d. Tr. c. 15. aph. 11. n. 6. Et hæc Electorum Præminentia, ipsis singulari gratia tributa est ab Imperatore Carolo IV. in Aurea, 210 Bulla, Tit. 10. in fin. ibi: *Præsentem nihilominus Constitutionem & Gratiam*, (nempe quod, sicuti §. 1. d. c. 10. A. B. exposuerat Imperator, Rex Bohæ-

mix à quibuscunque Principibus, Magnatibus, Comitibus ac Personis aliis quascunque Terras, Castra, Possessiones, Prædia sive Bona possit emere, comparare, in donum accipere sub consueta talium terrarum conditione, propria sc. ut propria, libera velut libera, & ea, quæ pendent in feudum, sub nexu itidem feudali tenendo) *virtute presentis Legis nostræ Imperialis ad VNIVERSOS NB. PRINCIPES ELECTORES tam Ecclesiasticos, quam Seculares, illorumque legitimos Heredes & Successores. EXTENDI VOLVIMUS, sub omnibus modis & conditionibus, ut præsertim.*

211. Huic XI. Proxima est hæc ELECTORVM PRÆROGATIVA,
 212 qua, ut ut alii quilibet Imperii Principes Ecclesiastici & Seculares *pro Investituris Feudorum Imperii Officiariis & Cancellariis, aut denique Inferioribus Aulæ Ministris, non tam sub Laudemii, quam Taxæ* hodie nomine, certam quandam pecuniæ summam præstare tenentur, quod vulgo dicitur: Den Lehn-Brieffaus der Reichs-Hoff-Cantzeley zu lösen, und die gewöhnlichen Lehn-Taxt zu erlegen/ auch die gewöhnliche Bezehrungen auszurichten. *A. B. cap. 29. §. 2. Electores tamen omnes hoc gaudeant Privilegio, quod ab ipsis invitis, vel pro Privilegiis Confirmationibus, vel Feudorum suorum Electoralium investituris nil quicquam Taxæ vel Laudemii aut Honorarii nomine peti possit. Dnß sie vor die Empfangnis ihrer Reichs-Lehen und Regalien/ dem Kaysrerlichen Lehn-Hoffe die sonst gewöhnliche Lehn-Taxt, und Regalien nicht bezahlen düssen. Vid. A. B. Tit. 29. ibi: Decernimus hac Imperiali Edicto ut Principes Electores, Ecclesiastici, & Seculares dum feuda, sive Regalia ab Imperatore, vel Rege recipiunt, ad dandum, vel vendendum aliquid, nulli penitus sint adstricti. Subiecta Ratione: Nam pecunia, quæ tali prætextu solvitur, Officiatis debetur: Cum ergo Ipsi Principes præsent Officiis, suos etiam habentes in in huiusmodi Officiis Substitutos, datos ad hoc à Romanis Principibus, & donatos, videretur absurdum quod Officiales à suis Superioribus quocunque, quæsito colore, xenia postularent. Unde recte notavit & refutavit Authorem der ietzt regierenden Welt Schau-Bühne/ pag. 163. asserentem: Hanc Electorum Prærogativam in desuetudinem hodie abiisse, Electoribus æque ac reliquis Principibus taxam solvere adstrictis, Magni Nominis,*
 213
 214
 215 ac multijugæ eruditionis Vir, Dn. Wagenfeik *De Offic. Imper. c. 19. §. fin. Cum illa, quæ Electores aliquando ex mera liberalitate obtulerunt,*

runt, (quod facere illis non illicet, *vid. A. B. r. 29. §. 1. in fin. ibi: Nisi forte ipsi Principes Electores sponte & liberaliter his aliquid largirentur.*) in *Legis Necessitatem* invitò jure convertantur. Vid. Limn. ad *A. B. c. 29. §. 1. Obs. 4. & Dn. Franckenstein. ad Boëcleri Not. S. J. R. Lib. 6. c. 2. verb. Nihil solvant in Aula.*

DUODECIMA Electorum PRÆROGATIVA est, quod singuli 217 Electorum (Bohemò exceptò, cum ad Cameræ Sufientationem nil contribuatur, Vid. Dn. Crüger *sapè all. Tr. P. Spec. M. 2. D. 15. §. 4. Dn. Franckenst. in MS. Not. ad Boëcleri Notit. S. R. J. L. 6. c. 2. verb. Duos Assessores.*) tot Cameræ Imperialis Assessores, nempe duos, quod integri 219 Circuli (excepto Rhenano Inferiori, quia in illo 4. sunt Electores, Moguntinus, Treverensis, Colonienfis & Palatinus, quorum singuli cum jam jus duos præsentandi habeant Assessores, hic Circulus potiori præ reliquis jure polleret, si duos adhuc eidem præsentare liceret Assessores. Vid. Vitriar. in *J. J. P. Lib. 4. Tit. 6. §. 13. ibique Hiddion. Rhetz. in J. J. P. Lib. 4. Tit. 1. §. 10. Ubi notat; Hunc Circulum tamen salarium 220 solvere teneri. Conf. Blum. in Proc. Cam. p. 28. §. 11. & Schweder. in J. ad J. P. Part. Spec. S. 1. c. 13. §. 6. in fin.) repræsentare possint, juxta Schema Pacificationi Osnabruggenfi art. 5. n. 57. & §. 169. Noviss. 221 *R. J. de Ao. 1654. insertum*, quod dilucidius exhibet Blumius ad *P. C. Tit. 7. n. 9. & Addition. ad Vitriarium d. Tr. L. 4. T. 6. §. 12. Lit. A. Schweder. d. l. Vbi tamen notandum est (a) Quod mixta religionis 222 Circuli, ut Franconicus, Suevicus, Rhenanus Superior, & Westphalicus, gaudeant jure 4. Assessores, duos Evangelica; & duos Pontificia Religioni addictos, repræsentandi, & alternatione aliquando quintum. Vid. *J. P. art. §. fin. & N. N. De Anno. 1654. §. 169. (b) Quod Electores 223 Ecclesiastici præsentent Graduatos, Seculares vero genere Nobiles, & Reliqui Circuli ex dimidia parte Graduatos, ex altera dimidia, Nobiles, observante id Illustri Dn. Rhetio. in J. J. P. Lib. 4. Tit. 2. §. 9. & ex illo Dn. Franckenstein. *supr. all. loc.****

DECIMA TERTIA Electorum PRÆROGATIVA consistit 225 in Majorennitate Pupillorum Electoralium, quæ incipit in illis post completum annum decimum octavam. *A. B. Tit. 7. §. 4. ibi: Donec Senior 226 ex eis, legitimam ætatem attigerit, quam NB. in Principe Electore decem & octo annos completos censeri volumus. Conf. Dn. Rhetz. in I. I. P. Lib. 1. Tit. 23. §. 3. Vitriarius in I. I. P. Lit. T. n. §. 4. ibique Additiones. 227*

AAAAAA 2

207.

207. Quod in reliquis Imperii Principibus (paucis exceptis, de quibus B. C. D. Capite fin. agemus. Vid. Additionator. & Vitriar. & Rhetzig. d. l. jung. Myll. ab Erenbach. *Do Auth. princip. Tit. 29. §. 7. Limn. ad A. B. Tit. 7. §. 2. ib. 25.* secusest, ceu qui ipso jure ante completum annum 25. non fiunt majorenes, sed manent tam diu sub Curatela, arg. L. 12. §. 43. *vers Nam qui hec excipit. ff. De Instr. legat. L. 4. §. fin. D. pen. leg. Vid. Crüger. d. l. Conf. Dn. Stryk. in E. I. F. c. 7. qu. fin. Dn. à Puhel. De Tutel. Elect. & princip. cap. 10. n. 9. & Dn. Horn. in Diss. Feud. 6. §. penult.*

INSIGNIS PRÆROGATIVA ELECTORVM est XIV.

- 229 Quod non duntaxat intuitu Superioritatis Territorialis, quo respectu,
 230 licet analogice, in reliquos Imperii principes crimen læsæ Majestatis à suis subditis committi, vulgo statuitur, Vid. Carpzov. *pr. Crim. v. 1. q. 41. n. 62. Hopp. ad §. 3. 7. De publ. jud. ibique Dn. Stryk. illustr. Lynker in Analect. ad Schweder. S. 2. c. 2. §. 11. seq. Limn. ad A. B. c. 24. §. 1. Obs. 5.* sed intuitu etiam Imperatoris, subjective in Electoribus singulis à subdito
 231 Imperii etiam immediato, licet non suo, crimen læsæ Majestatis committatur, per expressum textum & rationem Aureæ Bullæ. c. 24. *pr. ibi: Si quis NB. cum Principibus, militibus vel privatis, aut quibuscunque personis plebeis etiam, sceleratam factionem, aut factionis ipsius inierit sacramentum, vel dederit de nece venerabilium & illustrium Principum nostrorum & S. R. Imperii tam Ecclesiasticorum, quam secularium Principum Electorum, seu NB. alterius eorum; (nam & ipsi pars Corporis nostri sunt &c.) Ipse quidem usque NB. MAJESTATIS REVS, gladio feriat, Bonis ejus omnibus Fisco addictis. Conf. Illust. Dn. Lynker. d. l. Schweder. antea cit. Loc. Vitriarius. L. 3. T. 8. §. 23. Rhetz. L. 1. T. 6. §. 23. Stryk. in Not. ad Lauterb. Tit. Ad L. Jul. Majest. note. Elutiores. Hopp. cit. loc. Carpzov. *pr. Crim. q. 41. n. 88. & in Diss. Feud. 9. q. 3. jung. Crüger. d. Tr. Membrot. Diss. 9. per tot. cum hoc effectu, ut præter*
 232 *mortis supplicium, bona delinquentis non duntaxat, si læsæ Electoribus subditus fuerit immobilia ipsi cedant Electori, sed & in Imperio extralæssæ territorialis sita consensentur omnia, illi adjudicanda Territorii Domino, in cujus territorio sita sunt, etiam si delinquens non fuerit læsæ Electoris subditus, modo imperio subjectus sit. per art. 27. Capit. Leopold. & art. 26. Josephi. ibi: Wir gereden und versprechen auch, daß wir die Churfürsten, Fürsten und Stände des Reichs, im gleichen gefreite Reichs Ritterschafft mit ihre nangehörigen Lehen, sie seynd gelegen wo, sie wollen, von dero selben Vorfällen oder Unterthanen, ex crimine læsæ Majestatis dieselbe verwickelt*
 nach*

nach thren Willen schalten/ und walten lassen/ keinesweges aber dieselben zum Râysert. Fisco einziehen die Allodial-Güter auch/ welche ex crimine-
 lesæ Majestatis vorgesezter massen verwirckt seyn/ denen mit den juribus
 Fisci belehnten/ oder dieselbe sonstendurch beständiges herbringen habenden
 Churfürsten/ Fürsten/ und Ständen/ welcher Obrigkeitlichen Vorthe-
 maßigkeit sie gelegen/ nicht entziehen/ sondern die Landes-Obrigkeiten/ und
 Dominos Territorii mit deren confiscirung gewehren lassen wollen/
Qualis confiscatio bonorum, extraterritorium principis non Electoris la- 233
ficorum, crimine lesæ Majestatis amulæ in ipsos à suis Subditis commis-
so, locum non habet. Farinac. *Oper. Crim. qu. 112. §. 200.* Crüger. *d.l. §. 9. ibi-*
que all. Harprecht. *juncto.* Hoppio & Strykio *d.l.* Nisi & hic princeps in-
 iurum Imperii sit laxus, v. g. Si forte armis Imperio, bellis implicito adfi-
 rens Princeps, ab altero occidatur, quo insigni ejus in bello opera, au- 234
 xilio & consilio Imperium privetur. Vid. Stryk. *Ex illo Hopp. d.l.*
 Jungi hiſce ELECTORVM PRÆROGATIVI potest adhuc (XV.) Unio illa, 235
Electorum, quæ Bohemo excepto, Vid. Vitriarius L. 3. Tit. 7. §. 30. ibique
Additionator Crüger. part. Gener. Disc. 2. §. 10. inter Sex Electores, Mo-
guntinum, Colonienſem, Trevirenſem, palatinum, Saxonem, & Brandenburg-
ſem, Ao. 1346. primum Francofurti inita, dein Ao. 1502. Gilhausz repe-
tita, ac demum 1521. sub Carolo V. in Comitibus Wormatiensibus reno-
vata fuit, Generalis dicta, in oppositione ad Unionem Electorum particula-
rem Rhenensium IV Moguntini, Colonienſis, Trevirenſis ac palatini, Vesalix
ad Rhenum Ao. 1519 tempore interregni inita, quarum utramq; con-
firmatam exhibet Capitulatio Leopoldi art. 6. & Josephi art. eod. verbis:
 Gestalt wir dann auch der Churfürsten Gemeiner und sonderbare Reiniſche
 Verein/ als welche beyde ohnedas mit Genehmhaltung/ und approbation
 der vorigen Râysert rühmlich aufgerichtet/ so wol in diesen/ als andern begrif-
 fenen Puncten/ u. was darüber noch weiters die Herren Churfürsten aller-
 seits gut befinden/ u. vergleichen möchten/ auch unsers Theils approbiren u.
 confirmiren thun. (XVI.) *Electorum unum Indivisiibilis, fundata in diserto*
textu A. B. c. 25. §. 2. (XVII.) & illimitatum de non appellando, Jus, quo non 237
duntaxat indistincte omnes gaudent juxta tenorem Aureæ Bullæ, c. 8.
II. sed præprimis hodie viſpecialis Privilegii, Renovationis, aut Con-
firmationis Cæsareæ generalis (quam videre est in Capitulatione Cæsareæ 238
Ferdinandi. II. art. 14. Ferd. III. art. 17. Ferd. IV. art. 15. Leopoldi. art.
12. & Josephi. art. 17. ibi: Sondern Sie alle und jede/ vornehmlich im
 Reich/ laut der güldenen Bull/ wie auch des Heil. Reichs Capitulatione 239

richt. Ordnung / und andre Gesetze / vernähgen / bevorab auch einen le-
 240 den bey seinen *Privilegiis de non appellando* lassen / etc.) & Novissimo Im-
 perii *Recessu de Anno 1654. §. 111. & 115. & Speciali*, excepto *Treviren-
 si*, de quibus fufius agere jam non vacat: Cui volupe est, consu-
 lere plenius singulorum privilegia exponentem potest Blumium in
*Proc. Camer. Tit. 47. Tab. 1. Crüger. Part. Spec. M. 2. D. 16. §. 5. Alios-
 que passim.*

241 Nos missis jam illis *Electorum Prærogativis*, quibus Hi olim vi
Aurea Bulla, aliarumque Imperii Constitutionum & Privilegiorum
Cæsareorum gavisi sunt, & jamnum hodie inter reliquos eminent Imperii
Principes, paucis adhuc de illis acturi sumus, quibus olim quidem frui-
 ti sunt juxta tenorem *Aurea Bulla*, hodie vero amplius non gaudent, sed cum
 reliquis Imperii Ordinibus eadem habent communia, quorum (1) pertinet
 JVS AVRI, ARGENTI & METALLI FODINARVM, *Vid. A. B.*
*c. 9. §. 1. quo hodie vigore Juris Superioritatis Territorialis omnes gaude-
 re Imperii Status, docet Illustr. Rhetz. in f. I. Lib. 1. Tit. 6. §. 16. & L. 2.*
T. 17. §. 2. Additionator ad Vitriar. L. 3. Tit. 18. §. 28. Lit. A. Limn.
*ad A. B. c. 9. §. 1. & c. 24. Illustr. Dn. Seckendorff. Im Teusschen Für-
 sten Staat P. 3. c. 3. n. 1. & Schweder. Part. Spec. S. 2. c. 35. §. 12. (2)*
 JVS RECIPIENDI JVDÆOS, per *A. B. c. 9. §. 2. quo tamen & Ho-*
 die omnes Imperii Status gaudere, testantur. *Illustr. Rhetz. L. 2. Tit.*
6. P. 6. 17. Schweder in f. ad J. P. Part. Spec. S. 2. 14. §. 17. Vitriarius &
ad illum Additionator. L. 3. Tit. 17. §. 81. Lit. A. Rumelin. ad A. B. P. I. D.
8. 16. 16. Jung. Ord. Polit. de Ao. 1548. Tit. Von Juden / und ihren Wu-
 cher: *ibi: Sehen wollen / und ordnen / daß hinführo niemand Juden auf-*
 zunehmen / oder zu halten gestattet werden soll / dann denjenigen / die von
 uns / und dem Heil. Römischen Reich Regalia haben / und insonderheit des
 falls privilegiert seyn. (3) JVS MONETANDI, *Vid. A. B. c. 19. §. 1.*
 quod tamen postea & aliis Imperii Statibus tributum est, sed plerumq;
 certis conditionibus, v. gr. quod in alero Monetæ latere, contineri
 debeat biceps Aquila, cum globo Imperii, vel imagine ipsius Impera-
 toris *R. J. De Anno 1559. §. Wie aber Rhetz. d. 1. §. 27. Crüger. D. Tr. P.*
 297. Vbi cum Rhezio docet: Hodie, paucis exceptis Statibus & Civi-
 tatibus, Ordines Imperii præscriptum hunc modum usu non servare,
 sed suis insignibus ac Effigiebus nomine suo cufos signare nummos.
 Tantum de fulgidissimis *Electorum Prærogativis* quibus inter
 alios *S. R. J. Principes eminent*.

CAPUT III.

Exhibens:

Prærogativas Electorum S. R. J. inter se ipsos.

SUMMARIA.

Inroitus Fia. Prærogativis Electoris MOGUNTINI. n. 1.

Prima, quæ reliquos Moguntinus Elector superat Co Electores; Prærogativa est, quod primum semper inter ipsos obtineat locum. n. 2.

Ne Rege quidem Bohemiæ ipsi hoc nomine litem movente. n. 3.

Moguntinus ab Imperatore Maximiliano I. in Diplomate de Ao. 1498. appellatur: Oberste Churfürst. n. 4.

Rationes hujus Appellationis & prærogativa exhibentur. n. 5. seq.

Moguntinum etiam Collegii Electoralis à Sigismundo Imperatore Decanum dictum fuisse. probatur remissive. n. 6.

Objicitur (1.) quo in A. B. Tit. 3. in fin. & Tit. 20. in fin. Elector Colonienfis primus esse.

& dextrum Imperatoris latus claudere dicatur. n. 7.

Responsionem videtis. n. 8. seq.

Objicitur (2.) Quod juxta schéma Limnzi & aliorum Elector Trevirensis, Imperatore cum Insignibus in publicum procedente primus præeat; Moguntino demum post Saxonem, Palatinum Bavarum & Brandenburgicum ipsum sequente. n. 10.

Responsionem exhibet. n. 11.

Prærogativæ Moguntini inter reliquos Co Electores ipsi competunt fere omnes vel vi Archi-Cancellariatus, vel vi Decanatus. n. 12.

Ad Munus Archi-Cancellariatus pertinet Prærogativa cum Imperatore hodie decreta Imperatoria (1.) Imperii nomine publica subscribendi. n. 13.

Quod:

Quod ut plurimum, imprimis in Cancellaria Aulae Caesareae, der Reichs-Hoff-Canzeley/ expedit per Vice Cancellarium suum, Illustr. Comitem Leopoldum Ludovicum in Rdnigß. n. 14

Vi dicti Archi-Cancellarius Moguntinus (2.) Cultos & Director est Archivi Imperialis. n. 15. & 22

Tam illius, quod in Camera Imperiali habetur, inque quo asservantur omnia acta iudicialia & plexorumq. Principum privilegia. n. 20

In hac Moguntinus per constitutum à se Cancellaria Praefectum, den Verwalter officium suum peragit. n. 21

Quam hujus, quod continet acta publica Imperii Germanici, quae in Comitibus, Deputationibus, visitationibus, & aliis Imperii convensionibus peraguntur, una cum Imperii Matricula, vulgo die Weingsche Canzeley/ n. 16

Huius nomine Moguntini praest ab ipso constitutus Vice-Cancellarius Imperii. n. 19

Instrumentum Pacis Westphalicæ, frustra contradicente Di-

rectorio Moguntino, Electori Saxoniae, ut in Chartophylacio suo id custodiat, traditum est. n. 17 seq.

Ab utroque Archivis differt adhuc Archivum Imperatoris, quod non Moguntiae, aut in Camera Imperiali, sed in ipsa Aula Caesarea asservatur. n. 23

Huius praest. quem solus Imperator, non Moguntinus, constituit, Cancellarius. n. 24

Vigore dicti Archi-Cancellarius porro Moguntinus, solus in Aula Caesarea praest omnibus reliquis Co-Electoribus, Ministrum Vicarium s. Vice-Cancellarium habet. n. 25

Hic non tantum Imperatori, sed & Moguntino Electori iurjurandi religione obstrictus est. n. 26

Moguntinus vi ejusdem Archi-Cancellarius in Cancellaria Judicii Aulici Secretarios, Protonotarium, aliasque personas non ad Senatum pertinentes, sed Cancellariae duntaxat operam navantes constituit, illasque post Caesarem & sibi quoque juramento obligat. 27. seqq.

Adic-

Affessores Judicii Aulici *solus*
constituit Imperator. n. 28

Contrarium sentire videtur illu-
stris Dn. de Rhez, aliique,
quos videsis. n. 29

Itemque Taxas in Cancellaria
Judicii Aulici solus regit Mo-
guntinus easque temperat. n. 31

Habet eo nomine in Aula Imperia-
li hodie Taxatorem, qui ipsius
Residens plerumque esse solet.
n. 32. seq.

De hac Taxa ne ipse quidem Im-
perator in prajudicium Mo-
guntini, ceterorumque de illa
participantium, quidquam re-
mittere potest. n. 34

Ad jus Archi - Cancellariatus
porro spectat, quod in Aula Cæ-
sarea per Vice-Cancellarium
suum omnia Memorialia ac
Supplicationes pro impetran-
dis quibuscunque indultis, græ-
tiis, ac Privilegiis accipiat. n. 35

Hac sibi in manus tradita, solet
Imperator Vice-Cancellario Mo-
guntino transmittere, ut illis
perlustratis, dyjudicet, utrum
ad intimi Consilii, des Râys
serl. grossen und geheimbten
Raths, an vero Aulici, des
Reichs Hofraths deliberatio-

nem pertineant. n. 36

An idem Ius Cancellariatus &
hoc pertinet, quod Mogunti-
nus solus in Cancellaria Auli-
ca Acta, Attestata & alia mo-
mentosa pro Imperio expediat.
n. 37.

Et Iudicium visitet Aulicum. n. 38
Hodie solus, olim vero unacum
Imperatore. n. 39

Author der Grundfeste aliquot
Principes Visitationi Judicii
Aulici simul adhibendos esse,
sed sine lege, urget. n. 40

Consilii Aulici Directorium &
Reformatorium ad Mogun-
tinum pertinet. n. 41

Non minus ac Directorium Ca-
meræ Imperialis, vi cuius
Moguntinus, Cancellariam
Cameræ regit, Ministros,
Præfectos Cancellaria, Proto-
notarios, Notarios, Lectores,
Ingrossistas, Copistas, Recepto-
res und andre Canzley und
Eseren Verwandte suo eligere
arbitrio, electosque sibi iureju-
rando devincit. n. 42. seq.

Hisce personis omnibus exsolvit
Moguntinus salaria ex Cancel-
laria taxis von denen Canzle-
ley-Gefällen/ quarum exces-
sum

lum sibi lucro habet, defectum
contra aliunde supplet. n. 44.

seq.

Et hujus Directorii à Jure Archi-
Cancellariatus dependentis
corrigit idem Moguntinus de-
fectus Cancellaria, & Personas
correctionem meritas, salva
tamen Iudicis Cameralis & Af-
fessorum potestate. n. 46

Hocque nomine competit ipsi facul-
tas Camerae visitandi, una
cum Convisitatoribus. n. 47

Quorum hi quidem subinde mu-
tantur, Moguntinus vero per-
petuus Camerae Visitator audit.

n. 48. seq.

Juxta Ordinationem Cameralem
singulis annis Camerae debebat
visitari. n. 50

Ab anno 1589. non sine maximo
Imperii damno he Camerae Vi-
sitationes cessarunt. n. 52

Quando Camerae Visitatur, Ele-
ctor Moguntinus, cum Visitatio-
nis Director, convocatur. n. 51

Visitatio illa Camerae, qua occasio-
ne cujusdam Iudaei sed dato au-
ro ex voto sententiam in Came-
ra impetraturum gloriantis
Moguntino & Trevirensi
commissa erat, per interpofi-

tam Saxonici & Brandenbur-
gici Electoris, de se in re tanti
momenti à Visitationis negotio
non excludendis, illoque solis
Pontificia Religionis Addictis
minime committendo, neque
ad Annum 1688. fuit impedita,
quo funestissimo bello Gallico
Spira occupata, Galli Argenti-
nam acta Cameralia transule-
runt. n. 53

A Directorio Camerae dependet
etiam Directorium Judicii
Revisorii, vi Archi-Cancel-
lariatus eidem Moguntino,
competentis. n. 54

Camerae interpositam Revisionem
recipiente, Moguntinus tene-
tur eidem deferre. n. 55. seq.

Revisio peti debet intra 4. Men-
ses à tempore latae sententiae. n. 57

Summa revisibilis debet excedere
2000. thaleros non computatu
usuris. n. 58

Revisionem petiturus certam in
casum succumbentia deponere
in iudicio revisoria summam
debet illam, si vincat receptu-
rus, si vero vincatur, amisu-
rus, n. 69. & 67

Quid si in revisionem petens pau-
per

per sit & tum succumbat? vid.

n. 67

Revisionem petiturus soli Moguntino supplicat, eique exhibet gravamina contra sententiam Cameralem, & petit, ut futuris hanc Revisionem Dominis Revisoribus indicet, illamque Camera notificet Imperiali, ne dependente revisorio processum, latam à se sententiam exequatur. n. 61

Si causa ipsum concernat Moguntinum, aut ipse petat revisionem, hoc casu præsidet Revisorio judicio Elector Trevirensis. n. 62

Extra hos casus vero Moguntinus huic judicio præst, qui revisionem petenti documentum interpositæ revisionis, das Denunciation-Schreiben Camera insinuandum, edit, intraque tres menses Casari & Statibus Imperii, eo anno ad revisionem deputatis indicat, ut Commissarios ac Consiliarios suos acta revisuros mittant ad Camera Imperialem. n. 64

Hiscæ comparantibus, Assessores Camera rationes, quibus moti sulerunt talem sententiam in-

dicare admonentur, quibus ponderatis ac cum actis collatis, instituitur à Revisoribus revisio, remotis dictis Camera Assessoribus, unoque scripto, cum clausula de novis non intermiscendis, unicuique partium ad deductionem concessa, sententia Camera vel reformatur, vel confirmatur. n. 65

Hanc sententiam non Revisores sed Camera exequitur. n. 66.

Dubitans de victoria, potest renunciare interposita Revisioni in Cancellaria Moguntina modo hoc casu refundat expensas. n. 69

A Directorio Camera porro dependet, quod Moguntinus, Judicis Camera impediti vices propter absentiam, Præsidentibus Camera supplere non volentibus, per suum Assessorem Judicis munere defungatur. n. 70

Appellatur hic tunc Vice-Præsides. n. 72

Præsides Camera hodie duo tantum sunt, quorum alter Augustanæ Confessioni, alter vero Pontificæ Religionis est addictus. n. 71

Insignis Electoris Moguntini Præs-

Bbb bbb b z

*Prærogativa & hac esse nosci-
tur, quod vigore Archi-Can-
cellariatus per Germaniam
in Comitibus imperii universa-
libus solus habeas. Supremum
Directorium, das Ober-
Reichs Directorium.* n. 73.

*Item bujus Directorii (I.) Status
Imperii omnes ad praviam Im-
peratoris convocationem etiam
ipsi comparentes, aditu ad Im-
peratoriam Majestatem impe-
trato, suoque de adventu Impe-
rii Marschallo certiore facto,
presentiam suam per unum ex
Ministris Directorio Mo-
guntino teneantur significare
n. 74. usque ad n. 84. n. 74
De Literis Convocatoriis ad Co-
mitia Imperii agitur remissive.*

n. 75.

*Haec Litera non ut olim, verbis im-
perativis, sed hodie blandiori
alloquio temperatis, concipi-
untur.* n. 76.

*Agere tulisse Principes, Commissa-
rii Casareum in Comitibus de
Anno 1608, has Literas. Cita-
tionem ad Comitibus appellasse;
probat ex responso Palatini,
quod videre est.* n. 77.

Item, ut olim, generali aliquo

*Edicto hodie amplius ad Comi-
tibus vocantur Imperii Status,
sed sigillatim singuli.* n. 78.

seq.

*Exceptio est in Bohemo Electore,
qui ad universalia Imperii co-
mitibus plant non vocatur.* n. 80.

seq.

*Et in Prelatis ac Comitibus, qui
non singuli, sed sub compella-
tione Directoriorum ad Co-
mitibus vocantur.* n. 82. seq.

*Absentium Electorum Legati
teneantur non tantum Creden-
tiales literas, & Mandata sua
per Secretarium ad eadem Di-
rectoriales Moguntino prole-
gitimandis ad Consultationes
publicas Personis suis mittere.*

n. 84.

*An & Principum Legati per Se-
cretarium suas insinuare Mo-
guntino possint Legitimationes,
an vero Ipsimet in persona
has mediante Visitatione exhi-
bere teneantur, videbis.* n. 88.

*Exteri Legati Residentes & Agen-
tes Moguntino in Comitibus,
exhibitis Mandata Principa-
lium, res suas primum expo-
nunt, earumque urgent apud
ipsum expeditiones discessurig.*

ante.

- ante finitum Convēntum, ab ipso veniam petunt. n. 86
- Moguntinus vi Supremi in Comitibus Universalibus Directorii, facta ab Imperatore vel ejusdem Commissario Propositionis, Omnium Imperii Ordinum nomine peti copiam, n. 87
- Hac accepta dat Moguntinus Vice-Mareschallo Imperii Schedulam convocatoriam, den Ansag-Bettel/ curasq. ad instituendas deliberationes ad certum locum certo tempore Omnes Imperii Status illorumque Legatos convocari. n. 88
- Tenorem hujus schedula exhibet. n. 89
- Comparentibus Imperii Ordinibus inque tria separata conclavia discedentibus, colligit Moguntinus vi dicti Directorii vota Co-Electorum, & format inde juxta majora Conclavum Collegii Electoralis. n. 94
- Refutatur remissive Lehmannus statuens sub Friderico III. de mum circa Annum 1489; Imperii Status in tres Classes & Collegia fuisse divisos. n. 90. seq.
- Quo ordine Moguntinus vota in Electorali colligat Collegio, exponit. n. 92
- Saxo ultimo loco Moguntini requirit votum. n. 93
- Facto conclusio Electoralis sententiam Collegii dicti Moguntinus vi muneris Directorialis, convocatis auf den Re-und Correlations-Saal/ reliquis Imperii Principibus aperit, illorumque vicissim sententiam per Directorem Collegii Ducalis requirit. n. 95
- Exposita ita Re- & Correlatione, Collegii Electoralis ac Principum, ultimo loco per Secretarium Moguntinensem auditur Civitatum Collegium, per Directorii sui Syndicum suam exponens sententiam, n. 96. seq.
- De lite inter præfata illa duo & Civitatum Collegia, de Civitatibus vi instrumenti pacis statim ab initio ad Re- & Correlationem admittendis, agitur Remissive. n. 98
- Et Lites ne hodie quidem sopite sunt. n. 99
- Sunt tamen in hunc usque diem Electores & Principes in quasi possessione hujus prærogativæ. n. 100
- Ad Directorium Supremum Moguntini in Comitibus Universalibus

verſalibus porro pertinet, quod
ex conſuſis Collegiorum Mo-
guntinus Elector conſuſum
Imperii, das Reichs Gutach-
ten formet. n. 101

Hocque offerat mundatum Impe-
ratori per Ordinarios Depu-
tatos. n. 102

Imperator ſententiam ſuam in-
ſcriptis mittit Moguntino
Directorio. n. 103

Moguntinus Vi ſupremi in Co-
mit. Univ. Directorii ex Im-
perii conſuſa concipit Imperii
Receſſum. n. 104.

Hanc Formulam Receſſus Colle-
gii Electorum ſolum exa-
minat ante, quam illa Depu-
tis Imperatoris reliquorumque
Imperii Ordinum praelegatur.
n. 105

Exemplum ejus allegatur. n. 106

De Lite hoc nomine Inter Electo-
rale & Reliquorum Statuum
Collegia orta, ejusque exitu,
videtur. n. 107. ſeqq.

Moguntinus Elector peracto hoc
Examine, petit deputari, qui-
bus ab ipſo conceptus praelegatur
Receſſus. n. 109

In pleno conſeſſu, & per Depu-
tatos probandum eſſe conce-

ptum Receſſus Imperii, inferunt
quidam aliqui Statuum, ſed ha-
tenus ſine effecta. n. 110. ſeq.

Non tenentur Statuum Deputati
praeſe Formulam Receſſus
approbare, ſed poſſunt libere diſ-
ſentire, imo, ſi quid inſerum,
quod ſibi praejudicare putant
de ſuper proteſtari. n. 112. ſeq.

Exemplum iſtiusmodi proteſtatio-
nis exhibet. n. 113

Prævia iſtiusmodi approbatione
Receſſus in Cancellaria Mo-
guntina in membranis deſcri-
bitur & praelegente Cancellaria
Moguntino publicatur
manuſq. Secretarii Mogunti-
ni nomine Statuum Imperii ſub-
ſcribitur & ſubſignatus infer-
tur Cancellaria Imperatoris &
Imperii. n. 116. ſeqq.

Modus hodiernus ſubſignandi
reſertur. n. 113

Copia hujus Receſſus tantum ad
Mandatum Imperatoris Came-
ra Imperiali tranſmittitur,
non Originale. n. 120

Ante ejus inſinuationē Camera ob-
ſervare in judicando non tene-
tur Novellū Imperii Receſſum. n. 122

Ad Prærogativam, quam Mo-
guntinus in univerſalibus Im-
perii

perii Comitibus habet, & illud spectat quod solus Moguntinus Cancellarius & Secretarius Mensæ Directoriali in comitiis Imperii universalibus assident. n. 123

Quodque curam solo Moguntino in hisce Comitibus Reservationes, Protestationes, Denunciationes, Requisitiones & id genus alia fiant & ejus Directorio Electorum, Principum & Ordinum Imperii Literæ Memoriales, Desideria, Commonitoria, Postulata & omnes Omnium Petitiones & Supplicationes tradantur. n. 124

Decima Tertia Moguntini Prærogativa est, quod gaudeat Directorio postarum per totam Germaniam. n. 125

Ejus Inuitu Ministri Moguntini Secretiores à solutione vectigalis Literarum sunt immunes. n. 126

Decima Quarta Moguntini Prærogativa est, quod vi Archicancellariatus per Germaniam cum Imperatore accipiat decimam partem ex actionibus Judæarum. n. 127

Decima quinta, quod alium in hoc munere substituere possit. n. 128

Decima Sexta, quod omni tempore etiam extra conventus publicos So-

lus placitum Electorum requirat. n. 129

Decima Septima, quod tempore interregni cum Vicariis praeipue Recip. invigilet. n. 130

Decima Octava, quod gaudeat Directorio in Collegio Electorali in Diæsi Deputationum & Electionum, ejusq. intuitu qua hujus Collegii Senior & Decanus omnes Co-Electores tum ad Comititia Collegialia, tum Electoralia convocet, & certum ipsis conventus diem determiner. n. 131

Vi hujus Directorii proponit in Collegio Electorali, recipit iurandum à Co-Electoribus, colligit vota, enunciat Electionem, conficit Capitulationem, & imponit Comitibus finem. n. 135

Reliquæ, quæ Moguntino tribuuntur Prærogativæ, quædam sunt certæ, ut coronandi Regem Romanum, eumq; ungendi & consecrandi, actu Coronationis in Diæsi Moguntina hodie expediendo. n. 134

Item quod gaudeat jure stipulæ & juris dictionis über das Waack & Schiff. n. 139

De privilegio hujus navis agitur. n. 137

Nec non, quod subditi ipsius sine speciali consensu aliis se in clientelam dare non possint. n. 139

Quædam Prærogativa sunt Dubiz, v. gr. quod Moguntinus gaudeat jure primatum presum nec non gaudeat jure Dominii Mani. n. 140. seq.

Quædam plane Nullæ sunt, v. g. quod jure luendi die Reichs Pfandschiffen & privilegio contra omnia privilegia gaudeat. n. 142. seq.

De Prærogativis ELECTORIS TREVIRENSIS agitur. n. 144. seqq.

Prima ejus Prærogativa est, quod gaudeat jure Archi-Cancellariatus per Galliam & Regnum Arelatense. n. 144

Quid per Galliam intelligatur vid. n. 145

Hinc titulus videtur hodie esse otiosus. n. 148

Secunda Prærogativa est, quod in solenni Curia Imperatoris in suo Archi-Cancellariatum celebrata, omnium Archi-Cancellariorum sigilla baculo appensa gestet. n. 149

Tertia Prærogativa est, quod in Electione Regis Rom. gaudeat primo voto. n. 150

An hoc votum Galliz nomine det, videbis. n. 151

Rationem decisionis dat. n. 152

Ad Objectiones traditæ. n. 153

Et n. 155

Respondetur. n. 154 & 159

Quarta Prærogativa est, quod gaudeat primo loco ante Coloniensem. n. 158

Ratio ejus subjicitur. n. 159

Objectioni motæ. n. 160. seqq.

Respondetur. n. 163. seqq.

Quinta Prærogativa est, quod sedeat ex opposito & lineari directione versus Imperatoris faciem, & in directa diametrali linea ante Regem Rom. transeat illis solum modo intermediis, qui Regalia portant insignia. n. 166. seq.

Sexta Prærogativa est, quod Trevirensis, Moguntino in actu revidendis vel ipsamet, vel ratione sue Ecclesie aliquod interesse habente, munus revisionis peragas. n. 168

Septima Prærogativa est, quod omnia imperii feuda, in suo Archi-Episcopo vacantis, ad Trevirenses devolvantur. n. 169

Octava Prærogativa est: Quod præcedat Dominium Mosellæ. n. 170

ELE-

ELECTORIS COLONIENSIS

Prærogativa Prima est, quod in Electione novi Regis Romanorum ipsi competat secundum votum. n. 171

Secunda Prærogativa est, quod jure coronandi Regem Rom. solus gaudeat, si in Dicecesi Colonienſi Imperator coronetur, & si in tertio loco ipsi diademam imponatur, alternis vicibus cum Moguntino hoc jus exerceat. n. 172

Ad Objectionem, n. 173

Respondetur, n. 174

Tertia Prærogativa est, quod sit Archi-Cancellarius per Italiam, licet bodie æq. ut Trevirensis, magis titulo, quam re hoc munere splendeat. n. 175, seq.

Quarta Prærogativa est, quod in Provincia sua & Archi-Cancellariatu, uno etiam in Gallia solenni Curia celebrata, dextrum Imperatoris latus claudat. n. 177

Quinta Prærogativa est, quod Curia solenni in suo Archi-Cancellariatu celebrata, solus omnium Archi-Cancellariorum sigilla baculo appensa gestet, majusque sigillum, durante solen-

ni convivio, collo appensam habeat. n. 178

Sexta Prærogativa est, quod ejus subditi sint privilegiati contra Rotuvilense & alia extranea Consistoria tam in realibus, quam personalibus actionibus, n. 179

Septima Prærogativa est, quod Colonienſis cum Trevirensis, vacante Archi-Cancellariatu Moguntino, maxime in Comitibus sibi id sumant, ut vices Archi-Cancellarii Germanici alternantes obeant, reclamante tamen Imperii Archi-Mareschal- lo. n. 180

Octava Prærogativa est, quod inter alios Titulos Colonienſis etiam Titulo Ducis Westphaliae & Angaria utatur. n. 181

Primus Secularium Electorum est Rex Bohemiae. n. 182

Ratio additur, n. 183

Rex Bohemia est verus Elector Vid. n. 185

Rationes dubitandi traduntur, n. 183, seq.

Prima ejus Prærogativa est, quod in Electionis negotio primo loco votum suum dicat inter Electores Seculares. n. 186

CCC CCC

Rejici-

*Rejicitur sententia statuentium, hoc
procedere tantum in casu Votorum
discordantium.* n. 187. seq.

**Secunda Prærogativa est, quod in
Conventibus Imperii publicis omnes
exteros Reges, ipsamque Imperatoria-
tem præcedat.** n. 188.

**Tertia Prærogativa est, quod sit Ar-
chi-Pincerna Imperii, & vi hujus
Officii in Celebratione Curiæ Impe-
rialis primum potum Imperatoris
porrigat.** n. 189.

**Quarta Prærogativa est, quod ob
Regalem, qua fulget dignitatem in
Sessionibus à dextro Imperato-
ris latere immediate post Electo-
rem Ecclesiasticum ad dextrum Im-
peratoris latus sedentem, inter
omnes Seculares primum obti-
neat locum :: In Processionibus
vero solennibus nil quidem præferat
Imperatori immediate vero post im-
peratorem incedat.** n. 192.

**Quinta Prærogativa est, quod Im-
perii Contributionibus & Oneribus
non sit obnoxius.** n. 193.

**Sexta Prærogativa est, quod gau-
deat & jure Nobilitandi cum Comi-
te Palatino Rheni; ita ut ab illius No-
bilitati, tales censantur in toto Im-
perio Romano.** n. 194.

**Septima Prærogativa est, quod In-
vestituræ & Regalia non in Au-
la Imperatoris petere teneatur, sed
in Regni finibus, aut vicinis locis
possi eadem suscipere.** n. 195.

*Aliam prærogativam ratione Investi-
turæ tradit;* n. 196.

**Octava Prærogativa est, quod jus
monendi impune aliis locare pos-
sit.** n. 197.

**Nona Prærogativa est, quod multi
Co-Electorum, Ducum & Comi-
tum certorum bonorum intuitu ejus
sint Vasalli.** n. 176.

**Prima ELECTORIS BAVARIÆ
Prærogativa est, quod ex instr. Pac.
hodie inter Seculares Electores se-
cundum, aliis vero quantum ba-
beat. votum.** n. 177.

**Secunda ejus Prærogativa est,
quod sedeat ad dextram Imperato-
ris post Regem Bohemia;** n. 178.

**Tertia Prærogativa est, quod in so-
lenni Processione Imperatori præfe-
rat Imperii Potum;** n. 179.

**Quarta Prærogativa est, quod sit S.
R. J. Archi-Dapifer, & in solenni
Curia IV. sentellas argenteas; cibis
repletas, reponat in Mensam Ca-
saream;** n. 181.

**Num jus Vicariatus; judicis Im-
peratoris, & Wildfangiarus ju-
re, & unde pretendat Bavarus, vi-
desi.** n. 182. seqq.

**Quinta Prærogativa est, quod Ba-
varus hodie sit perpetuus Hispanica-
rum in Belgio Provinciarum Gu-
bernator.** n. 187.

**Ei quod Bavarus cum Archi-Episcopo
Saluburgensis sint Directores Circu-
li Bavarici.** n. 188.

Prima SAXONICI ELECTO-

RIS Prærogativa est, quod sit Archi-Marschallus Imperii. n. 189

Electores Sax. præcedit vi Archi-Marschallatus (1) ut Casare expeditionem bellicam suscipiente, ipse ordines instruat (2) Praferat presenti Imperatori Vexillum Maius (3) Ut in Electoralibus Conventibus prosequatur Statibus de alimentis & Hospitalibus (4) Ut in Comitibus Imperii ipsi presenti mittat Moguntinus Schedulam indicatoriam: (5) Ut durante Comitibus exerceat iurisdictionem Criminalem in omnem Electorum & Statuum Familiam. (6) Ut sit Iudex & Patronus Buccinatorum. (7) Ut in solennibus Processionibus Imperatori immediate præferat gladium evaginatum. (8) Ut per Marschallum Imperii curam habeat excubiarum, quo legitime ordinentur, & distribuuntur à n. 214. usque ad n. 224.

Secunda Saxonis Prærogativa est, quod quintum in Comitibus votum habeat. n. 225

Tertia Prærogativa est, quod tempore Coronationis ante portam Curia equo in acervum avena. suis sumptibus præparatum vehatur. n. 226

Quarta Prærogativa est, quod ipsi competat Vicariatus vacante Imperio in locis jure Saxonico utentibus. n. 227

Quinta Prærogativa est, quod non

solum mortuo, sed etiam absente Moguntino sibi vindicet Directorium Collegii Electoralis. n. 228

Sexta Prærogativa est, quod gaudeat Directorio in Comitibus causas Religionis A. C. concernentibus. n. 229

ELECTORIS BRANDEBURGICI Prærogativa Prima hæc est, quod sit Imperii Archi-Camerarius. n. 231

Uti in titulo Großmächtigster. n. 232
Secunda Prærogativa est, quod in Processionibus Imperialibus gerat sceptrum. n. 234

An sceptrum sit in signe Familiare Domus Brandenburgicæ videtis. n. 236

Tertia Prærogativa est, quod in infolenni Curia Casari exhibeat pelvim. n. 238

Quarta Prærogativa est, quod in Circulo Saxonico Superiori cum Electore Sax. & Ducibus Saxo-Gothanis & Weimariensibus gaudeat Directorio, nec non in Circulo Westphalico cum Palatino Neoburgico. n. 239

Quinta Prærogativa est, quod in suo territorio possit nova colonias constituere & vetera adaugere. n. 240

Sexta Prærogativa est, quod Domus Brandenburgica sex vota habeat. n. 241

An etiam ratione Episcopatus Cameracensis adhuc aliud eidem votum competat, videtis. n. 242

Cur

*Cur de NONI ELECTORIS hic
Prærogativis hic non agatur, vide.*

n. 143

Prima ELECTORIS PALATI-
NI Prærogativa est, quod sit Ar-
chi-Theſaurarius Imperii. *n. 144*
Secunda, quod loco Pomi Imperia-

lis Imperatoris præferat Coronam.
n. 145

Tertia, quod in ſolenni Coronationis
actu miſſilia ſpargat in vulgus.
n. 146

Quartam cum reliquis videſis. *n. 147.*
ſeqq.

Recenſitis proxime præcedaneo Capite fulgidiffimis ELECTORVM,
quibus HI INTER ALIOS S. R. I. PRINCIPES eminent, PRÆROGATIVIS,
electæ Methodi jam poſtulat ratio; ut hoc Capite; cum opus jam
ſub manibus, ut fieri aſſolet, ultra meſuram Diſputationis creve-
rit, qua fieri poteſt, exponam brevitate pleraſque PRÆROGATIVAS,
quibus IPSI ELECTORES præcipuo INTER SE pollent jure, initium ab
ELECTORE MOGUNTINO facturus.

- 2 Inter hujus PRÆROGATIVAS merito refertur (1.) quod à Czæ-
re ſecundus, cunctos inter COELECTORES *primum* ſemper obtrineat
locum, nemine, ne Rege quidem Bohemiæ, ipſi hoc nomine litent
movente. Illuſtr. Baro Bœneburg. *in MS. exque illo Bœcler. in Not. S.*
3 *R. J. Lib. 6. c. 5. & Vitriat. in Inſt. Jur. P. Lib. 3. Tit. 10. pr. jung. Rumelin.*
ad A. B. Part. 3. Diſſ. 1. Th. 4 in Add. Urban. de Elect. c. 4. §. 2. Limn. de
Jur. Publ. Tom. 1. L. 3. c. 4. Excell. Dn. Wagenſeil. de S. R. J. ſumm. Offic.
C. 3 pag. 13. Vnde etiam ab Imperatore Maximiliano in Diplomate de
Ao. 1498. vocatus fuit: Oberſter Churfürſt. Irenicus ad Burgold;
4 *Diſc. 19. p. 173. Illuſtr. Dn. Lyncker. in erud. Diſp. De Mun. Directi. circa*
negot. Imp. c. 5. p. 25. in fin. ſupr. laud. Dn. Wagenſeil. d. Tract. c. 3. p. 13.
5 *jungatur Bœcler. Schweder. & Vitriarius d. l. Tum, quia dignitatem*
6 *& Officium Archi-Cancellarii per Germaniam ſuſtinet; A. B. Tit. 2. §.*
1. juncto art. 5. §. 20. Inſt. Pac. & R. I. A. 1555. §. 65. Tum, quia Collegii
Electoralis Decanus eſt, quo nomine à Sigismundo Imperatore di-
ctum fuiſſe, legere eſt ap. Lundor. Act. Publ. Tom. 2. Lib. 1. d. 2. n. 21.
7 *Confer. Schweder. in Introduc. ad J. P. Part. Spec. Sect. 2. c. 4. §. 1. & Il-*
luſtr. Dn. à Rhetz. in I. I. P. Lib. 1. Tit. 8. §. 3. cum Magnifico Dn. Lyn-
ckero d. diſp. pag. 26. Non obſtante, quod (1) COLONIENSIS primus eſ-
8 *ſe, & dextrum Imperatoris latus claudere dicatur in A. B. Tit. 3. in fin.*
& Tit. 21. in fin. Reſp. enim eſt, id obtinere extra Germaniam, non in
Germania, in qua Moguntino ſoli hæc prærogativa competit d. ll. jung.
illuſtr.

Illustr. Dn. Coccejus in *Prudentia Jur. Publ.* c. 10. §. 10. excepta tamen Provincia Coloniensi *Rumelin.* ad A. P. 3. Diff. 1. 1b. 4. in add. ibique citati *Dres.* quibus jung. Illustr. Coccej. *Jur. publ. prudent.* c. 14. §. 16. in fin. Nec obstat (2) quod juxta Schema *Limnæi Tom. 3. Jure p. c. 4. n. 18. Wagenfeilii de Summis, S. R. J. Official.* c. 8. §. 6. *Rumelini.* ad A. B. Part. 3. 10 Diff. 1. §. 5. in Add. *Arum.* ad Tit. 21. & 22. *Carpzov.* d. L. Reg. *German.* S. 5. c. 13. n. 7. seq. Elector TREVIRENSIS, Imperatoris cum insignibus Imperialibus in publicum procedente, primum præeat, *Moguntino* demum post *Saxonem Palatinum, Bavarum & Brandenburgicum* illum sequente: Resp. enim est: Inde non magis inferendum esse, *Moguntinum* loco & procedendi ordine vinci à *Trevirensi*, ac Ipsum Imperatorem, quem *Trevirensis* cum recensitis Co-Electoribus æque, ac *Moguntinum*, dextrum Imperatoris latus claudentem, præcedit.

Sicuti autem primum inter Collegas locum jure prætendit merito *Moguntinus*, ita reliquas, quibus fulget, *Prærogativas* fere omnes, vel vi *Archi-Cancellariatus* vel *Decanatus* Collegii Electoralis exercet: Ejus enim vigore (2) olim solus, hodie una cum Imperatore Decreta Imperatoria, in Comitibus & Conventibus aliis, Imperii nomine publicanda, subscribit & subsignat vel ipse, vel per suum Imperii *Vice-Cancellarium*, hodie illustrem Comitem, Leopoldum Ludovicum in *Königs-Eck*, Sacræ Cæsareæ Majestatis Consiliarium Intimum, inprimis in Cancellaria Aulæ Cæsareæ, in der *Reichs-Hof-Canzley*. Dn. *Schweder.* d. l. c. 4. §. 2. Dn. *Crüger.* de *Fulgentiff.* *Novemv. jurib.* Part. *Spec. Membr.* 2. *Disc.* 4. §. 3. *Rherz.* d. l. §. 2. add. *Bœcler.* & *Vitriar.* d. I. 1. *Sprenger.* d. *Jur. Publ.* p. 250. (3) Est Custos & Director *Archivi Imperii*, tam illius, quod continet acta publica Imperii Germanici (excep- 16 pro Unico Pacis Westphalicæ Instrumento, Directorio *Moguntino* frustra contradicente, Electori Saxonie tum temporis, ut in chartophylacio suo custodiat, tradito, Vid. *Fritsch.* p. 2. *Elect. Jur. Publ.* c. 14. §. 18. in fin. & ex illo Dn. *Crüger.* de *Fulgid.* *Novemv. Jur.* Part. *Spec. Membr.* 2. *Disc.* 4. p. 210.) quæ in Comitibus, Deputationibus, Visitationibus aliisque Imperii Conventibus præaguntur, unacum Matricula Imperii, vulgo die *Wündtsche Canzley* appellari soliti. Vid. *Limn.* ad *Capit. Caroli V.* p. 19. v. 6. & ad *Capitul. Ferdinandi III.* p. 783. *Additionat. in Nat. ad Vitriarii J. p. Lib. 3. Tit. 17. p. 845.* & *Schweder.* d. l. c. 4. p. 772. etiam nomine Electoris *Moguntini* præest ab ipso constitutus *Vice-Cancellarius*.

- 20 *latus Imperii, Limn. ad A. B. C. 27. Obs. §. 6 Schweder. d. l. ; Quam-*
hujus, quod habetur in Camera Imperiali, inque quo asservantur omnia
 21 *acta judicialia, nec non plerorumque Principum privilegia, ad ho-*
rum instantiam, sub Camera sigillo edenda: In hoc Moguntinus of-
ficium suum peragit per institutum à se Praefectum Cancellaria, vulgo
den Bergrister dictum, vid. Addition. ad Vitriar. & Schweder. d. ll.
 22 *ubi recte notant: Cum hoc duplici Imperii Archivò, quod utrumque*
dirigere diximus Moguntinum, qua Imperii per Germaniam Archi-
Cancellarium, Vid. prater allegatos Illustr. Rhetz. d. Tr. Lib. 1. T. 8. §. 2. &
Lib. 1. T. 9. §. 3. Exc. Dn. Lyncker. in Diss. de Mun. Direct. §. 3. Engelbrecht
De Jur. Archiv. §. 5. Ruland. De Commissar. L. 5. c. 4. Urban. De Elect. c. 4.
 23 *§. 2. Crüger. d. Tr. p. 210. & 211. & Bœcler. d. Tr. p. 134. minime confun-*
dendum esse Archivum ipsius Imperatoris, quod non Moguntia, aut in
Camera Imperiali, sed in ipsa Aula Caesarea asservatur, & cui non Mogun-
 24 *tinus Elector praest, sed, quem solus Imperator propria auctoritate prae-*
ficit, Cancellarius (4) Vi. hujus Archi. Cancellariatus solus inter omnes
 25 *Co. Electores in Aula Caesarea Ministrum ac Vicarium seu Vice-Cap-*
 26 *cellarium habet, non tantum Imperatori, sed sibi etiam sacramenti re-*
ligione obstrictum, vid. Privilegium Maximiliani 1. de A. 1509. Confer.
Capit. Leopold. art. 40. Josephi art. 39. Illustr. Rhetz. in J. F. P. Lib. 1. Tit. 8.
 27 *§. 2. Vitriar. & Bœcler. d. ll. (5) Secretarios in Consilii Aulici Cancel-*
laria, Protonotarium, aliasque Personas (exceptis tamen ejusdem
Affessoribus, quos solus constituit Imperator, sibi quae etiam solique juran-
 28 *do obligat, vid. R. H. D. Tit. 1. §. und weils dann allein uns. Conf. Dn.*
 29 *Schweder. d. Tr. Part. Spec. ScB 1. c. 12. §. 3. Crüger. d. Tr. p. 213. Secus*
ac opinantur Illustris Rhetz. d. Tr. Lib. 4. Tit. 4. §. 5. Wehner. in Obs.
Pract. Voc. Hoff. Bericht / Thom. Michael. De Juris dict. concl. 28. Bur-
gold. P. 2 D. 20. n. 18. & Franc. Frider. ab Andler. Sac. Caf. Majest. Consil.
 30 *Imper. Aulic. in Jurispr. L. 2. T. 1. P. 1. §. 8.) Non ad Senatuum pertinentes,*
sed Cancellaria operam navantes, constituit, postque Caesarem sibi
quoque juramento obstringit. vid. supr. alleg. Capit. Leopoldin. §. 40. &
Joseph. §. 39. ibi: Wollen auch in Bestell. und Einsetzung unserer Reichs
Hof. Canzleyn / so wol mit des Reichs Vice. Canzlers / als der Secretari-
en Protocollisten / und aller andern zu der Reichs. Hof. Canzelen gehörigee
Personen / unsern lieben Neven den Churfürsten zu Maynz als Erbs. Canz-
lern durch Germanien / in der Ihm allein dersfalls zustehenden Disposi-
tion, unter was Vorwand es sey / keinen Eingriff und Verhindernis thun /
darin

darin einigen Ziel/ oder Maß geben/ 1c. Schweder. Crüger. Vitriar. Bœ-
 cler. & Rhetz. d. II. (6) Taxas Cancellariæ solus regit ac temperat, art. 31.
 45. Leopoldina & 44. Josephiana Capit. ibi: Als wollen wir zu dessen wei-
 teren Verhütung neben des Hn. Churfürsten zu Maynz Erledn/ die allein
 NB. als Erz-Cancler disfalls nachzulassen/ und Moderation zu thun be-
 rechtiget seyn/ 1c. eo nomine in Aula Imperiali hodie Taxatorem habens,
 qui ipsius Residentis plerumque esse solet, ne ipso quidem Imperatore 32.
 quidquam de ista Taxa, in qua Moguntinus ac reliqui de illa partici- 33.
 pantes jus habent quæsitum; remittere valente. vid. d. Capitulationes §. 34.
 45. & 44. Rhetz. d. Tr. Lib. 1. T. 8. §. 2. Crüger. d. I. (7). Similiter ejus in-
 tuitu in Aula Cæsarea omnia Memorialia, ac Supplicationes omnes
 pro impetrandis quibuscunque inductis, gratiis, privilegiis &c. Ipsius 35.
 Imperii Vice-Cancellario offeruntur; quæque ipsi Imperatori non raro in-
 manus porriguntur; Cæsarea Majestas Vice-Cancellario solet transmi- 36.
 tere; per lustratis iisdijudicatoro, utrum ad Consilii intimi, des Râp-
 fertlichen Bißßen und geheimbten Raths/ an vero Aulici; des Reichs-
 Hof-Raths deliberationem pertineant vid. Ferdinandi III. Verneuerte
 Reichs-Hof-Raths-Ordnung art. 3. ibi: Alles anders es seyn verschloß-
 sene Schreiben oder was keine gerichtliche Proceß-Acten belanget/ soll
 unsern Reichs-Hof-Vice-Canclern/ wie von Alter Herkommen/ eingere-
 chet werden. Welcher darauf diejenigen Schreiben so im Reichs-Hof-
 Rath zu berath chlagen/ signiren/ und in einen verpitschafften fasciculo
 unsern Präsidenten iederzeit zuschicken soll Conferatur Dn. Crüger. d.
 Tr. p. spec. Membr. 2. §. 3. p. m. 112. (8). Solus in Cancellaria Acta, Arte- 37.
 stata, & alia momentosa pro Imperio expedit Bœcler. d. Tr. p. 134.
 Schweder. d. I. p. 773. Aulicumque (9) visitar judicium ad ductum 38.
 Instrumenti Pac. Ofnabr. art. 5. §. 56. ibi: Visitatio consilii Aulici fiat ab Ele-
 ctore Moguntino toties quoties opus & Capit. Leopoldina art. 42. juncta Jose-
 phiana art. 41. ibi: Auch sollen und wollen wir keinesweges dargegen seyn/
 daß der Reichs-Hof-Rath/ durch die Churfürsten zu Maynz nach besag-
 des Friedens-Schluß visitiret werde/ 1c. olim, una cum Imperatore, vid. 39.
 Capit. Ferdinandi; hodie solus; ut ut; sed sine Lege; aliquot Principes simul 40.
 Visitationi adhibendos esse, asserat Author der Grundfeste vid. Crüger.
 d. Tr. p. m. 213. Vbi simul addit, totius (10) Consilii Aulici Directo- 41.
 rium & Reformationem ad Electorem Moguntinum pertinere; Illud
 vero extra omnem dubietatis aleam positum est, vigore dicti Archi-
 Cancellarius per Germaniam (11) Moguntino præ omnibus aliis Co- 42.
 Ele-

- Electo-ribus competere *Direktorium Camera Imperialis*, vi cuius solus
- 43 (a) *Cancellarium in Camera regit*, ejusque Ministros, Praefectos Cancellariz, Protonotarios, Notarios, Lectores, Ingrossistas, Copistas, Receptores, und andre Cangeley und Leserey Verwandte suo eligit arbitrio, electosque sibi jurisjurandi religione devincit. *vid. Littera Cardinalis Alberti Moguntini ad Caesarem Carolum V. scripta, juncta confirmatione Maximiliani I. & Caroli V. des Erzh. Cansler. Amts. Würde Addatur O. Cam. p. I. Tit. 26. §. 1. ibi*: Ordnen und wollen wir das durch unsern Neben den Erzh. Bischoff zu Wäynz als NB. Erzh. Canslern/ ein erbar/ fleißig und geübte Person/ zu einem Verwalter dergleichen sey redliche/ deren 2. *Protonotarii*, zwey *Notarii* und zwey Lesere des Cammer. Gerichts seyn sollen/ zu iederzeit auf und angensommen werden/ Confer. §. 5. & Schweder; *d. 1r. Part. Spec. S. 2. c. 4 p. 773. Vitriar. in J. J. P. Lib. 3. Tit. 10. §. 12. Boder. in Not. S. R. J. Lib. 4. c. 5. p. 176. Rhetz. in J. J. P. Lib. 1. Tit. 8. §. 2. Crüger. d. Tr. Part. spec. Membr. 2. Disc. 4. pag. 213. Gastel. de stat. publ. Europ. c. 9. §. 44. Wagenseil. de Official. S. R. J. Summis c. 3. p. 14.*
- 44 (B) *His omnibus salariis sua ex Cancellariis taxis, von denen Cangeley, Gefällen exsolvit. vid. Ord. Camerali. p. 1. Tit. ibi*: Der Verwalter und andere Personen der Cangeley sollen durch unsern Neben den Erzh. Bischoff zu Wäynz/ Churfürsten NB. als unsern und des Heil. Reichs durch Germanien Erzh. Canslern/ besoldet und unterhalten werden/ *z. car undem excessum sibi reservanda, defectum vero aliunde supplendo. Crüger. d. l.*
- 45 (y) *Corrigis & punit tum defectus ipsius Cancellariis, tum Personas*
- 46 *correctionem meritas, salva tamen Judicis ac Assessorum potestate. Wagenseil. Crüger. Rhetz. & Schweder. d. l. l. eoque nomine per Observatorem; den Verwalter admonitus, una cum Commissariis & Visitationibus. Reformationes Camerae instituit, R.J.d. An. 1654. §. folgendes 104. ibi*: Die bey unsers Kayserlichen und des Heil. Reichs Cammer/ Gerichts Cangeley und Leserey befindliche Mängel und Unordnungen/ und wie derselben abzuheffen/ *z. c.* Sintemahlen unsers Neben des Churfürsten zu Wäynz Liebden tragenden Erzh. Cansleriat/ Amts halbeneverndt der Reichs. Constitution und Observanz die Bestellung und Visitation derselben obliegt. So werden sie auch nicht unterlassen dero zu Beförderung der beständigen Justitz im Reich tragenden sonderbaren Eyffer und Begierde nach/ mit allen Fleiß darob und daran zu seyn/ damit/ icht und ins künftige ermelte Cammer. Gerichts Cangeley nicht allein mit qualificirten Personen ersetzt sondern, NB. auch alle andre dabey befindliche Mängel und

und Gebrechen/sonderlich der Acten/Protoçollen/ auch deren mehr emsi-
gen Complecten halber/ vermittels ordentlicher Visitation förderlich re-
mediret werde: Allermassen Sie Sich dann hiezu erbietig gemacht. Wa-
genseil. Schweder. d. l. ita, ut quanquam alii ipsi adjuncti *Convisitato-*
res subinde mutentur, *Moguntinus* tamen *solus* sit *perpetuus* *Camerae* *Visi-*
tator. Bœclerus secutus Bœneburgium *L. 4. c. 5. & ex eodem* *Vitria-* 48
rius d. l. Wagenseil, d. *Convent. Deput. §. 10.* ubi notandum; Licet jux- 49
ta *Ordinationem* *Cameralem* *p. 1. Tit. 50.* singulis annis *Visitatorum*
Camerae *Conventus* ad *Kalendas* *Majj* *convocante* *Electore* *Moguntino* 50
Urban. d. *Elect.* *C. 4. §. 9.* Wagenseil, d. l. §. 29. & Rumelin, *ad A. B. Part.*
2. D. 3. th. 26. seu *Directore* *Visitatorum* *Camerae* *Imperialis* *vid. R. J. d. 51*
A. 1654. in fin. Illustr. Lyncker. in *Diff. d. Mun. Direct.* *Capit. 3.* adornari 52
debeat, has tamen *Camerae* *Visitationes* ab An. 1589. cum maximo Im-
perii detrimento cessasse, Rumelin, *ad A. B. Part. 2. Diff. 2. th. 26. & in*
Add. in fin. illa etiam, quæ ante ultimum bellum Gallicum occasione 53
cujusdam Judæi, qui per aurum ex voto se sententiam ab Assessioribus
Camerae impetraturum esse gloriatus erat, *Moguntino & Trevirensi* com-
missa erat, ob interpositam *Saxonici ac Brandeburgici* *Electoris*, de se in
re tanti momenti à *Visitationis* negotio non excludendis, illaque so-
lis Pontifici Religionis Addictis minime committendo, impedita us-
que ad Annum 1688. quo Galli occupata Spira Argentinam acta Ca-
meralia transtulerunt. (6) Hucque pertinet *Directorium* *Judicii* *Revi-* 54
forii, contra sententias in *Cameralatas* legitime adornandi: Ut ut,
enim quidem penes *Electorem* *Moguntinum* non stet, utrum petitam re- 55
cipere, an vero rejicere velit *Revisionem*, sed *Camerae* ea de re arbi-
trium sit, *vid. Reinking. de R. S. & E. Lib. 2. C. l. c. 15. n. 30. ibique præjudi-*
cium & Rumelin. ad A. B. Supr. cit. loc. th. 24. in Add. Lit. C. eaque *Revi-*
sionem recipiente, teneatur *Moguntinus* interpositæ deferre *Revisio-* 56
ni, *vid. Rhetz. in Inst. 7. e. Lib. 4. Tit. 21. §. 14.* *Revisionem* tamen pe- 58
titurus intra IV. *Menses* à *dicata sententia*, summa *revisibili* existente, 59
i. e. excedente 2000. thaleros, non computatis usuris, *R. J. De A. 1654. 60*
§. 127. certa que summa in casum succumbentis deposita, *d. R. J. §. 126.*
soli *Moguntino* *Electori* (excepta causa ipsum *Moguntinum* *Electorem*,
concernente, qua in tum *Revisorio* præsidet *Judicio* *Electori* *Trevi-* 61
rensis, *vid. N. U. d. Anno 1549. §. 118.* quod unus Wagenseil *d. S. R. J. summ.*
offic. c. 3. Rumelin, *ad A. B. d. l. Th. 21. Ly. B. in add. ibique allegat. DD. Vur.*
Lib. 4. Tit. 6. §. 28. aut ipso *Moguntino* *Revisionem* petente, Rumelin, 62
d. l.)

Ddd ddd d

- d. l.) supplicat, eique exponit, qua ratione per sententiam Cameralem sit gravatus, petitque, ut hanc Revisionem futuris Revisoribus indicet, eamque Cameræ Imperiali notificet, ne hæc à se latam executioni interim mandet sententiam; Quo facto, *Moguntinus*, ceu qui solus *judicio Revisorio* præest, d. R. J. §. 115. documentum interpositæ Revisionis, vulgo das Denunciation-*Schreiben* / Cameræ insinuandum edit, (quod postea à petente dictæ Cameræ ad sistendam executionem insinuatur) intraque tres menses Cæsari & Statibus Imperii, eo Anno ad Revisionem deputatis, indicat, ut Commissarios ac Consiliarios suos ad Cameram mittant Imperialem acta revisuros, quibus comparentibus, Assessores, qui de lata retulerunt sententia, illamque conceperunt, rationes ejus edere tenentur Revisoribus, Ord. Cam. P. 3. Tit. 53. Darauf sollen alsobald / qui hisce ponderatis, & cum actis collatis, remotisque dictis Assessoribus, Revisionem instituunt, unoque scripto cum conditione *de novis non intermiscendū* unicuique partium ad deductionem indulto, sententiam Cameræ vel *reformant vel confirmant*, quam utramque Camera executioni dare tenetur, deposita à Revisionem petentibus pecunia, *priori casu* ipsis restituenda, *posteriori vero casu* Fisco Cæsareo in usus Cameræ addicenda. Illustr. Rhetz. d. l. §. 10. Schwaneman. in *Process. C. 6.* Magenhorst. ad Ord. Cam. P. 3. T. 53. Reinck. d. Tr. P. 2. Class. L. 2. 15. Stryk. in *Int. ad P. F. C. 23. §. 31.* & Rumelin. ad A. B. Part. 2. Diss. 2. th. 24. Ubi notat, si ob paupertatem ad Juratoriam admissus cautionem, in revisorio succumbat Judicio, hunc tergo subsidario solvere debere, carceris poena mit dem weissen Thurn coercendum, Conf Ruland. *De Commiss. P. 1. Lib. 2. c. 21. n. 12.* Gail. 2. Obs. fin. 4. Virriar. d. Tr. Lib. 4. Tit. 6. §. 39. cautius sibi consulturum, si ante sex septimanas à tempore interpositæ revisionis, eidem in scriptis in Moguntina Cancellaria renunciaret, modo hoc casu impensas refundat. R. J. d. A. 1557. §. wie wol ferner Schvvanem. in *Prax. Cam. c. 75. n. n. Ant. Bullæ Diss. 10. n. 16.* Rumelin. d. l. th. 24. in addit. in fin. Ab eodem Directorio Camera dependet & hoc, quod *Moguntinus* Præsidum Cameræ, (quorum *hodie* duo tantum sunt, unus *Augustana Confessionis*, & unus *Religionis Pontificiæ*,) Judice quoque, ceu judicii Cameralis Capite absente, vices suppleat, *Electoralis Moguntino* Assessore, illo casu, quo judice Camerali absente, neurer quoque *Præsidum* in loco est, tum officio judicis sub titulo *Vice-Præsidis* defungente. Vid. Crüger. in *supr. d. Tr. Part. Spec. Membr. 2. Diss.*

2. Diff. 4. §. 4. P. 214. Insignis hæc præterea: noscitur esse Electoris Moguntini præ reliquis Co-Electoribus *Prærogativa* quod hic (12) in Comitibus Imperii *Universalibus* solus habeat *Directorium supremum*, das Ober-Reichs Directorium vid. illustr. Dn. Lynck. *Diff. d. Mun. Direct.* C. 3. P. 12. Rhetz. in *J. P. Lib. 1. T. 8. §. 7.* Coccejus in *J. P. Pru. C. 20. §. 20.* iidem in jure *Archi-Cancellariatus* fundatum, vi cujus (1) ad præ-
viam Imperatoris per Literas *Convocatorias*, vulgo das Kåyserl. Aus-
schreiben zu Reichs-Versammlung (quarum Exemplar videre est apud
Auctorem der Grundfeste des Heil. Röm. Reichs *Cap. 2. P. 20.*) non ut
olim *verbi imperativi*: Gebieten/ Heissen/ Befehlen vid. *Reform. Frider.*
III. d. Anno 1474. conceptas, sed blandiori alloquio hodie temperatas,
v. g. solchen nach so verkündigen wir deine Lieb. test angeregten Tag mit
diesem Brieff/ gnädiglich gesinnende &c. (qua propter, cum Anno 1608.
Cæsareus Commissarius has literas *Citationem ad Comitibus* appellasset,
Palatinus in Senatu Principum dixisse fertur: *Citationem in Judiciis*,
non vero in *Comitiis* locum invenire; vid. *Vitr. in d. J. P. L. 4. Tit. 1. §. 13.*) manuq; exaratas, vel temporis lucrando causa typis exscriptas,
sigillatim singuli (Secus, ac olim, ubi *generali aliquo Edicto* omnes Im-
perii Status usque ad tempora Friderici III. convocabantur, quibus
sæpe tanta paucitate comparentibus, ut Fridericum III. Conventum
Anno 1442. Francofurti, & alterum 1479. Norinbergæ celebrare vo-
lentem, Comitibus differre oportuerit, tandem singuli cœperunt Status
specialiter invitari. Goldast. *Tom. 3. Const. Imp. fol. 436.* Schweder.
in *Intr. ad L. P. Part. Spec. S. 1. C. 30. §. 3.* & *Vitriar. in II. P. Lib. 4. Tit. I. §. II. ibid. Addition.*) Excepto Bohemo Electore, (qui ad Comitibus
Imperii Universalia, plane non vocatur, Schweder. in *I. ad II. P. Part.*
Spec. Sect. 2. c. 5. P. I. ibique alleg. DD. (& Prælati ac Comitibus (qui
cum non *virisim*, sed *curiatim* hodie in Comitibus suffragia ferant, etiam
non singuli, sed sub compellatione *DIRECTORIORVM* ad Comi-
tibus vocantur Fr. Iren. ad Burgold. *p. 3. p. 18.* Sprenger. in *Lucem mod.*
stat. Imper. c. 1. p. 2. & Schwed. *d. Tr. Part. Spec. Sect. 1. c. 30. §. 3.*) convo-
cationem, comparentes in Comitibus Imperii Status, aditu ad Impera-
toriam Majestatem impetrato, deque suo adventu Imperii Mare-
schallo certiore facto, præsentiam suam per unum ex Ministris *Dire-*
torio Moguntino tenentur significare, eidemque tam *Legati absentium*
Electorum, quam *Principum*, pro Personis suis ad publicas Consultationes
legitimandis, non tantum *Credenciales Literas*, sed & *Mandata* in

- ædes Directoriales *vi Transactionis de Anno 1678. per Secretarium* (ante
 85 hanc transactionem urgebat *Moguntinus* ut *Principum Legati* ipsimet, in *persona*, & non per *Secretarium*, præstita simul Visitatione, sibi mandata exhiberent; At verò lite desuper in Comitibus de Anno 1677. suborta, conventum tandem est, ut missas in ædes Directoriales à *Principum Legatis* legitimaciones per *suos Secretarios* non immediate ex illorum manibus, sed per suum itidem *Secretarium* accipiat *Moguntinus Elector*, addita protestatione, actum hunc Directorio Imperiali præjudicio esse haud debere: Vid. Illustr. Dn. Lyncker. in *Diss. de Mun. Direct. c. 5. p. 25. Schweder. Part. Spec. Sect. 1. c. 30. §. 8. Crüger. dict. Tr. Part. Spec. Membr. 2. D. 4. §. 3. & Auth. der Grundjesse des Heil. Römi. Reichs p. 58.*) insinuare; Pariter, sicuti *Exteri Legati, Residentes & Agentes* ipsi in Comitibus literis commendatitiis ac Mandatis exhibitis, primum res suas exponunt, illarumque expeditionem urgent, & antequam finitum conventum discessuri, veniam petunt. Vitriar. in *J. J. p. Lib. 3. Tit. 10. §. 13. seq.* ibique: Additionator. Schweder. *d. Tr. Part. Spec. S. 2. c. 4. §. 2. Bœcler. de Not. S. R. J. p. m. 135. & Urbani. De Elector. c. 4. §. 2.*
 87 Juncto Dn. de Rheitz. in *J. J. p. Lib. 1. T. 8. §. 3.* (b) Porro *vi supremi in Comitibus universalibus Directorii Moguntinus Cæsari*, facta propositione, ac consultationum expositis vel ab ipso Imperatore aut ejus Commissario Capitibus, pro cura & affectione paterna erga Imperium, gratias agit, omniumque Ordinum Imperii nomine Propositionis copiam ad deliberationes de rebus propositis melius ac rectius instituendas, petit. Schweder. *d. l. S. 1. C. 30. §. 10.* quæ ejus Cancellario dari
 88 solet. Bœcler. *d. Tr. p. 135. Vitriar. d. Tr. L. 3. T. 10. §. 18.* (c) Acceptæ propositionis Descriptione, ad Deliberationes Imperii Omnes, illorumque Legatos certo die & hora *Moguntinus*, missa ex Cancellaria Moguntina: ad Vice-Marschallum de Rappentheim. Scheda: den *Als*
 89 sagt, Betel hujus tenoris: Der Reichs-Marschall soll den anwesenden Churfürsten und Ständen der abwesenden Rärken, Botschafften und Gesandten morgen N. den N. (Mens.) zu N. Uhr Vormittag auf dem Rathhaus zu erscheinen, aussagen, curat convocari: Illustr. Coccej. in *Jpr. Publ. c. 20. §. 35. Vitriar. L. 4. Tit. 1. §. 51. Sprenger jurispr. Publ. p. 98.*
 Quibus statim tempore compatentibus, inque tria separata conclavia, pro triplici Collegiorum, (in quæ Anno 1489. Imperante Friderico III. Status demum divisos fuisse, communiter quidem, optinantur DDres, secuti Lehmannum *Lib. 7. Chron. c. 120.* sed invita veritate;

ritate, vid. Bœcler. *de Not. S. R. J. L. 21. l. 1. & Schweder. d. Tr. p. Spec. S. l. c. 30 §. 11. Coccej. d. Tr. c. 20. §. 21.*) discedentibus, Moguntinus vi 91
dicti *Supremi Directorii*, nec non *Directorii specialis* in Electorali Colle-
gio, vota Co-Electorum suorum (d) colligit, hoc servato ordine, ut 92
primo omnium à *Trevirensi* incipiat, inde vero ad *Colonensem*, *Bava-* 93
rum, *Saxonicum*, *Brandeburgensem* & *Palatinum* deveniat, ultimoque à
Saxone ipse interpellatus loco, suum reliquis adjiciat, indeque tan-
dem juxta majora Collegii Electoralis formet conclusum. *supr. alleg. 94*
Dn. Lyncker. *d. l. cap. 8. 3. seq.* Henning. *de S. R. J. pot. cap. 2. §. 44. Vi-*
triar. d. l. §. 56. Hoc facto concluso, (e) proceditur ac Re- & Corre- 95
lationes, quo finē Electoribus plerumque in Comitibus in certo loco, 96
auf den Re- und Correlations - Saal, convenientibus, vocatoque
Principum Collegio, vi *muneris Directorialis* sententiam Collegii Ele-
ctorum Moguntinus cum rationibus refert, Principibus vicissim per sua
quoque Directoria Collegii sui sententiam Electorali Collegio com- 97
municantibus, hisque duobus Collegiis ita vel consentientibus vel
etiam in contradictoriis versantibus, per *Secretarium Moguntinum*,
Tertium tandem auditur *Civitatum* Collegium (quod inter & reliqua
duo Collegia de Civitatibus vi *Instrumenti Pac. art. 8. §. 4.* etiam ad 98
Electorum Principumque Re- & Correlationes ab initio statim vo-
candis, quales orsz sint in proximis post *d. Pac. Instr. Comitibus de*, 99
Anno 1653. lites, ne hodie quidem sopitz, nisi quod Electores ad 100
hunc usque diem manserint in possessione præsentis hujus præ reli-
quis Statibus Prærogativæ, videre est ap. Authorem der *Grundfeste p.*
119. seq. Bœcler. *d. Tr. Lib. 2. c. 3. Vitriar. L. 4. T. 1. §. 71. & Additionat.*
adeund. Lib. 4. Tit. 1. §. 27. Schweder. d. Tr. Sect. 2. c. 9. §. 3. Hagemeier.
de Comit. c. 6. Add. Limn. L. 7. c. 1 n. 46. & Burgold. ad art. 8. Instr. Pac.
p. 3 D. 10 n. seq.) per *Directorii Syndicum* sententiam suam exponens.
Author der *Grundfeste p. 2. cap. 6. Lyncker. d. Diff. c. 8. §. 4. p. 48.* Con-
sentientibus ita tribus Collegiis, Moguntinus (F) vi supra dicti *Directo-* 101
rii ex Collegiorum approbato Concluso format *Conclusum Imperii*, vul-
go das *Reichs-Gurachten* vid. Rherz. *d. Tr. Lib. 2. Tit. 24. §. 14. sequ.*
Hagemeier. *de Comit. c. 7 p. 55. sequ.* quod in pleno prælegitur, perque
dictaturam communicatur, & ut ajunt, mundatur. Coccej. *d. Tr. c. 20.*
§. 35. Lyncker. d. l. ipsique Imperatori ad approbandum per Deputatos
Ordinarios Rherz. d. Tr. Lib. 2. Tit. 24. §. 15. Lyncker. d. Diff. cap. 9 p. 51 102
Vid. tamen Dn. Coccej. *d. Tr. c. 20. §. 35.* offertur; Quo in eandem cum

D d d d d d 3

Stati-

- 103 Statibus Imperii condescendente opinionem, quam scriptam *Directorio Moguntino* mittere debet. Coccej. *d. l. Schweder. Part. Spec. Sect.*
- 104 1. c. 30. §. 17. pertinet (g) iterum ad *Moguntini Directorium*, hoc Imperatoris & Imperii Conclufum in *formam Recessus* referre ac redigere, Illustr. Mauritius in *Diff. de Recess. Imper.* §. 23. Lyncker. *d. l. Rhetz. d. l. §. Vitriar. Lib. 4. Tit. 1. §. 82 seq.* ita, ut Moguntini Cancellarius vel Secretarius cum *Præfatione & Conclufione* inde tale projectum concipere debeat, quod in modum *Recessus Imperii* deinde publicari possit. Conring. *de Comit. Imp. lb. 59.* Hæc Formula vero Recessus, Dis Concept, antequam Deputatis Imperatoris ac Reliquorum Statuum prælegatur, prius in *Senatu Electorali*. (Hoc ita observatum fuit in Comitibus Ratisbonensibus Anno 1641. Limn. *Tom. 1. addit. ad Libr. 9. c. 1. n. 195.* Mauritius *d. Diff.* §. 23. frustra monente *Collegio Principum & Civitatum*, Examen informis materiæ Recessus vulgo des *Entwurfs* oder Concepts des künftigen Reichs Abscheids) antequam Deputatis Imperatorum & Statuum prælegatur,
- 108 etiam ad se pertinere; Cui se acriter opposuere Electores, id ceu *Prærogativam* quandam præ ceteris Imperii Statibus prætendentes, contradicentibusque Principibus hætenus possessionem huius juris præcipui retinentes Vid. Mauritius *d. l. Dn. Lyncker. d. Diff. in fin.* Henning. *supr. cit. Tr. c. 2. §. 28. Vitriar. L. 4. Tit. 1. §. 84.* & Autor der *Grundfeste P. 2. c. 10.*) examinatur, hocque finito Examine, proponit Cancellarius Moguntinus, ut deputentur ab Imperatore & ex
- 109 Statibus, quibus prælegatur *Recessus à Moguntino* conscriptus (Vouerunt quidem aliqui Statuum Imperii per Deputatos approbationi non satis consultum esse, sed ère Imperii fore, ut vel in *pleno consessu* ad approbandum formula prælegeretur, vel singulis per *distinctionem* communicaretur, sed recte monet Illustr. Dn. de Rhetz. *d. Tr. Lib. 2. c. 24. §. 18.* eosdem hætenus autoritate publica id non potuisse obtinere) vel omnium suffragiis approbandus vel emendandus,
- 110 Vittr. *d. l. §. 85. juncto* Mauritio (Neque enim Status tenentur illis semper *formalibus* probare, *Recessum*, quibus prælegitur, sed libere in
- 111 aliquibus dissentire. imo, uti factum est Anno 1641. protestari possunt super illis, quæ in præjudicium unius vel alterius partis Recessui inserta esse putant. vid. Illustr. Dn. Lyncker. *d. Diff. in fin.* Mauritius *De Recess. Imp. §. 23.* Tum vero (h) Imperii Recessus in *Cancellaria Moguntina* bis in Membrana descriptus, ab Imperii Statibus manu
- Secret.

Secretarii Moguntini subscribitur, Lehman. in *Chron. Spirens.* c. 124. in fin. ibi : Damit sich auch der Subscription halber kein Mangel noch Irrthum¹⁶ erzeuge / wie gemeinlich geschieht / so gebühret dem Churfürstl. Würzburgischen *Secretario*, daß Er aus denen Gewaltē / so zur Chancerey geliefert / alle der Anwesenden Churfürsten und Ständen / auch derselben Gesandten Rahmen ordentlich verzeichne als (1) der Churfürsten (2) der geistlichen Fürsten (3) der weltlichen Fürsten (4) der Prælaten und Prælaturen (5) der Grafen / und Herren (6) der Frey- und Reichs- Stände Gesandten / und der Verzeichneten eine in jeden Rath / so viel denselben Rath betrifft / übergeben / damit Sie solche beschichtigen / und welcher vor / oder nachsichē soll / ordiniren. vid. *Mauritius d. Diff.* §. 25. & juxta modum à Beckero in *Synopsi Jur. Publ. L. 4. c. 1. p. 408.* delineatum (Est autem hic : *Funiculum duplicem infima parti pergamēti transfixum in superiore parte Sigillum Caesaris conjungit post quod funiculus in duos divisus*¹⁷ *manet, & in illo, qui à Dextro latere sigilli Casarei est, Ecclesiastici sigillum suum annectunt, ac primo quidem nomine Ecclesiasticorum Electorum NB. MOGUNTINUS* *vel ejus Consiliarius, aut alius Elector Ecclesiasticus, ipsa absente, qui in Sessione prior est, sigillum appendit.* *Secundum in latere dextro Sigillum applicat Ecclesiasticus Princeps in Sessione præcedens, in Secunda Statuum Classe, vel eo absente, in Sessione proximus. Tercio loco unus ex Prælati sigillum apponit.* *A Sinistro Latere sigillo Casarei è regione Moguntini in altero funiculo Elector Bavaria vel eo absente, Consiliarius ejus, aut alius Elector Secularis ejus nomine ; Secundo loco sigillum nomine Secularium Principum appendit Secularis aliquis Princeps, qui in Sessione prior est. Tercio loco unus ex ordine Comitum VVestervicorum & Suevicorum alternis vicibus sigillum subjungit. Vltimo sigillum Civitatis Imperialis in qua Comitatus habentur, funiculos ambos conjungit.* Conf. Lehman. d. l. juncto *Mauritio d. Diff.* §. 26. hodie subsignatur, ¹⁸ præviaque ejus publicatione, *Moguntino Cancellario* in consensu Imperatoris, Statuum, atque populi eundem publice prælegente, adjectaque Imperatoris ad Status, ut singula Recessus verba facta recta servare velint, admonitione, *Arum. De Comit.* c. 8. n. 103. Lehman. & *Maurit. d. l.* unum exemplar Originale *Cancellaria Imp.* seu *Moguntina Reichs-Chancerey* alterum vero *Cancellaria Imperatoris* oder *Reichs-Chancerey*

- Hof. Caufley infercur. Comit. P. 3. Diff. 4. n. 118. Myler. Archon. c. 120 15, §. 25. & Author, der Grundfeste p. 2. c. 9. & 10, Moguntino Electore ad mandatum Cæſaris Copia Cameræ Imperiali transmittente. Aurum, d. l. n. 105, quæ ante hanc inſinuationem ad ejus obſervationem non 121 adſtringitur Dn. Maurit. d. l. Notator. ad Roding. ad Tit. 1. P. 2. Schweder. P. Spec. S. 1. c. 30. §. fin. Blum. Proc. Camer. T. 2. §. 7. Dn. Rhetz. in Medit. Academ. Diſp. 1. Poſit. 12. & d. 3. Poſt. 12. Cujus exemplum exſtat, 122 in Noviffimo Imperii Receſſu, An. 1645, 17. Maj. publicato, & 2. Octobr. demum Cameræ inſinuato. Vid. Exc. Stryk. in Uf. Mod. ad Tit. ff. De LL. & Exc. Dn. Præſes. in Diſp. ff. ad eund. Tit. & in Not. ad Lauterbach. eod. ad Tit. verb. Obligat. Ad hanc Prærogativam, quam Moguntinus 123 Elector, ratione Supremi in univerſalibus Imperii Comitii Directorii habet porro (i) ſpectat, quod ſolius Moguntini Cancellarius & Secretarius Menſæ Directoriali in Comitii Imperii univerſalibus aſſideant, daß ſie mitten iſch Eaal bey der Proposition und Abſcheid des Reichs Tages über iſch ſitzen. Bæcler. in Not. S. J. R. Lib. 6. c. 5. Vitriar. L. 3. Tit. 10. 6. 124 18. Schvveder. S. 2. c. 4. §. 2. & Rhetz. L. 1. T. 8. §. in fin. & quod (k) coram ſolo Moguntino in Comitii Reſervationes, Proteſtationes, Denunciationes, Requiſitiones & id genus alia ſiant, ejusque Directorio Electorum, Principum & Ordinum Imperii Litteræ Memoriales, Deſideria, Commonitoria, Poſtulate & omnes omnium Petitiones & Supplicationes tradantur. Crüger. ſupr. alleg. Tr. P. S. Membr. 2. §. 30. p. 211, 125 Schvveder. Vit. & Bæcler. d. II.

Pergimus nunc ad DECIMAM TERTIAM PRÆROGATIVAM, quæ vi ARCHI-CANCELLARIATVS PER GERMANIAM tribuitur MOGUNTINO ſcilicet, qua gaudet Directorio Roſtarum per totam Germaniam illarumque Protectione Ludov. Hornigk. De Regali Poſtarum jure cap. 6. theor. 2. Lit. D. & c. 19. th. 1. Lit. R. Wagenſeil. De S. R. J. ſummiſ Official. cap. 3. §. 3. p. 14. Rhetz. d. Tr. Lib. 1. Tit. 8. §. 2. Bæcler. p. 134. Schvved. p. 774. Vit. p. 70. Urban. de Elect. c. 4. §. 2. & Crüger. d. Tr. & loc. p. 215. Cujus intuitu Miniſtri Moguntini Secretiores à ſolutione vectigalis Litterarum ſunt immunes. Proxime all. Ddres jung. Dn. Lynker. ſapius laudata Diſp. De Munc. Direct. c. 3. Hanc 127 excipit (14) RRÆROGATIVA, qua iſdem vi Archi-Cancellariatvs per Germaniam decimam cum Imperatore partem accipit eorum, quæ à Judæis intuitu Bonorum & Actionum ſolvuntur. Vid. Litteræ Adolphi Reg. Rom. de Ao 1292. Alberri. de An. 1298. & Ludovici. de Ao. 1314. Vid.

Vid. Illustr. Dn. de Rhetz. in *J. J. P. Lib. 1. Tit. 8. 9.* Coccej. in *Jur. publ. prud. c. 10. §. 11. infim.* Bœcler. in *Not. Imper. Lib. 6. c. 5. & Vitriar. L. 3. T. 10. §. 20.* (15) Quod alium in munere Archi- Cancellariatus substituere possit, ejusque exemplum conspicuum sit in Electore Trevirensi, ejus aliquando constituto Vicario, de quo pluribus consuli potest Bœcler. *d. l.* (16) Quod omni tempore etiam extra Conventus publicos *Solus* ab Imperatore literas accipiat, per quas Electorum placitum vulgo der *Churfürsten Gutachten* requiritur. Bœcler. *d. Tr. p. 134.* Vitriar. *p. 712. & Rhetz. d. l. L. 1. c. 8. §. 3.* (17) tempore interregni cum Vicariis præcipue Reip. invigilet, Bœcler. *d. Tr. p. 134. & Vitriar. p. 713.* (18) Quod gaudeat Directorio in Collegio Electorali in *Dietis Deputationum & Electionum*, ejusque intuitu, qua Collegii Electorali *Senior & Decanus*, omnes Co-Electores tum ad Comitria *Collegialia*, tum *Electoralia* convocet, & certum ipsis diem conventus determinet, Illustr. Lynker. *De Muner. Directi. c. 5. n. 26.* Dn. Kulpis. *De Legat. Stat. Imp. pag. 522.* Strauch. in *Diff. Jur. publ. p. 273.* Rumelin. *ad A. B. 2. 6. 11. A. 639.* hisque vel in *persona* vel per *Legatos* comparentibus, in Electione Regis Romanorum variis utatur. Prærogativis, se potissimum in eo exilentibus, quod (a) in Collegio Electorali *proponat*, jusjurandum (b) à reliquis Co-Electoribus recipiat, (c) Vota colligat (d) Electionem Cæsaream dirigat, (e) factam Electionem enunciet Bœcler. *d. l. pag. 133.* Lynker. *d. Diff. c. 5. n. 26.* Rhetz. *L. 1. c. 8. §. 3.* Coccej. *c. 10. §. 11. p. 19.* & (f) noviter electo præscribat Capitulationem. Bœcler. *p. 133.* Vitriar. *p. 711.* Urban. *De Electi. c. 4. §. 2.* Crüger. *De Novemvir. p. 212.* Gastel. *de Stat. Europ. c. 9. 44.* finemque (g) imponat Comitibus Electoralibus, Electores illorumque Legatos dimittendo. Rhetz. *d. l.*

Extra hæc vero *Prærogativas*, quæ Moguntino intuitu vel Archi-Cancellariatus per Germaniam vel *Decanatus* in Collegio Electorali competunt, tribuuntur ipsi adhuc alix, quarum quædam sunt *certa*, quædam vero *dubia*, quædam plane *nulla*. CERTA est coronandi Regem Romanum, eumque ungendi & consecrandi Prærogativa, quam vi primi Metropolitani ipsi tribuunt, Bœcler. *p. mibi 142.* Vitriar. *L. 3. Tit. 10. n. 23. p. 717.* Linde *De Statu Princip. p. 410.* Rhetz. *L. 1. c. 8. §. 3. & L. 1. c. 4. §. 45.* actu Coronationis scilicet in *Dioecesi Moguntina* hodie expediendo Vid. Transact. inter Elector. Mogunt. & Colon. de 25 Jun. 1657. quam exhibet. Flisbach. in *Jur. Publ. Rom. Sect. 2. c. 3. §. 8. & Capitulat. Leopold. 37. §. & Joseph. §. 36.* jung. Rhetz. *L. 1. T. 4. §. 45.* Limn. *ad A. B.*

Ecce ecc e

in

- in cap. 4. §. 3. Oldenburg; in Not. ad Limn. Enucl. add. 7. Crüger. d. Tr. p. 200. seq. & Urban de Elect. c. 4. §. 2. (2). Quod gaudeat jure Stapulæ & Jurisdictionis über das March & Schiff. Illustr. Coccej. d. Tr. c. 10. §. 11.*
- 137 Bœcler. p. 143. Rheitz. Lib. 1. c. 8. §. 3. & Vitriar. L. 3. Tit. 8. §. 24. & 32. ibique Addition: quæ tam amplo ornata est privilegio; ut, cum ante non multos annos Civitas Francofurtensis visitationem dictæ navis tentaret, ne prohibita forsitan moneta invehiretur, Elector quosdam Civium Francofurtensium in carcerem conjecerit, nec illos dimiserit,
- 138 ut ut Imperator amicabilem tentaverit Ao. 1688. compositionem. Vid. Additionator ad Vitriar. d. l. (3) Quod vi privilegii Maximiliani de Ao. 1495. subditi ipsius sine speciali consensu alius se in clientelam dare non possint. Bœcler. d. l. p. 142. Coccej. d. l. p. 191. & Vitriar. L. 3. T. 8.
- 139 §. 30. (4) Quod solus sit Auschreibender Churfürst und Director im Chur. Reichischen Erbsche. Bœcl. p. 134. Coccej. c. 10. §. 11. Schweder. p. 774. Vitriar. p. 713. Urban. c. 4. §. 2. Engelbrecht. De Convot. Circul. c. 2. §. 4. & Dn. Lynker. De Muner. Direct. c. 6. §. 32..
- 140 DVBLA est (1) Quod gaudeat jure *primiarum precum*; item (2)
- 141 Domini Mœni. Vid. Illustr. Coccej. d. l. p. 192. §. 12. Licet hoc eidem tribuant alii. Vid. Crüger. p. 55. Hermes, Fascicul. Jur. publ. c. 17. §. 39.
- 142 NVLLA plane est, (1) Quod gaudeat jure luendi die Reichs.
- 143 Pfandschaffens & (2) privilegio contra omnium privilegia. Coccej. d. l. p. 192. Ut utrumque ipsi; sed absque solido fundamento tribuant. Bœcler. p. 142. & Vitriarius p. 718.
- 144 Hæc de Prærogativis Moguntino intuitu reliquorum Co-Electorum competentibus dixisse sufficiant; nunc ad ELECTOREM TREVIRENSEM devolvimur; qui intuitu Co-Electorum in eo
- 145 etiam præcipuo jure utitur quod (1) gaudeat jure *Archi. Cancellaria-*
- 146 *ius Imperii per Galliam* (perquam quid in Aurea Bulla intelligatur, licet non convenient) Cui, uti videre est apud Limnæum in *Jur. publ. Lib. 3. c. 5. & ad Proem. Capituli Caroli V. p. mihi 121.* Verior tamen illo
- 147 rum videtur Opinio, qui Belgicam Galliam & Regnum Arelatense intelligunt, cum quoad illam potissimum Germania aliquod jus prætereendere possit. Vid. Conring. De Finib. Imper. c. 8. fere in fin. Crüger. d. Tr. Part. Spec. Membr. 2. Disc. 4. §. 6. Becker. Synops. Jur. Publ. L. 3. c. 6. p. 207. & Rheitz. in J. J. P. Lib. 1. Tit. 9. §. 1. & Dn. Wagenfeil. De S. R. J. Summis Official. c. 4. §. 6. fin.) & Regnum Arelatense, A. B. c. 1. §. 12. Quamquam Titulus Archi. Cancellarius Gallie & Regni Arelatenfis, omni pote-

potestate destitutus, inanis sit & vanus, cum neque illud Officium hodie exerceat Trevirensis, neque peculiari Galliz utatur Archivo, sed quicquid ex Gallia, quod tamen oppido exiguum est, nomine Imperatoris, vel imperii expediendum est, à solo Moguntino expeditioni datur, & ab eo quoque, quicquid ea ratione Archivi superest, adservatur. Vid. Ahasver. Fritsch. *Tract. De Jur. Archivi & Cancellariae*. c. 4. §. 17. (2) Quod in solenni Curia Imperatoris in suo Archi-Cancellariatu celebrata, omnium Archi-Cancellariorum sigilla Baculo appensa, gestet, & accumbenti Imperatori sigilla reverenter exhibeat, cæteris tamen Archi-Cancellariis simul manum baculo admoventibus, & eundem in Mensa ad id præparata deponentibus, solo tamen hoc casu Trevirensi durante Convivio solenni, majus sigillum, collo appensum gestante. Rhetz. d. l. §. 8. *Conf. supr. c. 2. dista.*

(3) In electione Imperatoris gaudeat primo voto Vid. A. B. c. 4. §. 159. 3. Vitriar. d. l. p. 719. §. 34. Lind. *De Stat. Princip.* p. 412. Strauch. *Dissert. Jur. Publ.* 57. & Schweder. p. 574. Ubi recte subjicit: Hoc votum Trevirensi non Gallia, cujus audit Cancellarius, nomine dare, uti putat Tholosanus L. 6. *De Rep. c. 13. n. 15.* sed potius nomine S. Romano Germanici Imperii, cum non intuitu muneris Cancellariatus, sed quatenus sunt Imperii Principes, omnes tres Ecclesiastici Electores Imperatorem eligant, hincque jurent, se per fidem, qua Deo & Sacro Romano Imperio (non autem Gallia obstricti sunt, Regem esse electuros. A. B. c. 2. §. 2. Carpov. *Feud.* 3. 9. 5. Limn. *J. P. Lib.* 3. c. 5. n. 10. Strauch. *Dissert. Jur. publ.* p. 57. *ib.* 10. Nec Obstat, quod in Speculo Suevico p. 1. c. 29. & Saxonico L. 3. art. 37. primum votum detur Moguntino: Idemque testetur Günther in Libr. 5. De Reb. gest. Friderici I.

Ad Proceres Electo pertinet, in qua Præcipuam vocem Præsul de jure Verusto Moguntinus habet.

Vid. Chron. Belgic. ap. Pistor. fol. 180. Coccej. c. 8. §. 9. Rumelin. *ad A. B. Diss.* 4. *ib.* 7. p. 107. Buxtorff. *ad A. B. ib.* 45. Respondendum enim est, id hodie mutatum esse per A. B. non in præjudicium Moguntini, (cui in Tit. 4. A. B. non minus, quam antea habebat, sed plus tributum est, ut scilicet qua Præses Collegii Electoralis & Director, auditis ceterorum votis, possit addito suo majora facere & concludere, Vid. Coccej. d. l.) sed in ejus potius favorem. Nec Obstat (2) Quod Moguntinus tempore Caroli V. in ejus Electione adhuc jus primi voti exercuerit. Vid.

E e e e e c 2

Stei-

Sleidan. *De Stat. Relig. L. 1. Georg. Sabin. in Hist. De Elect. Caroli V. Rur-*
 156 *melin. ad A. B. Diss. 1. lib. 9. in Addit. Respondendum est: Id potius præ-*
loquium & discursum, quam votum fuisse Vid. Limn. De J. P. Lib. 1. c. 34
n. 64. Carpz. De L. Reg. c. 11. Sect. 8. Reinking. de R. S. & E. Class. 3. c. 5. n.
 157 *9. & Coccej. d. 1. Ubi addit: Moguntinum, si velit, adhuc hodie jure*
suo primæ vocis uti posse.

158 (4) Quod *Trevirensi primus* ante Coloniensem locum tributus sit in
 Aurea Bulla, respectu forsan ad antiquitatem Ecclesiæ habito; Fer-
 159 tur enim inter Romano Catholicos Trevirensensem Ecclesiam ab ipso Pe-
 tro esse fundatam. Vid. Rhetz. *d. Tr. L. 1. T. 9. §. 5. Limn. ad A. B. c. 3. §.*
2. Obs. 5. Kyriander. in Annal. Trevir. P. 3. p. 15. & Wagenfeil. De S. R. J.
Summis offic. Cap. 4.

Nec Obstat, (1) Quod post *Moguntinum*, qui dextrum Imperatoris
 160 latus occupat, à sinistris sedeat *Colonienfis*: Et (2) In Capitulatione Ca-
 161 roli V. Ferdinandi I. & alias passim legatur: Durch das Heil. Römische
 Reich in (a) *Germania*, (b) *Italien*, auch (c) *Gallien* und das Königreich
 Arelat &c. & Anglet/ atque sic in hac formula *Germania statim Italia*,
 162 succedat. (3) Inque Aurea Bulla Cap. 1. & alibi *Colonienfis* præponatur
Trevirensis Vid. Hermes in *Fasciculo Jur. publ. 1. 20. §. 1. & Becker. in Synops.*
 163 *Jur. Publ. L. 2. c. 6. Respondendum enim est: Male inde inferri: Tre-*
virensensem honoris gradu Coloniensem posteriorem esse. Nam & in A. B. Cap.
4. §. 3. c. 11. §. 1. c. 23. aliisque locis Trevirensis debito ponitur loco, & quæ
 164 *in c. 1. A. B. traduntur, non tam precedentiam & Sessionem Electorum*
quam iter, quod Francofurtum versus instituitur, recipere, facili ipse
 165 *contextus sermonis arguit. Ut taceam tralatitium esse, non semper*
ex ordine verborum, de ordine inter personas obtinente, licere argumen-
tari. Vid. omnino Dn. Wagenfeil. de Dissert. cap. 4. §. 2. Limn. Tom. 2. J.
Publ. L. 4. c. 6. n. 48. & Bœcler de Not. S. R. J. Lib. 6. c. 6.

166 (5) Quod tributum sit *Trevirensi*, ut sedeat *ex opposito & lineari di-*
rectione versus Imperatores faciem, gerade des Kaisers Angesicht über.
 167 Vid. *A. B. c. 3. §. 2. Utque in Directa diametrali linea ante Imperatorem*
vel Regem transeat, illis solummodo intermedijs, qui Imperialia vel
Regalia portant insignia Cap. A. B. 21. 22. 26. §. 4. c. 18. §. 3. Vid. Wagen-
feil. d. l. §. 3. Vittrarius. L. 3. Tit. 8. §. 35. seq. Rhetz. L. 1. Tit. 9. §. 6. Urban.
De Elect. c. 4. §. 3.

168 (6) Quod *Trevirensis*, Moguntino in Actis revidendis vel ipso-
 met, vel ratione suæ Ecclesiæ aliquod interesse habente, *munus reviso-*

his peragat. Sprenger. *Lucern. Stat. Modern. Imper. pag. mibi 101. Urban. De Elect. c. 4. §. 3. Vid. supr. notata;*

(7) Quod vi privilegii Cæsarei omnia Imperii feuda, in suo Ar. 169 chi-Episcopatu vacantia, ad *Trevirenses* devolvantur. Vid. *Besold. Thes. Pract. Voc. Reichs. Lehr. Vitriarius. d. Tr. L. 3. T. 9. §. 38. ibique Addition. Sprenger. d. Tr. p. 101. Urban. d. l. Limn. de J. P. Tom. 1. Lib. 3. c. 5. n. 19. Brower. p. 972. Kyriander. p. 15. p. 199. & Dn. Wagenfeil. d. Diff. c. 4. §. 3. dubitat tamen Sprenger. d. l. num. illud unquam in usum venerit. Vid. Schweder. in J. ad J. P. p. 776. §. 4.*

(8) Quod *Trevirensis* prætendat *Dominium Mosella* propter Con-170 fluentiam *Eoblen* ipsi competentem, cui è regione apparet munitissimum castrum *Ehrenbreitstein* / cuius Præfectus juramento obligatur *Treveren*si & toti Imperio. Vid. *Zimhoff L. 2. c. 3. §. 6. p. 28. in Notit. Præter. Addition. ad Vitriar. J. P. Lib. 3. Tit. 11. §. 38. Lit. A. & Coccej. d. Tr. L. 1. c. 10. §. 14.*

Electorum Ecclesiasticorum quidem ordine *ultimus*, sed tamen etiam reliquis duobus *potentior* est *COLONIENSIS*, Schweder. d. l. p. 776. cuius *Prærogativa* ratione reliquorum Co-*Electorum* sunt sequentes:

Quod (1) in *Electiōe Imperatoris* ipsi competat *secundum vo-*171 *tam. A. B. c. 4. §. 3. Vitriar. d. T. Lib. 3. Tit. 11. n. 40. Rumelin. ad A. B. Diff. 4. tb. 7. p. 106. Schwed. d. 776. §. 5. & Wagenfeil. d. Diff. c. 5. §. 1 p. 19.*

(2) Quod jure coronandi Regem Romanorum *solus* gaudeat, si 172 in *Diacesi Colonien*si Imperator coronetur, & si in *tertio loco* diadema Imperatori imponendum sit, *alternis vicibus* cum *Moguntino* hoc jure exercat, vi transactionis de Ao. 1675. & Capitulationis Leopold. §. 37. & Josephi: §. 36. *Vid. dicta supra n. b. c.*

Nec Obstat, Quod Leopoldus A. 1658. 1. Augusti st. n. Franco-173 furti in *Diacesi Moguntina* unctus à *Colonien*si, & à tribus simul *Electori-*bus *Ecclesiasticis* coronatus sit. Respondendum enim est; Id ob cer-174 tas causas, *salvo interim jure Electoris Moguntini*, factum esset. Nam quamvis ab initio in Capitulatione Leopoldina conventum esset, d. n. 37. ut Coronatio propter *Aquisgranen*. se incendium, *Colonis* peragere-
tur, ibi: Wir wollen für dñsmat aber den Krönungs Actum in der Stadt
Eölin/ zumalen die Stadt Achen/ wegen der unlängst erhittenen Feuers
Brunst/ darjunder Zeit unbequem ist/ celebriren und verrichten lassen/ Ta-
men propter Cæsaris infirmitatem & ad parcendum majoribus sum-
pibus, placuit postea *Francofurti* coronationis actum celebrare &

unctionem *soli Colonienſi* concedere, ſalvo tamen manente tranſactionis jure. Vid. Joh. Theodor. Flieſbach: in *J. Publ. Rom. Germ.* p. 66. Dn. Wagenſeil. *d. Diff.* p. 23. Thulden. in *Continuat Hiſt. L. 9.* Paſtorius. in *Auctuariis ad Florum Germ.* p. 847. & Pacific. à Lapide in *Not. ad Manzamban. c. 4. n. 5.*

- 175 (3) Quod fit *Archi-Cancellarius Imperii per Italiam.* A. B. c. 1. §. 11. Marquard. Freher. in *Not. ad Petr. de Andla. L. 2. c. 1. p. 151.* (Wagenſeil.)
- 176 *d. Diff.* p. 19. c. 5. ad Rhetz. L. 1. Tit. 9. §. 3. æque ac *Trevirenſis*, magis hodie *Titulo*, quam *Re*, cum acta & res ad *Italiam* negotia ſpectantes ad *Moguntinum* hodie pertineant, qui per peculiarem quendam *Vicarium*, aut ſuum *Vice-cancellarium* earum expeditionem adminiſtrare dicitur, in *Archivo Imperii*, quod vi ſui *Archi-Cancellariatus per ſupra diſſa* penes ſe habet, res & acta, Status & Provincias *Italiz* concernentia, adſervans. Vid. Dn. Crüger. *de Fulgid. Novemv. jurib. P. Spec. Memb.* 2. Diſc. 4. §. 5. p. 217. & Dn. Rhetz. *d. l.*
- 177 (4) Quod in *Provincia ſua* & *Archi-Cancellariatu*, imo etiam in *Gallia ſolenni Cura* celebrata, *dextrum Imperatoris laſus* claudat. A. B. c. 3. §. 2. Hermes. c. 16. n. 8. Schwed. *d. l.* p. 777. & Rhetz. *d. l.* §. 7. Vbi addit: Commodam hujus rei rationem vix dari poſſe.
- 178 (5) Quod *Curia ſolenni* in ſuo *Archi-Cancellariatu* celebrata, ſolus omnium *Archi-Cancellariorum* ſigilla baculo appenſa geſtet, majusque ſigillum durante ſolenni convivio collo appenſum habeat Rhetz. *d. l.* §. 8.
- 179 (6) Quod ejus Subditi ſint privilegiati contra *Roerwilenſe* & alia extranea Conſiſtoria, tam in *realibus*, quam *perſonalibus actionibus*. Limp. *de J. P. Tom. 1. L. 3. c. 6. n. 5.* & Enucleat. *L. 2. c. 5. n. 5.* Vitriar. *d. Tr. p. 721.* Wagenſeil. p. 19.
- 180 (7) Quod *Colonienſis* & *Trevirenſis* *Electores* vacante *Archi-Cancellariatu Moguntino*, maxime in Comitibus ſibi id ſumant, ut *vices Archi-Cancellarii Germanici* alternantes obeant, palam licet reclamante Imperii *Archi-Mareſchallo*. Vid. Dn. Wagenſeil. *d. l.* p. 33. ſeq.
- 181 (8) Quod inter alios *Titulos Colonienſis* etiam titulo Ducis *Weſtphaliz* & *Angariz* utatur, quas ditiones munificentia *Friderici Imperatoris Anno 1180.* contulit *Eccleſiz Colonienſi*. Lim. *T. 5. Addit. ad L. 3. c. 6.* Hermes. c. 6. §. 9. Vitriar. p. 721. & Dn. Schurſſeiſch. in *MS. De Præcep. Ord. Imp.*

Nunc ad *Secularium Electorum* pergimus *Prærogativas*, quorum

Pri-

Primus hodie est REX BOHEMIÆ. *A. B. c. 4. §. 3. Carpz. de L. Rege c. 182. §. 10. §. 31. & 39. quia primus coronatus est; A. B. c. 4. §. 1. ibi: Weill er eingekrönt und gesalbter König ist: Et quanquam sint, qui Regem Bohemix negant esse Electorem, quia ad quaslibet Conventus Electorales non vocatur, neque (2) ad confectionem Capitulationis Cæsareæ adhibetur. Vid. Limn. Tom. 1. Addit. ad L. 3. c. 8. n. 12. Jt. ad A. B. c. 12. §. 2. th. 3. Rachel. Diff. De Capitul. c. 3. th. 7. Coccej. cap. 14. §. 12. Carpz. De L. R. G. c. 5. §. 8 n. 7. Arum. ad A. B. Diss. 5. th. 22. & Rümelin. ad A. B. P. 1. Diss. 3. th. 30. Cujus rationem videtis apud Dn. Coccejum. d. Tr. 184. c. 12. §. 22. Horum tamen sententiam per Decretum Rudolphi I. de 6. Kal. Octobr. 1290. quod exhibet Limnæus L. 3. c. 8. n. 3. & Goldastus Reichs-Gesung Ad Annum 1290. fol. 31. nec non per disertum textum Aureæ Bullæ Tit. 7. §. 2. Tit. 1. §. 10. Tit. 4. §. 1. Tit. 6. & 22. & R. J. de Ao. 1500. Tit. 14. dudum explosa est, ut hodie tanti temporis usu accedente, recte monente Dne. Coccejo c. 12. §. 17. insani esset negare, Regem Bohemix verum esse Electorem. Confer. Dn. de Rhetz. L. 1. Tit. 10. §. 1. Schweder. p. 778. Vitriar. L. 3. Tit. 12. §. 1. & ejus Addition. ad L. 1. T. 12. §. ab init. Gewold. de Septem Vir. c. 9. Besold. thesi præf. Voc. Böhmen:*

Prima Hujus, qua intuitu reliquorum Co-Electorum fruitur, Prærogativa hæc esse noscitur, quod in Electionis negotio primo inter Electores Seculares votum suum loco dicat: *A. B. c. 4. §. 3. Limn. L. 3. c. 8. n. 2. seq. Strauch. Diff. Exot. Jur. Publ. 2. th. 11. non duntaxat in casu discordantium, ut quidem probare satagunt ex veteribus rithimis.*

187

Ich bin der Churfürsten Obermann/
Wenn man nicht wohl eins werden kan/
Und wann sich etwan in der Wahl/
Zutrüg ein Zwierracht daumahl:
Welchen ich dann die Stimme mein:
Thu geben, der pflegt Kaiser seyn.

Sed etiam concordantium votorum: per all. textum *A. B. c. 4. §. 3. ubi clare traditur: Quod Moguntinus ante reliquorum Electorum Seculorum vota Bohemii suffragium requirere teneatur. Vid. Schweder. d. l. p. 779. Vitriarius p. 748. Strauch. Diff. J. P. 2. th. 11. Crüger. De Fulg. Nov. vir jur. p. 32. th. 10. Aliique passim.*

(2) Quod in conventibus Imperii publicis omnes externos Reges, ipsamque Imperatricem præcedat Vid. R. J. de Ao. 1526. Eislingæ habito. *A. B. c. 6. & 22. in fin. Item c. 26. §. 5. Vitriar. L. 3. Tit. 12. §. 7. Crüger. d. Tr.*

d. Tr. p. 82. th. 4. Rhetz. L. 1. T. 10. §. 7. Strauch. I. P. p. 61. §. 13. ibique all.

189 (3) Quod sit *Archi-Pincerna Imperii*, & vi hujus Officii in celebratione Curiae Imperialis primum potum, vel cum vel sine corona Regali porrigat Imperatori. *A. B. c. 7. §. 5. Vid. Constit. Ruperti I. De Ao, 1356. ap. Goldast. T. 2. Const. Imper. fol. 92. Wagenfeil. d. l. Schweder. p. 190 780. ubi addit: Nil quicquam inde decedere dignitati ipsius Regis, quod officio hoc suo ultimo loco post omnes reliquos Electores defungatur, A. B. c. 7. §. 5. cum ex naturae ordine sit, ut potus cibum sequatur.*

191 (4) Quod ob Regalem, qua fulget dignitatem, in sessionibus à dextro Imperatoris latere immediate post Electorem Ecclesiasticum ad dextrum Imperatoris latus sedentem, *Moguntinum* sc. vel *Coloniensem*, inter omnes *Seculares Electores* primum obtineat locum. *A. B. c. 4. §. 1. Limn. L. 3. c. 8. n. 15. Urban. De Elect. c. 4. §. 5. Schwed. p. 391. seqq. & 780.*

192 Rhetz. *L. 1. T. 8. §. 7. in Processionibus vero Solennibus nil quidem praestitit Imperatori, immediate vero post Imperatorem incedat. A. B. c. 16. §. 5. & c. 22. in fin. Limn. L. 3. c. 8. §. 15. & Bœcler. de Not. S. R. J. Lib. 6. c. 8.*

193 (5) Quod Imperii contributionibus & oneribus non sit obnoxius. *Vid. Constit. Friderici II. de Anno 1212. ap. Goldast. in Const. Imp. p. 1. fol. 30. quam confirmavit Carolus IV. ap. eund. P. 2. fol. 39. R. J. de Anno 1500. §. Wie mit den Königen. Strauch. in Exor. Diff. J. P. 2. p. 62. §. fin.*

194 (6) Quod gaudeat jure Nobilitandi cum *Comite Palatino Rheni*, ita ut ab illis nobilitati, tales in *toto Imperio Romano* censeantur. *Rhetz. d. Tr. Lib. 1. Tit. 19. §. 2.*

195 (7) Quod investituram & regalia non in *Aula Imperatoris* petere teneatur, sed eadem queat suscipere in *regni finibus* aut *locis finitimis*, plus quam decem milliaribus à Regno suo non distantibus. *Limn. L. 3. c. 8. n. 26. Strauch. d. Diff. 2. §. fin. Schweder. p. 368. ibique all. & p. 782. Urban. De Elect. c. 4. §. 5. & Crüger. d. Tr. p. 356. & 327. qui etiam aliam addit prerogativam, scilicet, quod ex privilegio Friderici V. Imperatoris ipsi integra & illaesa restituantur vexilla, cum alias ista, quibus Electores & Principes olim à Caesare investiebantur, peracta investitura, in promiscuam multitudinem adstantem projici soleant. Thulemar. De Ostovirar. c. 14. §. 28,*

197 (8) Quod jus monetandi impune aliis possit locare. *Vid. R. J. de Anno 1570. §. Alsdaun auch die Münz-Gerechtigkeit Addition. ad §. 10. L. 3. Tit. Lit. d.*

(9) Quod

(9) Quod multi *Co-Electorum* veluti Moguntinus, Saxo, Bran-
 deburgicus, Palatinus, & præcipuorum *Imperii Principum*, ut Archi Epi-
 copatus Salisburgensis, Episcopus Bambergensis, Herbipolitanus, Ar-
 chiepiscopus Augustanus & Constantiensis, Dux Bavarix, Saxonix,
 Württembergici, Comites Hennebergici, Burggravius Norimbergenses,
 Comites Hannovix, Swartzburgici, Wertheimenses, Domini de Lim-
 burg, de Reußen, de Schönbürg, de Wolfstein, Equites S. Georgii in
 Suevia & Civitas Norimbergensis certorum bonorum intuitu ejus sint
 Vasalli Vid. Addition. ad Vitria, L. 3. T. II. §. 10. Lit. A. Schvveder. ad J.
 P. Part. Spec. Scit. 2. c. 5. §. 4. Sprenger. Inst. Jur. publ. L. 3. c. 4. pr.

Inter Electores Seculares hodie excipit Bohemum ELECTOR 199
 BAVARIÆ cujus jam *Prærogativas* recensēbimus. Quas inter (i) me- 200
 rito refertur, quod per *Instrumentum Pacis* loco Palatini Vid. A. B. c. 4. §.
 inter Electores seculares *secundum*, respectu omnium vero *quartum*,
 habeat votum. Vid. instr. art. 4. §. 3. vers. Et primo Limn. Tom. V. ad L. 3.
 c. 9 p. 207. seq.

(2) Ad Bavarix Prærogativas pertinet, quod vi translati in se Ele- 201
 ctoratus Palatini sedeat ad dextrum Imperatoris latus post Regem Bo-
 hemix. Limn. ad A. B. c. 4. §. 1. Obs. 9. Rhetz. L. 1. Tit. 11. §. 3. Urban. de
 Elect. c. 4. §. 6. Crüger. p. 228.

(3) Quod in solenni Processione Imperatori præferat *Pomum*, 202
Imperii, quod vi A. B. antea jure præcipuo ad Palatinum spectabat. Vid.
Ddres proxime allegat.

(4) Quod sit S. R. J. Archi-Dapifer, si non ex Instrumento Pacis, 203
 tamen ex spontanea Palatini cessione. Schvveder. p. 785. & c. 3. n. 6. &
 in solenni Curia 4. scutellas, argenteas cibis repletas reponat in Men-
 sam Cæsaream A. B. Tit. 7. Recler. L. 36. c. 9. ibique L. v. Schutzfleisch
 in Not. MS. Wagenfeil. d. Diff. Urban. de Elect. c. 4. §. 6. Crüger. de Tr. p.
 230 Prætendit quidem etiam (a) *Jus Vicariatus*. Vid. hic omnino Chri- 204
 stoph. Gevvold. Lib. De Septemvir. Freher. in Origin. Palatin. & Epist.
 Diss. De Electoratu R. R. J. Comitum Palatina antiquitus annexo Rorigold. p.
 1. D. 24. n. 1. Limn. L. 3. c. 9. n. 1. seqq. Strauch. Diss. 3. tb. 23. & Vitriar. L.
 1. Tit. 11. §. 21. juncto Gastel. De Stat. publ. Europ. Noviss. c. 8. p. 730. &
 Rherzio. L. 1. Tit. 11. §. 6. (b) *Jus Judicii in Imperatorem* (quod Pala- 205
 tino Electori tribuit A. B. c. 5. §. 3.) & quidem propter verba: A. B. d.
 c. 5 §. 3. ibi: *Imperii Dapifer est*. Lynker. De Fontib. Decis. Illustr. p. 58. &
 quod hodie munus Archi-Dapiferatus exerceat Bavarus.

(3) *Jus Wildfangitus*, & quidem, quod in Privilegiis Palatinorum 206

F ff fff f

ratione

- ratione Wildfangiatus, *Electoatus* quoque fiat mentio. Verum sicuti
 107 ratione Wildfangiatus *Laudum* prole obrinuit Palatinus, *Ad. 1667. Vid.*
 omnino. *Vitriar. p. 768. Addition. Burgold. in Notit. F. 1. Disc. 26. Membr.*
 208 2. n. 8. *Sprenger. in I. P. p. 389. Rhetz. d. 1. r. p. 228. & Schwed. p. 880.* Ita
 dubium merito prætensum *jus Vicariatus & Judicii in Imperatorem Bavaro*
facit Palatinus inde, quod illud non fuerit *Electoatus*, sed *Comitatus Pala-*
 209 *tini* annexum *Vid. textus Latinus A. B. d. c. 5. §. 1. Hoc vero, quod pro-*
nomen QVI, in c. 5. §. 3. A. B. non sit reduplicativum, ut sensus sit: quia
Archi-Dapifer est, sed specificativum i. e. qui simul tunc Dapifer fuit; Vid.
Rhetz. d. 1. p. 228. §. 8.
- 210 Addit hisce Prærogativis (5) *Dd. Crüger. d. Tr. p. 37. Quod Ele-*
ctor Bavariz hodie sit perpetuus Hispanicarum in Belgio Provincia-
 211 *rum Gubernator. Et (6) Quod Electores Bavariz cum Archi-Episco-*
po Salisburgensi sint Directores Circuli Bavarici Vid. Crüg. d. Tr. p.
14. jung. Engelbrecht. De Conv. Circ. 2. §. 4. & Dn. Lyncker. De Mun. De-
ceß. c. 6. n. 33.
- 212 Tertius *Secularium Electorum* est SAXO, hodiernus *Poloniz Rex,*
cujus prærogativa, quibus inter reliquos fulget Electores, in illis con-
sistunt, quod (1) sit Archi-Marescallus Erb-Marschalck Imperii. A. B. c. 4.
§. 4. & c. 5. §. 2. habens pro Sub-Officiario Erb-Marschalck Seniotem ex Fa-
milia Comitum de Papenbierm, aut eo absente Marescallum Curie Râpferslicht
Ober-Hof-Marschalck: A. B. c. 27. §. 6. Vid. Vitriar. L. 3. T. 12. §. 33. ibi-
que Addition. Lit. 4. Limb. ad A. B. c. 27. & in I. P. Lib. 3. c. 10. n. 19.
Schvveder. p. 786.
- 214 Vi hujus *Archi-Marescallatus* præten dit (a) *Saxo* ut *Cæsare expé-*
ditionem bellicam suscipiente, Ipse omnibus Statibus præsentibus
præferatur, & in Adventu Cæsaris ordines instruat. Vitriar. d. 1. §. 34.
Strauch. Diff. 7 v. 3. 1b. 11. Zigler. De Singul. Elect. Sax. Præminent. c. 3. §. 3.
 215 *Thulemar. De Oñoviratu p. m. 299. & Dn. Rhetz. in I. P. p. 233. (b) ut præ-*
ferat in prælio præsentì Imperatori Vexillum Majus Aquila Imperiali
conspicuum: Vid. Crüger. de Novemvir. p. 222. De quo tamen post
Limbæum Tom. 1. Add. Lib. 3 c. 10. n. 27. dubitat Dn. Vlic. Obrecht. in
 216 *Diatrib. De Vexill. Imperial. c. 4. p. 24. Vid. Schvved. d. 1. (c) Competit*
 217 *Saxoni Vi præfati Officii, ut prospiciat in Comitibus Electoralibus, de*
 218 *alimentis, hospitibus (ipfi enim Electores nullum sibi assignare solent*
diversorium. Bertram De Comit. membr. 5. n. 56. Rhetz. d. 1. 1. T. 12. §. 6.)
& aliis, ne Dn. Electores, eorumque Legati iis à civibus nimis gra-

ventur. *Vid. Søren. Dn. Elect. Politeen und Tax-Ordnung de Anno 1658. 8. Junii Francofurti ad Manum. Ziegler. d. Tr. c. 3. §. 4. Vitriar. p. 777 (d) In Comitibus Imperii vi hujus officii ipsi præfenti mittit Moguntinus Sche-
dulam indicatoriam ad congregationem Statuum, quam ille vicissim
hæreditario Mareschallo Imperii transmittit, copiamque facit, ut cu-
ret convocari Electores. Eitel Friedrich von Herden in der Grundfeste
des Heil. Römischen Reichs. P. 2. c. 3 p. 90. Rhetz. d. l. §. 5. Addition. ad
Vitriar. p. 777. Lit. A.*

Vigore hujus juris (c) per Mareschallum Imperii rationem ha-
bet excubiarum, quo legitime ordinentur & distribuuntur. Bertram.
*De Comit. d. l. n. 59. (f) Et durantibus Comitibus in omnium Electo-
rum & Statuum Imperii familiam exercet jurisdictionem etiam in
Criminalibus. Bertram. d. l. n. 60. Rhetz. L. 1. T. 12. §. 9. Carpzov. de L.
Reg. c. 10. §. 6. n. 25. (g) Est judex & Patronus Buccinatorum, Vid. Con-
firm. Ferdin. II. Ao. 1623. 27. Febr. (h) In solennibus processionibus im-
mediate præfere Imperatori gladium evaginatum A. B. c. 22. & 26. §. 3. ibi-
que Commendatores (qui in eo differt à gladio Electorali, dem Chur-
Schwerts) singulis Electoribus in actu solenni electionis præferri so-
lito quod hic non æque ut Imperialis gladius, evaginatus esse soleat. Vid.
Rhetz. d. l. §. 3. & Limn. ad A. B. c. 26. §. 3. Obs. 4.) insignum Majesta-
tis & justitiæ, Thulemar. De Officiis p. 200. §. 17. Schvved. d. l. Selt.
2. c. 5. §. 9. & Vitriar. L. 3. Tit. 12. §. 36.*

Inter Prærogativas Electoris Saxonici merito recensetur (2) quod
quintum in Comitibus votum habeat A. B. c. 4. §. 3. (3) Quod Imperatore
solennem Curiam celebrante tempore Coronationis, ante portam
Curæ equo in acervum avenæ, (quem suis inibi sumptibus præpara-
ri curavit,) vehatur, inque manu habens mensuram argenteam, cum
baculo argenteo, minimum duodecim marcas argenti habente, re-
pleat inibi mensuram, & baculo acervo infixio, statim avenam effun-
dat. Rhetz. d. l. §. 4. Urban. de Elect. c. 4. §. 7. Ziegler. d. Tr. c. 3. §. 4. Vi-
triar. p. 776. Item quod (4) Imperii Vicariatu defungatur in locis ju-
re Saxonico utentibus, vacante scilicet Imperio. A. B. c. 4. §. 12. ibique Ddres.
Limn. L. 3. c. 10. 31. (5) Quod sibi Directorium Collegii Electoralis
non duntaxat in Comitibus moriatur. Vid. Dn. Lynker. in Diff. De Munere
Director c. 5. n. 27. Ziegler. d. Diff. c. 2. §. 7. aliquæ sed etiam absente vindi-
cet, Vid. Addition. ad Vitriar. L. 3. Tit. 12. §. 42. inque Comitibus causas
religionis (6) A. C. concernentibus (An adhuc hodie, ubi ad Papicu-

Fff fff f 2

larum

larum castra transiit, non sine ratione dubitari potest) iidem Directorio defungatur. Vid. Limn. *L. 3. c. 10. n. 33.* Schweder. *p. Spec. S. 2. c. 5. §. 9. in fin. ibique all.* Sprenger. & Fritsch. *jun. Dn. Lynker. De Muner. Direct. c. 5. n. 27. & Zigler. d. l. c. 2. §. 5. in fin. (7) Quod sit Director Circuli Saxonici Superioris.* Lynker. *d. l. c. 6. n. 34.*

- 231 Sequitur nunc ordine ELECTOR BRANDEBURGICVS, qui locum & votum hodie habet post Instrumentum pacis penultimum. Dn.
- 232 Rhetz. *Consiliarius Brandeb. in J. J. r. L. 1. T. 13. §. 6.* Gaudet hic potentissimus Elector, (qui notante Excellentissimo Strykio, in *Introd. ad P. F. in Not. ad cap. 11.* propter Souværenitatem qua in Prussia fruitur, primus omnium Electorum titulo: *Großmächtigster* usus est) hac (1)
- 233 prerogativa, quod sit Imperii Archi-Camerarius, *A. B. c. 27.* Limn. *T. 1. L. 3.*
- 234 c. 11. Urban. *De Elect. c. 4. n. 8.* (2) Gerat in Processionibus Imperialibus
- 235 Scepterum, *A. B. c. 24. & 26.* Quod etiam inter insignia Electoralia conficitur, Freher. *De Origin. Palatin. L. 1. c. 15.* Befold. *Thes. Pract. Voc.*
- 236 Eburfürst Schweder. *d. Tr. p. 789.* Ubi §. 11. simul refutat illorum opinionem, qui inter insignia Scepterum, pro columnis accipientes, existimant, illud ex Columnarum stirpe, (unde familia Brandenburgica originem ducit,) petitu esse; Vid. Hoppingk. *De Jur. Insign. c. 6. §. 5. §. 236 3. n. 620.* Cum solus Elector hoc utatur insigni, non etiam de Familia reli-
- 238 qui. Confer. Limn. *Tom. 2. Addit. ad L. 5. c. 7. n. 107.* (3) In solenni Curia Cæsari exhibeat pelvim *A. B. c. 27. §. 3.* Urban. *De Elect. c. 4. §. 8. &*
- 239 Idtes passim. (4) Exerceat cum Electore Saxonico & Ducibus Saxo Gothanis & Weimariensibus Directorium in Circulo Saxonico Superiori. Crüger. *d. l. p. 14. §. 18.* & in Circulo Westphalico, cum Palatino Neuburgico. Dn. Lynker. in *Diff. De Muner. Direct. c. 6. n. 34.* Engels
- 240 brecht *De Conv. Circ. c. 2. §. 4. & Crüger. p. 15. n. 18.* (5) Gaudeat insigni prerogativa nova in suo territorio Telonia constituendi; & constituta augendi. Vid. Speciale Privilegium Imperatoris Friderici III. de Anno 1456. quod exhibet Limnæus in *Addit. Tom. 4. L. 5. c. 7. n. 136.* Rhetz. *d. l. L. 1. c. 13. n. 4.* Additionator: ad Vitriar. *p. 779. Lit. A. Thomas. De injust.*
- 241 Oppof. & c. §. 19. (6) Quod Domus Brandenburgica Sex habeat vota in Comitibus Imperialibus ob Principatus Culmbach. & Ansbach; ratione Madeburgi, ob Ducatum Pomeraniæ ulterioris, Halberstadiensem, Mindensem Vid. Crüger. *p. 107.* Vbi addit, ratione Episcopatus
- 242 Caminenfis etiam quidem votum prætendisse Domum Brandenburgicam, sed hæcenus protestantibus contra Statibus, illud non potuisse impetrare, Reitat:

Restat ut De ELECTORE PALATINO dicamus de NONI ²⁴³
ELECTORIS Prærogativis hac vice ob rationem *cap. 2. num. 119.* alle-
gatam nulli solliciti.

Prima vero *Electoris Palatini* Prærogativa hæc est, quod sit hodie ²⁴⁴
Archi-Thesaurarius Imperii, quam diu scilicet durabit *Linæa Wilbelmiana*,
& (2) loco *pomi Imperialis* in solenni Processione præferat *Coronam*, in-
que solenni Inaugurationis & Coronationis novi Regis Rom. actu ²⁴⁵
aureos & argenteos spargat in populum nummos *Vid. instr. Pat. Ca-*
sar. Succ. cap. 4. §. Quod ad Domum Palatinam. Limn. *add. c. 4. A. B. §. 3.* ²⁴⁶
obs. 9. Oldenburg in *Addit. ad Limn. Enunci. L. 2. c. 9. n. 12.* Dn. Spener.
Oper. Herald. L. 3. c. 2. §. 12. Wagenfeil. *De J. R. J. Summ. Officiat. 232. seqq.*
Crüger. *d. Tr. P. 233.*

(4) Gaudet Jure Hagensteltziatus, vi cuius diu cælebs tandem ²⁴⁷
nuptias contracturus, certam Electori pecuniam solveretenetur. *Vid.*
Addition: ad Vitriar. p. 772. §. 31. in fin. Crüger. *d. Tr. p. 57.* (5) Jure,
Wildfangiatus, vi cuius extra legitimum matrimonium natos & ad- ²⁴⁸
ventitios qui sua sponte ad loca, ubi Serenissimo Dn. Electori ex Im- ²⁴⁹
per. privilegio & antiqua consuetudine hoc jus competit, se conse-
runt, ibique domicilium figunt, si intra anni spacium à Dominis non
fuerint vindicati, in numerum hominum propriorum cooperat, spe-
percipiendi census, ab hominibus propriis præstari soliti, capiendæ-
que hæreditatis, si vel extra conjugium, vel sine parente, prole, fra-
tribus aut indotatis Sororibus & sine testamento decesserit. *Vid.*
Schweder. p. 800. Rhietz. p. L. 2. T. 3. §. 8. seq. Crüger. *p. 57.* Ginhof. *De*
Nöt. Procer. Imp. L. 2. c. 9. §. 29. p. 84. Vitriar. *L. 3. T. 12. §. 21. ibique Ad-*
dition. & (7) Jure protegendi Fabros Cuprarios in partibus Rheni, ²⁵⁰
Alsatiæ & certis Franconiæ locis, quod jus magnam partem in tractatu
sc. *Alsatiæ* Familix Nobilium *de Ratsamhausen*, in Districtu vero *Franco-* ²⁵¹
nia Nobili Familix Zobeliorum vicissim in sub feudum dedit, cum hoc
emolumento, ut illi supellectilem cupream ad totius rei domesticæ
usum gratis suppeditare teneantur. *Besold. voc. Restler: Schuß Spe-*
ner. d. Tr. P. Spec. L. 3. c. 27. §. 7. Schwed. *p. 800.* & Vitriar. *p. 770.* Et
ratione hujus juris nullus horum Opificum ad tractum Rheni, Alfa- ²⁵²
tiz & Franconiæ artem suam exercere potest, nisi à juratis, & quos
adhuc Serenissimus Elector Palatinus constituit, si constitutus.
Sprenger. *Lucern. Modern. Imp. Stat. c. 2. pag. mibi 97.* Assignant præ-
terea inter Prærogativas Juris publici Ddres Palatino (8) jus Oppida & ²⁵³
E. ff. ff. f. 3; Domi.

Dominia Imperii nomine oppignorata redimendi, iisdemque utendi & fruendi, donec ipsi argentum refundatur. Vid. Zachar. Viator. *De Exempt. n. 35.* Addit. ad Vitriar. *L. 3. Tit. 12. §. 31. Lit. b.* Marquard. Fre-
 154 her. *P. I. Origin. Palat. c. 16. & Crüger. p. 57. D. Tr.* Item (9) jus Infu-
 las certas in Rheno eminentes, exclusis adjacentium terrarum Domi-
 nis, sibi tribuendi. Vid. Dn. Meurer. *De Jure Flum. P. 1. fol. 7. n. 9.* Ad-
 155 di hisce potest (10) Quod multos Illustres habeat Vasallos, v. g. Land-
 gravios Hassiæ, Marchiones Badenses, aliosque Imperii Principes ac
 Comites, de quibus videatur Addition ad Vitriar. *d. l. & quod (11)*
 156 etiam in quibusdam alienis territoriis habeat jus aperturæ. Olden-
 burg. in *Limn. Enact. L. 2. c. 19. §. 47.* De jure *Vicariatus & Judicis Impe-*
 157 *rialis*, cum supra dictum, hic non dissuamus: quin potius nuncupa-
 ris Summo Numini pro clementissimo præstito adjutorio submissis-
 simis gratiis, vela hac vice contrahimus, tempori Sumptibusque par-
 cituri, ipsasque PRINCIPVM NON-ELECTORVM PRÆROGA-
 TIVAS speciali B, C, D, Dissertationi reservaturi.

MONITUM.

Turgidæ arrogantæ ac insignis impietatis notam meretur, qui Vi-
 ro, de Academia, deque Studiosa pube bene merito elogia *bona fi-*
de publicâ que autoritate, omni adulationis studio, susque deque habito; ex ve-
 ro tributa, canino odio invidere, ejusque bonæ existimationi etiam
 post fatâ temere insultare non erubescit, sciturus, quem tot publica,
 probatissimorum Virorum commendant Virtutum encomia, unius
 invidi calumniam deprimere non posse, tutum saluberrimo Impera-
 torii Rescripti in *L. 10. C. De His, que ut indign. præsidio: SI FIDV-*
 CIAM INNOCENTIÆ GERIS, ADVERSUS OMNEM
 CALVMNIAM HABES SECVRITATEM,

F I N I S.